

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การออกแบบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย

“ราษฎรดำเนิน : เดินตามทางประชาธิปไตย”

BOOK DESIGN ABOUT HISTORY OF POLITICAL AFFAIR : WALKING TOWN

เลข.
เลขทะเบียน.....71496
วัน,เดือน,ปี.....- 9 พ.ค. 2550

b. ๒๕๕๐/๙
i.

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชานิตยศิลป์ ภาควิชานิตยศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย

“ราษฎร์ดำเนิน : เดินตามทางประชาธิปไตย”

BOOK DESIGN ABOUT HISTORY OF POLITICAL AFFAIR : WALKING TOWN

นางสาวศุภณี มุทกันต์
Miss DUSADEE MUTHUKAN

ภาควิชาศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์.....วันที่ 10/4/2549
(อาจารย์พรรณศรี ชูอารยะประทีป)

หัวหน้าภาควิชา.....วันที่ 10 12 4 99
(อาจารย์วิศักดิ์ รักใหม่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์	การออกแบบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย “ราษฎรดำเนิน : เดินตามทางประชาธิปไตย” BOOK DESIGN ABOUT HISTORY OF POLITICAL AFFAIR : WALKING TOWN
ชื่อ	นางสาว คุชฎี มุฑุกันต์
สาขาวิชา	นิเทศศิลป์
ภาควิชา	นิเทศศิลป์
คณะ	สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2548
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ พรรณศรี ชูอารยะประทีป

บทคัดย่อ

งานด้านกราฟฟิกเป็นการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดและสื่อสารข้อมูลไปยังผู้รับสาร และด้วยสภาพของความเจริญก้าวหน้าในปัจจุบันและการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความต้องการที่จะเผยแพร่ออกไป แต่ไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม สิ่งสำคัญของการเผยแพร่ก็คือ ความต้องการให้เกิดการรับรู้ในสารที่ต้องการจะสื่อ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวาง หนังสือเป็นสื่อกลางหนึ่งรองรับความต้องการด้านการเผยแพร่ และเนื่องด้วยในสภาพสังคมในปัจจุบันทำให้เด็กไทยรุ่นใหม่ขาดความสามัคคี หรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมน้อยลง เห็นเพียงประโยชน์ส่วนตนกันมากขึ้น ขาดความเสียสละเพื่อชาติเฉกเช่นวีรชนในอดีตจึงต้องการออกแบบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยก็เพื่อสนับสนุนให้คนไทยรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวมของวีรชนในอดีต และยังเป็นการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้ทราบเรื่องราวประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองของการเมืองไทย

หนังสือ “ราษฎรดำเนิน : เดินตามทางประชาธิปไตย” เป็นการออกแบบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนให้คนไทยรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวมของวีรชนในอดีต ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ได้ทราบเรื่องราวประวัติศาสตร์การเสียสละของบรรพบุรุษเพื่อให้เราได้มาซึ่งความเสรีภาพและอิสรภาพกันอย่างในปัจจุบัน และทราบประวัติศาสตร์การเมืองไทยด้วยการใช้วิธีการเล่าเรื่องผ่านเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่เกิดขึ้นในเวลาต่างกัน แต่ยังคงเกิดขึ้นในสถานที่เดียวกัน นั่นคือ ถ.ราชดำเนิน นอกจากนี้จะได้ถ่ายทอดความรู้ด้านประวัติศาสตร์การเมืองแล้ว ยังได้ใช้ความรู้ทางกราฟฟิกและการออกแบบหนังสือมาประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดสารแก่ผู้รับสารให้มีความน่าสนใจ และมีความแปลกใหม่

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณบุคคลต่างๆ ที่มีส่วนช่วยให้โครงการศิลปนิพนธ์ของนางสาวศุภฎิ มุทุกันต์ ได้สำเร็จลุล่วง หากปราศจากความช่วยเหลือต่างๆ จากบุคคลเหล่านี้ โครงการนี้ก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

ขอขอบพระคุณ

คุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อน สำหรับกำลังใจและความห่วงใยในทุกๆ เรื่อง ใน ทุกๆ เวลา อาจารย์ พรรณศรี ชูอารยะประทีป สำหรับคำปรึกษาที่ดีในทุกๆ เรื่อง และคำแนะนำดีๆ เสมอ ถ้าไม่มีอาจารย์ข้าพเจ้าคงไม่มีวันนี้

อาจารย์ วิทยา หาญวาริวงศ์ศิลป์ สำหรับรากฐานที่ดี ในกระบวนการทางความคิดและสามารถนำไปใช้ได้จนทุกวันนี้

อาจารย์ พีระพงษ์ สำหรับความรู้ในการออกแบบหนังสือ และแรงบันดาลใจในการทำงาน หนังสือแบบอย่างอาจารย์

อาจารย์ทุกๆ ท่านที่ให้ความรู้และคำสอนที่ดีมาตลอด 4 ปี

พี่อ้อ ซาทชิ แอนด์ ซาทชิ กับคำปรึกษาคิดๆ และcopy คีๆ

พี่บู๊ต อลงกรต พี่ชายที่แสนดีที่ให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง ทั้งแนวทางการทำงานและการใช้ชีวิต

พี่เอ็กซ์ สำหรับความรู้และกระบวนการทางความคิดเป็นรากฐานที่ดีในการทำงานในปัจจุบัน

พี่ๆ ที่โรงพิมพ์ i-set สำหรับงานพิมพ์ที่สมบูรณ์แบบมากๆ ขอขอบคุณจริงๆ ค่ะ

เปยใจ และจิ๊ก เพื่อนที่ดีที่สุด ที่พร้อมให้คำปรึกษาเพื่อนคนนี้ได้ทุกเรื่อง ทุกเวลา

ต้น พี่า ฟังค์ เอ และเพื่อนๆ จาก 20 ทุกคน ที่ไม่ได้กล่าวถึง ขอขอบคุณมากๆ

เอก กับหลายๆ เรื่องที่ให้คำแนะนำต่างๆ และกำลังใจดี ๆ เวลาทำงานชิ้นนี้

ขอบคุณ...

ท้ายสุดขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่กำลังอ่านอยู่นะคะ ขอขอบคุณมาก ๆ ...ที่สนใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
คำนำ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมาของโครงการ.....	1
2. กลุ่มเป้าหมาย.....	1
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
4. ขอบเขตของโครงการ.....	2
5. แนวทางการบรรลุวัตถุประสงค์.....	2
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
7. ขั้นตอนการทำงาน.....	3
บทที่ 2 การรวบรวมข้อมูล	
1. ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย.....	4
- เหตุการณ์ 24 มิถุนายน 2475.....	7
- เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516.....	9
- เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519.....	11
- เหตุการณ์ 35 พฤษภาคม 2535.....	13
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยของไทย.....	16
3. ข้อมูลความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพของ ถ.ราชดำเนิน.....	29

4. ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยของไทย.....	30
5. ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาทางการเมืองของบุคคลสำคัญ.....	34
6. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหนังสือ.....	39
- โครงสร้างของหนังสือ.....	39
- องค์ประกอบของหนังสือ.....	40
- การออกแบบหนังสือ.....	44
- หลักการจัดหนังสือ.....	45
- ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบหนังสือ.....	49
บทที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล	
1. ประเด็นที่น่าสนใจ.....	50
2. โครงสร้างทั้งหมดของหนังสือและแนวทางในการออกแบบ.....	56
บทที่ 4 แนวทางและขั้นตอนในการออกแบบ	
1. แนวความคิดรวบยอดของผลงาน.....	57
2. แนวความคิดย่อยในแต่ละหัวข้อ.....	58
3. แบบร่างครั้งที่ 1.....	62
4. แบบร่างครั้งที่ 2.....	65
บทที่ 5 ผลงานจริง	
1. ภาพผลงานจริงของหนังสือ.....	69
2. ภาพแผนที่สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การเมืองไทย.....	82
3. ภาพผลงาน POP-UP ประกอบแผนที่.....	82
บทที่ 6 ผลสรุปและข้อเสนอแนะ	85
ปัญหาและการแก้ปัญหา.....	85
บรรณานุกรม	87
ประวัติผู้เขียน	88

สารบัญภาพ

ภาพที่

1. แผนที่ ถ.ราชดำเนิน.....	55
2. แบบร่างครั้งที่ 1.....	62
3. แบบร่างครั้งที่ 2.....	65
4. ภาพผลงานออกแบบ “หน้าปก”	69
5. ภาพผลงานออกแบบ “หน้าสารบัญ”.....	71
6. ภาพผลงานออกแบบ “หน้าก่อนก้าวเดิน”.....	72
7. ภาพผลงานออกแบบ “หน้าก้าวย้อนไปพร้อมอดีต”.....	72
8. ภาพผลงานออกแบบ “หน้าก้าวต่อไป”.....	73
9. ภาพผลงานออกแบบ “หน้าเนื้อหา”.....	74
10. ภาพแผนที่สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การเมืองไทย.....	82
11. ภาพผลงาน POP-UP ประกอบแผนที่.....	82
12. ภาพผลงานออกแบบ “หน้าสรุปเหตุการณ์”.....	83

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของโครงการ

เนื่องจากในสภาพสังคมในปัจจุบันทำให้เด็กไทยรุ่นใหม่ขาดความสามัคคี หรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมน้อยลง เห็นเพียงประโยชน์ส่วนตนกันมากขึ้น ขาดความเสียสละเพื่ชาติเฉกเช่นวีรชนในอดีต จึงต้องการออกแบบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยก็เพื่อสนับสนุนให้คนไทยรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวมของวีรชนในอดีต และยังเป็น การส่งเสริมให้คนไทยรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวมของวีรชนในอดีต และยังเป็น การส่งเสริมให้คนไทยรุ่นใหม่ได้ทราบเรื่องราวประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง

หนังสือ “ราษฎร์ดำเนิน : เดินตามทางประชาธิปไตย” เป็นการออกแบบหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย โครงการนี้จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนให้คนไทยรุ่นใหม่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวมของวีรชนในอดีต ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้คนไทยรุ่นใหม่ได้ทราบเรื่องราวประวัติศาสตร์การเสียสละของบรรพบุรุษกว่าที่เราจะได้มาซึ่งเสรีภาพและอิสรภาพกันอย่ างในปัจจุบัน และมีความรู้สึกเสียสละเพื่อส่วนรวมมากขึ้น อีกทั้งสังคมที่สามารถก้าวไปข้างหน้าได้นั้นคือสังคมที่สามารถเรียนรู้จากอดีต โดยมุ่งเน้นออกแบบหนังสือให้มีความน่าสนใจ และเข้าใจง่ายด้วยการใช้วิธีการเล่าเรื่องผ่านเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน แต่ยังคงเกิดขึ้น ณ สถานที่เดียวกัน ซึ่งโครงการนี้นอกจากได้ถ่ายทอดความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์การเมืองแล้วยังให้ ได้ความรู้ทางกราฟฟิกและการออกแบบหนังสือมาประยุกต์ใช้จริงในการถ่ายทอดสารแก่ผู้รับสาร

2. กลุ่มเป้าหมาย

บุคคลทั่วไป ชาย/หญิง อายุระหว่าง 15-30 ปี

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อการศึกษาและเสริมทักษะความเข้าใจในกระบวนการออกแบบหนังสือ
2. เพื่อศึกษาการใช้การออกแบบกราฟฟิก การออกแบบตัวอักษร การใช้สี รูปทรงและการจัดวางหน้ากระดาษให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะนำเสนอ และให้มีความน่าสนใจ
3. เพื่อค้นคว้าและศึกษากระบวนการคิด วิธีการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือ การปฏิบัติจริงในการออกแบบหนังสือ และระบบการพิมพ์หนังสือ
4. เพื่อฝึกการใช้กระบวนการทางความคิดให้ออกมาเป็นรูปแบบและมุมมองที่ต่างออกไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ขอบเขตของโครงการ

ออกแบบหนังสือ “ราชฎรรำเนิน” ขนาด 20.5 x 23.5 cm. จำนวน 85 หน้า จำนวน 1 เล่ม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ด้วยการเล่าเรื่องราวผ่านเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกันแต่เกิดในสถานที่เดียวกัน นั่นคือ เหตุการณ์ 14 ตุลา และเหตุการณ์ 6 ตุลา ซึ่งเปรียบเสมือนผู้อ่านได้เดินทางไปพร้อมกับ เหตุการณ์และสถานที่ในอดีต โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน เล่าเหตุการณ์ออกเป็น 2 ด้านของ หนังสือและสามารถเปิดได้ทั้ง 2 ด้าน และแบ่งแต่ละส่วนออกเป็น 3 บท ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

บทที่ 1 ก่อนก้าวเดิน

บทที่ 2 ก้าวย้อนไปพร้อมกับอดีต

บทที่ 3 ก้าวต่อไป

ส่วนที่ 2 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

บทที่ 1 ก่อนก้าวเดิน

บทที่ 2 ก้าวย้อนไปพร้อมกับอดีต

บทที่ 3 ก้าวต่อไป

5. แนวทางบรรณวิทยุประสงค์

1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล

- การออกแบบหนังสือ
- ศึกษาข้อมูลทางด้านกราฟฟิกที่น่าสนใจ
- ศึกษาคัดเลือกข้อมูลเนื้อหาที่จะนำเสนอในหนังสือ
- ศึกษาหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นกรณีศึกษา
- ศึกษาการใช้รูปแบบ และวิธีการในการนำเสนอของหนังสือ

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์เหตุผลต่างๆ ของการออกแบบที่มีเป้าหมายเป็นชนชั้นล่าง
- หาแนวทางที่สอดคล้องกับเนื้อหาภายในเล่ม
- วิเคราะห์รูปแบบการจัดวาง และการนำเสนอ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาภายใน หนังสือ และผู้รับสารมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 3) สรุปขอบเขตของโครงการและลักษณะของงาน โดยรวม
- 3) สร้างแนวความคิดรวบยอด
- 4) ออกแบบตามแนวทางที่วางไว้
- 5) ปรับปรุงแบบร่างเพื่อให้ได้แบบร่างที่สมบูรณ์พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง
- 6) นำเสนอผลงานจริง

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เรียนรู้และเข้าใจรูปแบบในการออกแบบหนังสือ
2. รู้จักจัดระเบียบทางความคิด แยกแยะความคิดเป็นหมวดหมู่
3. เกิดความเข้าใจและเกิดทักษะจากขั้นตอนการออกแบบหนังสือ
4. ได้ทดลองหาแนวทางด้านArt direction ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหนังสือและมีความเฉพาะตัว
5. เรียนรู้ระบบการทำงานที่เป็นขั้นตอน และความเหมาะสมของเหตุผลในการออกแบบ เพื่อพัฒนาให้ได้ผลงานที่มีความสมบูรณ์

7. ขั้นตอนการทำงาน

1. เสนอหัวข้อเพื่อพิจารณา อธิบายแนวความคิดและความเป็นไปได้ในงานออกแบบ
2. รวบรวมข้อมูล คัดเลือกข้อมูล สรุปแนวทางการออกแบบเบื้องต้น โดยรวม / จัดเลือกข้อมูลที่จะนำเสนอ
3. เสนอแบบร่างครบทุกส่วน / สรุปเนื้อหา
4. เสนองานออกแบบเป็นชิ้นงานสำเร็จ พร้อมเอกสารข้อมูลทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2 การรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย (ใช้ประกอบในการออกแบบ)

ตามรอยเส้นทางประชาธิปไตยของประเทศไทย

ย่างรุ่งของวันที่ 24 มิถุนายน 2475 นับเป็นปฐมบทแห่งประชาธิปไตยของสยาม ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงจากรัฐราชาอาณาจักรแบบเก่าเข้าสู่รัฐสมัยใหม่ ซึ่งเริ่มขึ้น เมื่อปลายสมัยรัชกาลที่ 4 และสำเร็จเสร็จเป็นรัฐแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสมัยรัชกาลที่ 5 อันเป็นผลจากการปฏิรูปการปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น เพื่อตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง

การเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปการปกครองของสยามไปสู่ระบอบประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่ดำเนินอยู่ตลอดมา นับตั้งแต่การปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยในช่วงรัชกาลที่ 5 โดยเริ่มจากเอกสาร “กราบบังคมทูลฯ ร.ศ. 103” (พ.ศ.2427) ของคณะเจ้านายและข้าราชการที่ทำราชการอยู่ในยุโรปขณะนั้น กล่าวได้ว่าเอกสาร ชิ้นนี้เป็นการเรียกร้องรัฐธรรมนูญครั้งแรก ภายหลังจากที่สยามเริ่มก้าวเข้าสู่โลกสมัยใหม่

เหตุการณ์ “กบฏ ร.ศ.130” เพียงการเตรียมปฏิวัติโดยยังไม่ได้ลงมือ เนื่องจากถูกจับกุมจนกลายเป็นผู้ต้องหากบฏไปเสียก่อน ก็เป็นอีกเหตุการณ์ในครั้งนี้อีก กล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งทำให้เกิดกลุ่มข้าราชการหัวก้าวหน้า โดยเฉพาะข้าราชการทหารซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างมากว่าองค์กรอื่นๆ ในขณะนั้น และแล้วความพยายามในการเปลี่ยนแปลงการปกครองเพื่อนำไปสู่ระบบประชาธิปไตยก็ประสบความสำเร็จ เมื่อกลุ่มทหารบก ทหารเรือ และข้าราชการพลเรือน จำนวน 99 นาย ในนาม “คณะราษฎร” ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ซึ่งทำให้พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้กฎหมาย เฉกเช่นเดียวกับราษฎรทั่วไป

เหตุการณ์ครั้งนี้เป็นอีกหนึ่งเป็นอีกหนึ่งดอกผลของการปฏิรูประบบข้าราชการและระบบการศึกษา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งทำให้เกิดชนชั้นใหม่ในสังคมคือ “คนชั้นกลาง” (ขนาดเล็ก) ซึ่งมีทัศนคติที่มองว่าการปกครองรวมศูนย์อยู่ที่องค์พระมหากษัตริย์เป็นสิ่งขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แม้สยามจะมีการปกครองที่พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ แต่ก็ยังเป็นระบอบรัฐธรรมนูญที่มีรากฐานอ่อนแอและมีข้อจำกัด เช่น ยังไม่อนุญาตให้จัดตั้งพรรคการเมืองและขบวนการมวลชนสนับสนุนที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำนาจเก่าและใหม่ เช่น เหตุการณ์กบฏบวรเดช ใน พ.ศ. 2576 รวมทั้งความขัดแย้งทางความคิดภายในกลุ่ม “คณะราษฎร” เอง ซึ่งปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงก่อนสงครามมหาเอเชียบูรพา (พ.ศ.2484) เล็กน้อยก่อนที่สยามจะเข้าสู่การปกครองแบบเผด็จการทหารนิยมที่ละน้อย ภายใต้การนำของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม (พ.ศ.2481-2487)

ภายหลังสงครามในปี พ.ศ.2488 ปรีดี พนมยงค์ แกนนำคณะราษฎรสายพลเรือนพร้อมสมาชิกเสรีไทยบางส่วนขึ้นมาจับบทบาทนำในรัฐบาล การเมืองไทยมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นด้วยเป็นจุดเริ่มต้นของระบบพรรคการเมืองเป็นครั้งแรก แต่ช่วงเวลาดังกล่าวก็มีอายุอยู่ได้เพียง 2 ปี ก็เกิดเหตุการณ์รัฐประหาร ในปลายปี พ.ศ.2490 นำโดยกลุ่มนายทหารระดับกลางจากกองทัพบก เช่น พลโทผิน ชุณหะวัณ, พันเอกกาจ กางสงคราม, พันเอกเผ่า ศรียานนท์ และพันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์

หลังการรัฐประหาร ไม่นาน อำนาจเผด็จการทหารกลับมาจับบทบาทอีกครั้ง ภายใต้การนำของจอมพล ป. ซึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การเมืองไทยอยู่ในลักษณะสามเส้าระหว่างจอมพล ป. พิบูลสงคราม-พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ (กลุ่มชอชราชครู)-จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (กลุ่มสี่เสาเทเวศร์) ซึ่งพัฒนาการเหล่านี้ย่อมสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากองทัพบกเป็นกลุ่มพลังที่มีความสืบเนื่องในบทบาททางการเมืองมากที่สุด

เมื่อเริ่มทศวรรษ 2500 ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอำนาจสามเส้าก็ยุติลงด้วยรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองภายใต้กฏอัยการศึกและประกาศคณะปฏิวัติ โดยปราศจากรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง และการเลือกตั้ง สภาพดังกล่าวยังสัมพันธ์กับภาวะสงครามเย็น ซึ่งเกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อันเป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างโลก 2 ฝ่าย และการแข่งขันทางการเมืองระหว่างสหรัฐ โซเวียต และจีน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้นำรัฐบาล แต่สิ่งที่ยังคงอยู่คือความหวาดกลัวต่อการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์จากเพื่อนบ้าน ทฤษฎีโดมิโนของสหรัฐมีอิทธิพลอย่างสูงต่อรัฐบาล พร้อมกับความช่วยเหลือจำนวนมากทั้งด้านเศรษฐกิจและการทหาร

โดยเฉพาะเมื่อเริ่มสงครามอินโดจีน เมื่อ พ.ศ.2508 ไทยกลายเป็นฐานทัพให้สหรัฐในการทำสงครามกับเพื่อนบ้านอย่างเวียดนามและลาว ทำให้เงินทุนจำนวนมากไหลจากสหรัฐและญี่ปุ่น หลังไหลเข้าสู่ไทย เพื่อค้ำจุนโครงการพัฒนาต่างๆ ซึ่งถูกมองว่าเป็นปราการสำคัญในการป้องกันภัย

จาก “คอมมิวนิสต์” บรรยากาศเช่นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะไทยเท่านั้น แต่ยังเกิดในประเทศอุษาคเนย์อื่นๆ เช่นอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ จนเรียกกันว่า “สมัยแห่งเผด็จการการพัฒนา” ผลพวงอย่างหนึ่งของการพัฒนาในช่วงทศวรรษ 2500 ก็คือ การเกิดขึ้นของ “คนรุ่นใหม่”จากระบบการศึกษาที่กว้างขวางและหลากหลายมากขึ้น การหลั่งไหลเข้ามาของทุนสหรัฐ ยังมาพร้อมแนวคิด “ซ้ายใหม่” ที่ต่อต้านระบบราชการและการปกครองโดยทหาร ในขณะที่เศรษฐกิจพัฒนาก้าวหน้าในอัตราเร่งสูง แต่สภาพทางการเมืองกลับหยุดชะงัก ช่วงระหว่างปี พ.ศ.2501-2516 ทหารปกครองประเทศโดยไม่มีรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง และการเลือกตั้ง (ยกเว้นช่วง พ.ศ. 2511-2514)

ความขัดแย้งระหว่างความอดอันทางการเมืองของนักศึกษา ประชาชน และเผด็จการทหารแบบจอมพลถนอม กิตติขจร ถึงจุดสูงสุดในเหตุการณ์ “14 ตุลา” เมื่อปี 2516 ซึ่งทำให้กลุ่มนายทหารผู้ปกครองคือ จอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพลเอกณรงค์ กิตติขจร ต้องหนีออกนอกประเทศ ชัยชนะของนักศึกษา ประชาชนในครั้งนี้ได้มาด้วยพลังประชาธิปไตยมหาศาลอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

โดยที่หารู้ไม่ว่าชัยชนะดังกล่าวยังไม่สามารถพังทลายรากฐานระบอบเผด็จการได้อย่างแท้จริง โดยฝ่ายอำนาจเก่าได้กลับมาแสดงตัวให้เห็นอย่างชัดเจนในเหตุการณ์ “6 ตุลา” เมื่อปี 2519 ซึ่งเป็นผลส่วนหนึ่งจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจกลาง ภายหลังจากที่สหรัฐเริ่มถอนทหารออกจากอินโดจีน และคอมมิวนิสต์มีชัยชนะในประเทศเพื่อนบ้าน ความหวาดกลัวดังกล่าวพุ่งเป้าไปที่กลุ่มนักศึกษาที่ต้องการเปลี่ยนแปลงความยุติธรรมในสังคม จนกลายเป็นเหตุการณ์ที่ประวัติศาสตร์ไทยไม่ยอมจดจำ

ทศวรรษ 2520 การเมืองไทยอยู่ในภาวะที่เรียกว่าประชาธิปไตยครึ่งใบของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2521 เป็นช่วงเวลาของการปรับตัวไปสู่ประชาธิปไตยเต็มใบ ภายใต้อำนาจของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาหลายพรรคภายหลังการประกาศพระราชบัญญัติพรรคการเมือง ก้าวสำคัญขงประชาธิปไตยเกิดขึ้นอีกครั้งหลังการเมืองตั้งกลางปี 2531 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากทางเลือกครั้งแรกในรอบกว่า 2 ทศวรรษ รัฐบาลพลเอกชาติชายได้นำความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมาพร้อมกับปัญหาการคอร์รัปชัน และเป็นเหตุผลในการรัฐประหารเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ของคณะนายทหารนำโดย พลเอกสุรยุทธ์ คงสมพงษ์ และ พลเอกสุจินดา คราประยูร ในนามคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.)

แต่แล้วการปฏิวัติของทหารครั้งนี้ไม่เป็นไปเหมือนเช่นเมื่อ 20 ปีที่แล้ว พลังของชนชั้นกลางที่สั่งสมมาหลายสิบปีได้แสดงออกรวมกันเฉพาะกิจในกลางเดือนพฤษภาคม 2535 และเรียกกันต่อมาว่า “มือบื้อถือ” เหตุการณ์ในครั้งนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของพัฒนาการทางการเมืองและทำให้คำว่า “การเมืองภาคประชาชน” ถือกำเนิดขึ้นในสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลอดระยะเวลากว่า 70 ปี นับแต่ พ.ศ.2475 เหตุการณ์ทางการเมืองบางเหตุการณ์ถูกบันทึก และค้นคว้าศึกษาโดยละเอียดจากหลายแง่มุม บางเหตุการณ์ถูกบันทึกและค้นคว้าศึกษาโดยละเอียด จากหลายแง่มุม บางเหตุการณ์ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อคนมากนักและค่อยๆ ลบเลือนไปจากความทรงจำ ในขณะที่บางเหตุการณ์ถูกทำให้ลืมไปโดยคนบางกลุ่ม

ในบรรดาเหตุการณ์เหล่านั้น มี “จิ้งหะ” ทางการเมืองสำคัญที่เกิดขึ้นอย่างน้อย 4 เหตุการณ์บนถนนราชดำเนิน ซึ่งเราจะได้สะกอบตามกันต่อไป

เหตุการณ์ 24 มิถุนายน 2475

เดือนกุมภาพันธ์ 2470 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส นักเรียนไทยในยุโรป 7 คน ได้ร่วม ประชุมตกลงร่วมกันว่าจะ “เปลี่ยนแปลงการปกครองของกษัตริย์เหนือกฎหมายมาเป็นการปกครอง ที่มีกษัตริย์อยู่ใต้กฎหมาย” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญใน ประวัติศาสตร์ไทยในอีก 5 ปีหลังจากนั้น

การประชุมที่ประเทศฝรั่งเศสได้ขยายผล ด้วยมีสมาชิกร่วมอุดมการณ์เพิ่มมากขึ้น จนมีรายนาม ณ วันก่อการ ภายใต้ชื่อ “คณะราษฎร” รวมทั้งสิ้น 99 นาย โดยแบ่งเป็น 3 สาย คือ สายทหารบก สาย ทหารเรือ และสายข้าราชการ-พลเรือน โดยมีชั้นหัวหน้าอยู่ราว 10 คน คณะราษฎรได้เริ่มประชุม วางแผนยึดอำนาจตั้งแต่เดือนเมษายน 2475 มีการประชุมทั้งสิ้น 7 ครั้ง โดยที่ประชุมได้ประชุมได้ให้ พระยาพลพลพยุหเสนาเป็นหัวหน้าคณะ

เช้ามีคของวันที่ 24 มิถุนายน 2475 สายทหารบกนำโดย พันเอกพระยาพลพลพยุหเสนา พันเอก พระยาทรงสุรเดช และพัน โทพระประศาสน์พิทยายุทธ ได้ใช้กลลวงว่าเกิดการจลาจลขึ้นใน พระนคร สั่งให้ระดมทหารทั้งกรมทหารม้าที่ 1 ไปรวมพลที่หน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม สมทบด้วย กองร้อยของกรมทหารช่างที่นำทหารฝึกใหม่ไปร่วมการฝึกหัดทหารกับรถรบ ตามกลลวงของพัน เอก พระยาทรงสุรเดช เพิ่มเติมด้วยทหารจาก โรงเรียนนายร้อยที่พระเทิยมโงหาญผู้บังคับการ โรงเรียนสั่งให้มาฝึกหัดในบริเวณนั้น

ส่วนสายทหารเรือโดยหลวงสินธุสงครามชัยก็ได้ขยายเตียวกันในการระดมกำลังจาก ทหารเรือรวมแล้วบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้าในเช้าวันนั้นมีทหารกว่า 2,000 คน มาร่วมชุมนุม โดยส่วนใหญ่ไม่รู้ว่กำลังจะเกิดอะไรขึ้นหลังจากนั้น

และแล้วพันเอกพระยาพลพลพยุหเสนา ก็ขึ้นกล่าวสุนทรพจน์มีใจความหลักว่าต้องการ เปลี่ยนแปลงการปกครองให้พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ใต้กฎหมาย เวลาเตียวกันทางสายพลเรือนนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยนายประยูร ภมรมนตรี และคณะได้ตัดสายโทรเลขกับโทรศัพท์ พร้อมนำกองทหารเรือเข้ายึดกรมไปรษณีย์โทรเลข

เพื่อเป็นหลักประกันความปลอดภัย คณะผู้ก่อการได้ให้การ “อารักขา” บุคคลสำคัญ โดยเฉพาะสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ผู้สำเร็จราชการรักษาพระนครแทนรัชกาลที่ 7 รวมทั้งเจ้านายอีกหลายพระองค์ เช่น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพให้มาประทับรวมกันอยู่ที่พระที่นั่งอนันตสมาคม

ตกบ่ายหลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) ก็ได้เริ่มแจกจ่ายแถลงการณ์ “ประกาศคณะราษฎร” ตามด้วยประกาศขอร้องไม่ให้ราษฎรจัดขบวนคณะราษฎร และเมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิตทรงยอมลงพระนามรับรองคณะราษฎรแล้ว ก็ได้ทำสำเนาเอกสารฉบับนี้แจกจ่ายออกไป ทำให้ “คณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร” คือ พันเอกพระยาพลพลพยุหเสนา พันเอกพระยาทรงสุรเดช และพันเอกพระยาฤทธิอาคเนย์ สามารถสั่งราชการกระทรวงต่างๆ ในพระนครให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อไปได้

ส่วนรัชกาลที่ 7 ทรงทราบเหตุวุ่นวายซึ่งเกิดขึ้นที่พระนครทางโทรเลขในขณะที่กำลังทรงกอล์ฟอยู่ ณ วังไกลกังวล หัวหิน คณะราษฎรได้ส่งหลวงศุภชลาศัยไปรบกับเรือรบหลวงสุโขทัย พร้อมหนังสือกราบบังคมทูลให้ทรงเป็นกษัตริย์ต่อไปภายใต้รัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินที่คณะราษฎรได้ร่างขึ้น โดยวางเงื่อนไขว่าหากทรงปฏิเสธหรือไม่ตอบภายในหนึ่งชั่วโมง คณะราษฎรก็จะเลือกเจ้านายพระองค์อื่นขึ้นเป็นกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญแทน

รัชกาลที่ 7 ทรงประชุมพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่อยู่ที่ยังไกลกังวลในขณะนั้นจนรุ่งขึ้นวันเสาร์ที่ 25 มิถุนายน จึงได้มีพระราชสาส์นตอบว่าจะทรงยอมเป็นกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ เนื่องด้วยเป็นแนวทางที่ทรงมีความตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว และไม่ยากให้เกิดการนองเลือด จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟในวันนั้น

วันอาทิตย์ที่ 26 มิถุนายน เวลา 11.00 น. คณะราษฎรจำนวน 6 นายได้เข้าเฝ้ารัชกาลที่ 7 โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะให้ทรงลงพระปรมาภิไธยใน “ร่างพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม” และ “ร่างพระราชกำหนดนิรโทษกรรม” รัชกาลที่ 7 ทรงยินยอมลงพระปรมาภิไธยในเอกสารชิ้นที่ 2 ในวันเดียวกันนั้น แต่สำหรับชิ้นแรกทรงขอเวลาในการพิจารณาอีก 1 วัน ในที่สุดจึงทรงยอมลงพระปรมาภิไธยในวันที่ 27 มิถุนายน แต่ทรงขอเพิ่มคำว่า “ชั่วคราว” ลงไป โดยให้มีการร่างฉบับถาวรขึ้นใหม่ภายใน 6 เดือน

การลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวนี้ เท่ากับเป็นการย้ายอำนาจสูงสุดจากพระมหากษัตริย์มาอยู่ที่สภาผู้แทนราษฎร โดยมีคณะกรรมการราษฎรทำหน้าที่กำกับการบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราชการแผ่นดิน ต่อมาในวันที่ 28 มิถุนายน คณะผู้รักษาการพระนครฝ่ายทหารได้ประกาศจัดตั้งผู้แทนราษฎรชั่วคราวจำนวน 70 คน ซึ่งนับเป็นสภาผู้แทนราษฎรชุดแรกของสยาม

นอกจากการลงพระปรมาภิไธยรัฐธรรมนูญการปกครองชั่วคราวจะนับเป็นการปิดฉากแรกของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของสยามจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบรัฐธรรมนูญ ยังถือเป็นจุดเริ่มต้นของการคัดง้างทางการเมืองระหว่างกลุ่มอำนาจเก่าและกลุ่มอำนาจใหม่เอง ซึ่งจะติดตามต่อเนื่องมาอีกราว 2 ทศวรรษ ก่อนที่การเมืองไทยจะเปลี่ยนเข้าสู่อีกโฉมหน้าหนึ่ง

เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 251

ภายหลังอสังกรรมของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปลายปี พ.ศ.2506 จอมพลถนอม กิตติขจร ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่ออำนาจเผด็จการ จนกระทั่งปี พ.ศ.2511 จึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบเกือบ 10 ปี ทำให้บรรยากาศทางการเมืองดูเป็นประชาธิปไตยขึ้นมา

จอมพลถนอมได้ตั้งพรรค “สหประชาไทย” ซึ่งได้นั่งในสภามากที่สุด และดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง แม้จะไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเอง รัฐบาลชุดนี้อยู่ได้ราว 2 ปี จอมพลถนอมก็ทำการปฏิวัติรัฐบาลตนเองเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 และตั้งสภาบริหารคณะปฏิวัติเพื่อปกครองประเทศ กลายกลับเข้าสู่วงจรอุบาทว์ทางการเมืองอีกครั้ง

ภายใต้รัฐบาลเผด็จการที่สืบทอดอำนาจมาตั้งแต่จอมพลสฤษดิ์ผู้จอมพลถนอมและมีที่ท่าว่าจะไปผู้จอมพลประภาส จารุเสถียร ราวต้นทศวรรษ 2510 เยาวชนคนหนุ่มสาวเริ่มเข้าไปมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น เกิดการรวมกลุ่มอิสระตามสถาบันการศึกษาต่างๆ และมีกิจกรรมทางการเมืองทั้งออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต่อต้านการครอบงำทางเศรษฐกิจ เช่น การรณรงค์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนความไม่พอใจของคนหนุ่มสาวในการส่งต่ออำนาจเผด็จการภายในกลุ่มผู้ปกครอง

ต้นเดือนพฤษภาคม 2516 หนังสือพิมพ์หลายฉบับพาดหัวข่าวที่เฮลิคอปเตอร์ตกกลางทุ่งนา จังหวัดนครปฐม และพบซากสัตว์ป่ากระจายออกจากตัวเครื่อง ผลจากการสืบสวนพบว่าเป็นซากสัตว์ที่นายทหารและตำรวจชั้นผู้ใหญ่ใช้อาวุธสงครามของราชการไปล่ามาจากทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดกาญจนบุรี

จาก “ เหตุการณ์ทุ่งใหญ่นเรศวร ” นี้ได้กลายเป็นชนวนแห่งการรวมตัวของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน เพื่อต่อต้านการใช้อำนาจอย่างฟุ้งเฟ้อของรัฐบาลคณะราษฎร เริ่มจากนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในนามของชมรมคนรุ่นใหม่ได้ออกหนังสือชื่อ มหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีคำตอบ ซึ่งถูกระบุว่ามีข้อความถากถางรัฐบาลกรณีล่าสัตว์ที่ทุ่งใหญ่นเรศวร ทำให้นักศึกษาจำนวน 9 คนถูกตัดชื่อออกจากมหาวิทยาลัย เพื่อคัดค้านการกระทำดังกล่าว นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พร้อมด้วยการสนับสนุนของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย และนิสิตนักศึกษาจากทุกสถาบัน ได้รวมตัวประท้วงที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ระหว่างวันที่ 21-22 มิถุนายน 2516 เพื่อเรียกร้องให้นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้ง 9 คนได้กลับเข้าเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้ง 9 คนได้กลับเข้าเป็นนักศึกษาและให้อธิการบดีลาออก ต่อมาเป้าหมายการชุมนุมขยายไปสู่การเรียกร้องให้รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใน 6 เดือน มีผู้ร่วมชุมนุมในครั้งนี้อาสา 50,000 คน

จากเหตุการณ์นี้ทำให้เกิด “กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ” นำโดยธีรยุทธ บุญมี บัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญและสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นฐานของระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

09.14 น. ของวันที่ 6 ตุลาคม 2516 กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญได้แจกใบปลิวและหนังสือเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและการปกครองแบบประชาธิปไตยให้กับประชาชนบริเวณอนุสาวรีย์ทหารอาสา และจากเหตุการณ์นี้สมาชิกกลุ่มจำนวน 13 คน ถูกตำรวจจับกุมและกลายเป็น “ 13กบฏ ”

ในระหว่างนั้นมีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการกระทำดังกล่าว จนวันอังคารที่ 9 ตุลาคมจึงได้เริ่มการชุมนุมบริเวณลานโพธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเรียกร้องให้ปล่อยตัว 13 กบฏ จำนวนผู้คนที่มาชุมนุมมากขึ้นจนย้ายการชุมนุมจากลานโพธิ์ไปสู่สนามฟุตบอล ผู้คนจากทั่วทุกสารทิศเดินทางมาร่วมชุมนุมที่ธรรมศาสตร์ จนเริ่มด้นออกนอกมหาวิทยาลัย

เที่ยงของวันที่ 13 ตุลาคม ผู้ชุมนุมจากภายในธรรมศาสตร์จึงได้เริ่มเคลื่อนขบวนออกทางประตูถนนพระอาทิตย์เข้าสู่ถนนราชดำเนิน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยและลานพระบรมรูปทรงม้า ในขณะนั้นมีผู้ชุมนุมกว่า 500,000 คน จนกระทั่งประมาณ 18.00 น. รัฐบาลจึงยอมปล่อยตัว “13 กบฏ” อย่างไม่มีเงื่อนไข

เหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นในตอนเช้าของวันที่ 14 ตุลาคม เมื่อฝูงชนที่ชุมนุมยึดเยื้องเริ่มสลายตัว แต่กลับเจอแนวปิดกั้นของตำรวจบริเวณถนนพระราม 5 มุ่งสู่สี่แยกคูสิต ทำให้ด้านหน้าของขบวนเริ่มปะทะกับตำรวจเพื่อให้เกิดทางแต่ทางตำรวจได้รับคำสั่งไม่อนุญาตให้เปิดแนวปิดกั้นให้ประชาชน และต่อมาได้รับคำสั่งให้ใช้กำลังกับพวกเดินขบวนได้ การปะทะกัน ณ บริเวณสวนจิตรลดาได้ขยายวงกว้างขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัฐบาลใช้กำลังทหารตำรวจปราบปรามผู้ชุมนุมอย่างรุนแรง ฝ่ายผู้ชุมนุมระบายนความโกรธแค้นด้วยการทำลายอาคารสถานที่ราชการ การปะทะจนถึงขั้นนองเลือดเกิดขึ้นตลอดแนวถนนราชดำเนิน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บางลำพู การจลาจลกลางเมืองเกิดขึ้นกว่า 10 ชั่วโมง ราว 18.00 น. จอมพลถนอม กิตติขจร ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่การต่อสู้ยังไม่ยุติ ตลอดคืนวันที่ 14 ตุลาคม ควันไฟและเสียงปืนยังคงปรากฏอยู่ตลอดแนวถนนราชดำเนิน

บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ประชาชนราว 50,000 คน ยังคงชุมนุมกันอยู่ จนกระทั่งหัวค่ำของวันที่ 14 ตุลาคม กรมประชาสัมพันธ์จึงได้ประกาศข่าวการหนีออกนอกประเทศของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร วันอังคารที่ 16 ตุลาคม กรุงเทพฯ เริ่มกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

เหตุการณ์ครั้งนี้กลายเป็นการแสดงพลังนิสิต นักศึกษา ประชาชน ครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์และเป็นจุดเริ่มของการแสดงสิทธิเสรีภาพตามแนวประชาธิปไตย ก่อนที่จะจบลงไปในอีก 3 ปีข้างหน้า

เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

ชัยชนะของนักศึกษา ประชาชนในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2519 นักการเมืองไทยเข้าสู่สมัยการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและความยุติธรรม ขบวนการนักศึกษาได้รับการยกย่องชื่นชมจากผลงานที่สามารถขับไล่ผู้นำเผด็จการออกไปได้ รัฐบาลเสรีนิยมของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ (ตุลาคม 2516-กุมภาพันธ์ 2518) ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน โดยเฉพาะสิทธิของกรรมกรชาวนาในการนัดหยุดงาน หรือชุมนุมแสดงพลัง ในช่วงนี้จึงปรากฏการชุมนุมประท้วงและนัดหยุดงานของผู้เสียเปรียบทางสังคมจำนวนมาก โดยมีขบวนการนักศึกษาเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการต่อสู้ของกรรมกรในเมืองและชาวนาในชนบท

แต่เดือนตุลาคม 2516 ไม่เพียงแต่เป็นเดือนแห่งชัยชนะของนักศึกษา ประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นเดือนที่เกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน ที่ยิ่งซ้ำเติมภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจของไทยให้ทรุดตัวลงอีก ความหวาดกลัว “คอมมิวนิสต์” ยิ่งรุนแรงขึ้นเมื่อเวียงจันทน์พมเปญ และไซ่ง่อน ถูกพิชิตโดยกองกำลังคอมมิวนิสต์ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2518 อุดมการณ์สังคมนิยมที่แพร่หลายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม การชุมนุมประท้วงและนัดหยุดงานของกรรมกร โรงงาน ด้วยการสนับสนุนของนักศึกษาถูกฝ่ายอำนาจเก่าตราว่าเป็นตัวแทนของ “คอมมิวนิสต์” ซึ่งจะต้องกำจัดด้วยความรุนแรง อันนำมาสู่ “ขบวนการขวาพิฆาตซ้าย”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตั้งแต่ช่วงกลางปี 2517 ฝ่ายอำนาจเก่าเริ่มฟื้นตัวและพยายามทำให้ขบวนการศึกษาอ่อนแอลงด้วยการสร้างความแตกแยกระหว่างพลังนักเรียนอาชีวะกับขบวนการนักศึกษา ด้วยการจัดตั้งกลุ่มกระทิงแดง (2518) เพื่อคอยก่อกวนขบวนการนักศึกษา นอกจากนั้นยังมีกลุ่มพลังอื่นๆ ของฝ่ายอำนาจเก่า เช่น นวพล (2519) ลูกเสือ ชาวบ้าน ชมรมแม่บ้าน ชมรมวิทยุเสรี พร้อมทั้งโฆษณาชวนเชื่อว่าพวกฝ่ายต่อต้านต้องการล้มล้างสถาบันกษัตริย์ ในช่วงเวลานี้เกิดการลอบสังหารผู้นำนักศึกษา กรรมกร และชาวนาเป็นจำนวนมาก

บรรยากาศดังกล่าวเริ่มขมวดเกลียวและนำมาสู่เหตุการณ์ 6 ตุลา เมื่อมีรายงานข่าวในวันที่ 15 สิงหาคม 2519 ว่าจอมพลประภาส จารุเสถียร ลอบกลับเข้าประเทศไทย นักศึกษาได้ชุมนุมประท้วงบริเวณลานโพธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนสุดท้ายจอมพลประภาสต้องเดินทางออกนอกประเทศไปหลังจากนั้นราว 1 เดือน จอมพลถนอมได้บรรพชาเป็นสามเณรที่สิงคโปร์ แล้วเดินทางเข้าประเทศไทย โดยจำวัดอยู่ที่วัดบวรนิเวศวิหาร

ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.) ซึ่งมีนายสุธรรม แสงประทุม เป็นเลขาธิการ และกลุ่มพลังต่างๆ เริ่มเคลื่อนไหวต่อต้านการกลับเข้าประเทศของสามเณรถนอม ในขณะเดียวกันทางฝ่ายรัฐบาลก็เริ่มปล่อยกระแสโจมตีการเคลื่อนไหวของ ศนท.

แล้วเวลา 08.00 น. ของวันที่ 24 กันยายน ก็มีผู้พบศพชาย 2 คนถูกแขวนคอที่จังหวัดนครปฐม พิสูจน์พบว่าทั้งสองเป็นพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนครปฐม และเป็นแนวร่วมผู้รณรงค์ต่อต้านการกลับเข้าประเทศของสามเณรถนอม โดยก่อนตายทั้งสองกำลังเดินติดโปสเตอร์ประท้วง

ศนท. และกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้จัดการชุมนุมที่ท้องสนามหลวง มีผู้ชุมนุมประท้วงราว 20,000 คน เพื่อเรียกร้องให้สามเณรถนอมเดินทางออกนอกประเทศและจับกุมฆาตกรสังหารพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นครปฐม คำวันเดียวกัน ศนท.ประกาศสลายการชุมนุม ภายหลังจากยืดเวลาการตัดสินใจให้รัฐบาลออกไปจนวันที่ 2 ตุลาคม ส่วนที่หน้าทำเนียบรัฐบาล กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ประชาชนราว 400 คน เดินทางไปให้กำลังใจญาติวีรชน 14 ตุลาที่ออกอาหารประท้วงสามเณรถนอม

วันที่ 4 ตุลาคม ชมรมนาฏศิลป์และการละครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดแสดงละครกรรมีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นครปฐม ถูกแขวนคอ โดยให้นายอภิรักษ์ บัวภักดีและนายวิโรจน์ ตั้งวานิชแสดงเป็นผู้ถูกแขวนคอในช่วงบ่ายวันนั้น ประชาชนกลับมาชุมนุมที่สนามหลวงอีกครั้งในตอนหัวค่ำเกิดฝนตกหนัก เพื่อความปลอดภัยกลุ่มผู้ชุมนุมจึงย้ายเข้าไปชุมนุมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันที่ 5 ตุลาคม มีการปรับคณะรัฐบาลโดยแต่งตั้งให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่แทน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เคลื่อนไหว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขบวนมุงลุ่มมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยยืนยันว่าจะไม่สลาย การชุมนุมจนกว่าสามเนรณอม กิตติขจร จะเดินทางออกนอกประเทศ หนังสือพิมพ์ดาวสยามและ บางกอกโพสต์ตีพิมพ์ภาพการแสดงละครกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนครปฐม ที่ลานโพธิ์ โดยกล่าวหาว่าเป็นการแสดงที่หมิ่นพระบรมเชษานุภาพ โดยจงใจเลือกผู้แสดงที่มีใบหน้าคล้าย กับองค์รัชทายาท

ขณะเดียวกันสถานีวิทยุและโทรทัศน์ต่างประ โคมข่าวว่าการชุมนุมภายใน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านสามเนรณอม แต่หวังที่จะทำลายชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ที่ลานพระบรมรูปทรงม้ากลุ่มลูกเสือชาวบ้านและชมรมแม่บ้าน ได้ รวมตัวกันประท้วงการดำเนินการของ สนท.

ราวตีหนึ่งของวันที่ 6 ตุลาคม เริ่มมีเสียงปืนดัง ผู้คนที่สนามหลวงเริ่มมากขึ้น กลุ่มคนราว 100 คน เริ่มก่อความวุ่นวายการเผาป้ายโปสเตอร์และป้ายมยามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้าน สนามหลวง สถานการณ์ตึงเครียดตลอดคืน จนกระทั่งเช้าเวลา 08.10 น. ตำรวจตระเวนชายแดน และตำรวจนครบาลบุกเข้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปราบปรามผู้ชุมนุมด้วยอาวุธสงคราม มี ผู้เสียชีวิตจำนวนมากจากการล้อมปราบ และมีผู้ถูกจับกุมจากการชุมนุมภายในมหาวิทยาลัย 3,000 กว่าคน

ช่วงเย็นของวันที่ 6 ตุลาคม คณะทหารนำโดยพลเรือเอกสงัด ชลออยู่เข้ายึดอำนาจ โดยเรียก ตัวเองว่าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน หลังจากนั้นเกิดการกวาดล้างครั้งใหญ่ หนังสือที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับสังคมนิยมกลายเป็นหนังสือต้องห้าม ผู้ที่มีแนวคิดขัดกับรัฐบาลกลายเป็นผู้มีภัยต่อสังคม ปัญญาชนจำนวนมากที่มีแนวคิดขัดกับรัฐบาลต้องหนีเข้าป่าเป็นแนวร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535

ภายหลังจากที่พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ปฏิเสธการเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นสมัย ที่ 3 ประเทศไทยกลับมามีการเลือกตั้งอีกครั้ง พรรคชาติไทยภายใต้การนำของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้ที่นั่งในสภามากที่สุดและเป็นพรรคแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล โดยพลเอกชาติชายดำรง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีที่มาจากเลือกตั้ง หลังจากไทยมีนายกฯ ที่มาจากการแต่งตั้งติดต่อกันกว่า 2 ทศวรรษ

ภายหลังการบริหารประเทศอยู่ราว 2 ปีรัฐบาลพลเอกชาติชายเผชิญปัญหาวิกฤตศรัทธาอัน เนื่องมาจากจากปัญหาการคอร์รัปชัน จนกระทั่งวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 นายทหารกลุ่มหนึ่งใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นาม “คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ” (คณะ รสช.) ซึ่งมีพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดในขณะนั้นเป็นหัวหน้าได้ทำการจับพลเอกชาติชายบนเครื่องบิน ขณะกำลังจะเดินทางไปเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จังหวัดเชียงใหม่

คณะ รสช. ได้ออกแถลงการณ์ฉบับที่ 1 โดยให้เหตุผลหลักในการก่อการว่า เนื่องจากการถือราษฎรบังหลวงของรัฐบาลที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและมีลักษณะเป็นเผด็จการทางรัฐสภา ในระหว่างนั้นคณะ รสช. จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งรัฐบาลอยู่ราว 1 สัปดาห์ ในวันที่ 2 มีนาคมจึงได้เลือกนายอนันต์ ปันยารชุน ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีบริหารประเทศต่อไป

ความวุ่นวายทางการเมืองคุกรุ่นขึ้นอีกครั้งเมื่อร่างรัฐธรรมนูญที่เสนอในปลายปี พ.ศ.2534 ซึ่งให้อำนาจวุฒิสมาชิกที่มาจาก การแต่งตั้งสามารถลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล ให้ข้าราชการประจำ ตำแหน่งทางการเมืองได้ และให้ประธานรัฐสภา (ประธานวุฒิสภา) เป็นผู้สอนพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามีลักษณะเป็นเผด็จการมากกว่าประชาธิปไตย โดยมีลักษณะที่จะสืบทอดอำนาจของคณะ รสช. แต่อย่างไรก็ตามร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2534

ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 15 ของไทย จึงจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 22 มีนาคม 2538 ซึ่งนับเป็นการเลือกตั้งที่มีการใช้เงินซื้อเสียงมากที่สุดในประวัติศาสตร์ พรรคที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดใน การเลือกตั้งคือพรรคสามัคคีธรรม ซึ่งจัดขึ้นโดยกลุ่มทหารเหน่านาคณะ รสช. โดยมีนายณรงค์เป็นหัวหน้าพรรค แต่ยังไม่ทันที่จะได้มีการเสนอชื่อ นายณรงค์ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โฆษกกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐก็แถลงว่านายณรงค์เป็นบุคคล “ต้องห้าม” ที่ไม่สามารถขอวีซ่าเดินทางเข้าสหรัฐเนื่องจากพัวพันกับนักค้ายาเสพติด

ในวันที่ 7 เมษายน พลเอกสุจินดาได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งถูกคัดค้านจากประชาชน พรรคฝ่ายค้าน 4 พรรค และกลุ่มองค์กรต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการสืบทอดอำนาจเผด็จการของคณะ รสช.

การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา เริ่มขึ้นทันที ภายหลังจากการแต่งตั้ง โดยการอดข้าวประท้วงของร้อยตรีฉลาด วรฉัตร จนกระทั่งวันที่ 20 เมษายน พรรคฝ่ายค้านได้จัดการปราศรัยครั้งใหญ่บริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า มีผู้ร่วมชุมนุมราว 100,000 คน หลังจากนั้นพรรคฝ่ายค้านได้จัดเดินสายอภิปรายตามจังหวัดใหญ่ ๆ ในส่วนภูมิภาค และได้ตกลงกับองค์กรเอกชนว่าจะจัดการชุมนุมคัดค้านนายกฯ ครั้งใหญ่ในวันที่ 4 พฤษภาคม

การชุมนุมในวันที่ 4 พฤษภาคม เริ่มจากค่าน้ำรัฐสภาปริมาณผู้คนเริ่มมากขึ้นจนสั้นออกมาถึงลานพระบรมรูปทรงม้า 3 วันต่อมาจึงได้เคลื่อนมือบับไล่ นายกฯ ไปยังท้องสนามหลวง แต่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากจะมีการใช้สนามหลวงประกอบพิธีพืชมงคล จึงได้เคลื่อนม็อบไปยังถนนราชดำเนิน ในวันที่ 9 พฤษภาคม ได้มีแถลงมติ 9 พรรคฝ่ายรัฐบาลที่แก้ไขรัฐธรรมนูญ จึงได้ประกาศเลิกการประชุมเป็นการชั่วคราวในวันที่ 10 พฤษภาคม เพื่อรอดูท่าทีของรัฐบาล

ในวันที่ 14 พฤษภาคม แกนนำการประชุมได้ประชุมกันที่โรงแรมรัตนโกสินทร์ และลงมติจัดตั้งสมาพันธ์ประชาธิปไตย การไม่รักษาคำมั่นของฝ่ายรัฐบาลที่แก้ไขรัฐธรรมนูญทำให้มีการนัดชุมนุมกันอีกครั้งในเย็นวันที่ 17 พฤษภาคมที่ท้องสนามหลวง ในช่วงหัวค่ำมีชุมนุมราว 300,000 คน แต่ไม่มีสถานีโทรทัศน์ช่องใดรายงานข่าวการประชุมครั้งนี้

พร้อมกับปริมาณผู้ชุมนุมที่เพิ่มมากขึ้น ทหารในสังกัดกองกำลังรักษาพระนคร ได้เริ่มสกัดตามสี่แยก สะพาน และสถานที่สำคัญ โดยเฉพาะที่สะพานผ่านฟ้าลีลาศ เจ้าหน้าที่ตำรวจกว่าพันนายตรึงกำลังอยู่โดยได้วางแผนกันด้วยรั้วลวดหนาม และเป็นจุดแรกที่เริ่มมีการปะทะกันระหว่างฝูงชนและตำรวจ ในช่วงใกล้เที่ยงคืนปรากฏมีบุคคลกลุ่มหนึ่งกระทำการขู่ยู่ให้เกิดการปะทะกันระหว่างฝูงชนและตำรวจ ในช่วงใกล้เที่ยงคืนปรากฏมีบุคคลกลุ่มหนึ่งกระทำการขู่ยู่ให้เกิดการปะทะกันระหว่างประชาชนและตำรวจ ด้วยการยึดสถานีดับเพลิงภูเขาทองและเผาสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง

ในขณะที่ผู้ชุมนุมนับแสนตั้งแต่สะพานผ่านฟ้าลีลาศถึงสี่แยกคอกวัวเป็นไปอย่างสงบ วิเคราะห์กันว่าความวุ่นวายที่เกิดขึ้นบริเวณถนนราชดำเนินนอกเป็นการสร้างสถานการณ์เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการใช้กำลังเข้าปราบปรามผู้ชุมนุม

ราวตีสี่ของวันที่ 18 พฤษภาคม ทหารตำรวจได้เคลื่อนกำลังจากสะพานมัฆวานรังสรรค์สู่สะพานผ่านฟ้าลีลาศ และได้ยิงกราดใส่ผู้คนบนถนน เป็นการเริ่มใช้อาวุธปราบปรามผู้ชุมนุม ในช่วงเย็นวันเดียวกัน พลตรีจำลอง ศรีเมือง แกนนำการประชุมถูกจับ การใช้กำลังเข้าปราบปรามเริ่มมาจนกระทั่งฟ้าสว่างของวันที่ 20 พฤษภาคม จึงมีความพยายามเผด็จศึกขั้นสุดท้ายของฝ่ายรัฐบาลทหารระดมยิงบริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์และโรงแรมรัตนโกสินทร์

ราวห้าทุ่มของวันที่ 20 โทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยได้ถ่ายทอดภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเตือนสติพลเอกสุจินดา และพลตรีจำลอง ภาพนี้ได้กลายเป็นฉากจบของเหตุการณ์ซึ่งเรียกกันต่อมาว่า “พฤษภาทมิฬ” พร้อมด้วยการลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดาในวันที่ 24 พฤษภาคม

2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยของไทย

2.1 พระบรมรูปทรงม้า

สถานที่แห่งนี้เป็นต้นทางของถนนราชดำเนินนอก เดิมคือลานพระราชวังดุสิต ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2441 ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จนิวัติพระนครจากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนยุโรปครั้งแรก ต่อมาเมื่อมีการอัญเชิญพระบรมราชานุสาวรีย์พระบรมรูปม้าของรัชกาลที่ 5 มาประดิษฐานเมื่อปี พ.ศ. 2451 จึงได้เรียกลานพระราชวังดุสิตด้านหน้าพระที่นั่งอนันตสมาคมว่า “ลานพระบรมรูปทรงม้า” ติดปากกันมาภายหลัง

ลานแห่งนี้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญกับการถือกำเนิดของระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย เนื่องจากวันที่ “คณะราษฎร” ได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อเช้านี้วันที่ 24 มิถุนายน 2475 คณะผู้ก่อการได้เคลื่อนลานพระบรมรูปทรงม้าเป็นที่นัดชุมนุมของบรรดาทหารจากกรมกองต่างๆ รวมทั้งนักเรียนนายร้อยทหารบก โดยใช้วิธีลวงว่าจะมีการฝึกหัดต่อสู้กับรถถังซึ่งเป็นยุทธวิธีแบบใหม่ในสมัยนั้น โดยมีพันเอกพระยาทรงสุรเดช (เทพ พันธุ์มเสนา) เป็นผู้ดูแลอำนวยความสะดวก

ต่อจากนั้น เมื่อได้มีการจัดชุมนุมกำลังทหารในพระนครและเชิญเสด็จเจ้านายพระองค์สำคัญ โดยเฉพาะสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต มาทักไว้เป็นตัวประกัน สำเร็จลุล่วงตามอุบายและแผนการแล้ว การประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงได้เริ่มดำเนินขึ้น ด้วยการที่พันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) หัวหน้าคณะราษฎร ได้ยื่นอ่าน “ประกาศคณะราษฎร ฉบับที่ 1” ณ ลานพระบรมรูปทรงม้าซึ่งด้านตะวันออกระหว่างองค์พระบรมราชานุสาวรีย์พระบรมรูปทรงม้ากับสนามเสือป่า เพื่อแถลงให้ผู้มาชุมนุมได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ

เมื่อสิ้นคำประกาศแล้วปรากฏว่าไม่มีผู้ใดแสดงอาการต่อต้านหรือขัดขืน จึงถือได้ว่าบทบาทการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองโดยคณะราษฎรได้บรรลุผลสำเร็จนับแต่เวลานั้น ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการฝังหมุดทองเหลืองไว้ ณ พื้นลานพระบรมรูป ทรงม้าแห่งนี้เกี่ยวกับที่พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาได้ยื่นอ่านประกาศคณะราษฎร ฉบับที่ 1 เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งความสำเร็จในการดำเนินงานและเพื่อเป็นการยืนยันให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของคณะราษฎรที่จะนำระบอบประชาธิปไตยมามอบให้แก่ประชาชนเพื่อความเจริญของประเทศสืบไป ดังความที่สลักอยู่บนหมุดทองเหลืองที่ว่า “ณ ที่นี้ 24 มิถุนายน 2475 เวลาบ่ายคณะราษฎรได้ก่อกำเนิดรัฐธรรมนูญเพื่อความเจริญของชาติ”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

หมุดทองเหลืองที่วางนี้ตั้งอยู่ตรงกลางถนนระหว่างพระบรมรูปและสนามเสือป่า ซึ่งปัจจุบันคือสำนักพระราชวัง เมื่อหันหน้าเข้าหาพระบรมรูปทรงด้านหน้าสำนักพระราชวังจะตั้งอยู่ทางขวามือ ดังนั้นหากต้องการดูหมุดทองเหลืองนี้ยังไงก็หลีกเลี่ยงต้องรอจังหวะให้ปลอดจากรถที่วิ่งผ่านไปมาสักพัก

นอกจากจะเป็นจุดเริ่มต้นของประชาธิปไตยไทยแล้ว สถานที่แห่งนี้ยังเป็นที่ชุมนุมทางการเมือง อีกหลายครั้งทั้งที่สนับสนุนและต้านผู้ปกครอง

เมื่อแยกหน้าขึ้นฉากหลังของพระบรมรูปทรงม้าคือ พระที่นั่งอนันตสมาคม อาคารรูปโดม ซึ่งเป็นฉากสำคัญอีกแห่งหนึ่งของประวัติศาสตร์การเมืองไทย

2.2 พระที่นั่งอนันตสมาคม

พระที่นั่งองค์นี้ตั้งอยู่ในพระราชวังดุสิต เป็นฉากหลังของลานพระบรมรูปทรงม้า รัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2451 โดยทรงให้นามานามพระที่นั่งองค์เก่าซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในหมู่พระที่นั่งอภิเษากันวิเวศน์ในพระบรมมหาราชวัง มาพระราชทานนามท้องพระโรงซึ่งสร้างขึ้นใหม่การสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคมได้ดำเนินการปรับพื้นที่และทำฐานรากโดยบริษัทฝรั่งเศส มีนายคมโย (M.Tamanyo) ชาวอิตาลีเป็นผู้เขียนแผนผังพระที่นั่งตามพระบรมราชโองการ มีนายอัลเลกรี (G. Allegri) เป็นวิศวกร และเจ้าพระยาอมราช (ปั้น สุขุม) เป็นแม่กองจัดการก่อสร้าง ซึ่งการก่อสร้างมาแล้วเสร็จในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เมื่อปี พ.ศ. 2459

พระที่นั่งองค์นี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่สำคัญ ก็คือเป็นสถานที่ซึ่ง "คณะราษฎร" ได้ใช้เป็นกองบัญชาการรักษาพระนครในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลง และใช้เป็นที่ควบคุมตัวเจ้านายพระ องค์สำคัญๆ ไว้เป็นตัวประกัน เพื่อต่อรองให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงยอมรับการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยสงบ เพราะหากมีการต่อต้าน คณะราษฎรก็อาจจำเป็นต้องทำร้ายเจ้านายเหล่านั้น เพื่อเป็นข้อต่อรองและเพื่อความปลอดภัยของตน

นอกจากนั้นการกระทำอันเป็นสัญลักษณ์ของการประกาศชัยชนะของคณะราษฎร การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมาแทนที่ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ก็ได้เกิดขึ้นที่พระที่นั่งอนันตสมาคมด้วยเช่นกัน โดยในช่วงเย็นของวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ได้มีอัญเชิญกรมพระราชวัง เป็นธงประจำ พระองค์ของพระมหากษัตริย์ที่ประทับอยู่บนยอด โดมของพระที่นั่งอนันตสมาคมลง

และได้ชักชวน ไตรรงค์เป็นสัญลักษณ์ของชาติขึ้นสู่ยอด โคมแทนที่ โดยได้โบกสะบัดต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้

ที่สำคัญก็คือ สถานที่แห่งนี้ยังได้ใช้เป็นที่ประกาศ “พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม พ.ศ.2475 (ชั่วคราว)” ซึ่งถือว่าเทียบเท่ากับรัฐธรรมนูญฉบับแรกในวันที่ 27 มิถุนายน 2475 และรัชกาลที่ 7 ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวร เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 ณ สถานที่นี้ จึงควรนับได้ว่าพระที่นั่งอนันตสมาคมมีความเกี่ยวข้องกับการถือกำเนิดของระบอบประชาธิปไตยของไทยอย่างใกล้ชิดเลยทีเดียว

เมื่อหันหลังให้พระบรมรูปมิ่งหน้าเข้าสู่ถนนราชดำเนินนอกมุมถนนศรีอยุธยาตัดกับถนนราชดำเนินทางด้านซ้ายมือเป็นที่ตั้งของกองทัพภาคที่ 1 มุมทางด้านสนามเสือป่าที่อยู่ภายในสำนักพระราชวังปัจจุบัน ในสมัยรัชกาลที่ 6 เคยเป็นที่ตั้งของร้านกาแฟชานนาม “ร้านกาแฟบ้านนรสิงห์”

2.3 สะพานผ่านฟ้าลีลาศ

พื้นที่ถนนราชดำเนินนอกก่อนเข้าถนนราชดำเนินกลางจะมีสะพานเชื่อมถนนทั้ง 2 สาย เรียกว่า “สะพานผ่านฟ้าลีลาศ” เพื่อข้ามคลองรอบกรุง ตอนที่เรียกว่า “คลองบางลำพู” ตัวสะพานตั้งอยู่ใกล้กับป้อมมหากาฬ เดิมเป็นสะพานไม้โครงเหล็ก โค้งข้างบนต่อมารัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างสะพานใหม่ที่ใหญ่และงดงามเหมาะสมกับถนนราชดำเนิน

ส่วนราวสะพานเป็นเหล็กหล่อรูปช่อดอกทานตะวันด้านล่งที่ปลายสะพานทั้ง 2 ฝั่งมีเสาหินอ่อนประดับด้วยเครื่องสำริด เช่น ลายพวงอุษะที่หัวเสาและรูปเรือโบราณของยุโรปที่กลางเสา

สะพานผ่านฟ้าลีลาศเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ เพราะเป็นช่วงเชื่อมต่อระหว่าง ถนนราชดำเนินกลางเพื่อเข้าสู่ถนนราชดำเนินนอก อันเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการหลายแห่งทั้งทหารและพลเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำเนียบรัฐบาล ดังนั้นหากมีการเดินขบวนจากท้องสนามหลวง อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพื่อเคลื่อนเข้าสู่ราชดำเนินนอก คลื่นขบวนจะต้องบีบจ้วงผ่านช่วงสะพานแห่งนี้ ดังนั้นหากมีการเดินขบวนจากท้องสนามหลวง อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพื่อเคลื่อนเข้าสู่ราชดำเนินนอก คลื่นขบวนจะต้องบีบตัวผ่านช่วงสะพานแห่งนี้ ดังนั้นจึงเหมาะเป็นที่ตั้งแนวรั้วลวดหนามเพื่อสกัดกั้นกลุ่มผู้ชุมนุมทั้งเหตุการณ์ 14 ตุลา และพฤษภาทมิฬ

ข้ามสะพานผ่านฟ้าลีลาศมาเข้าถนนราชดำเนินกลาง ซึ่งมีป้อมมหากาฬเป็นจุดสังเกต ข้ามถนนไปจะเห็นสวนและพลับพลาก่อสร้างอยู่อย่างสวยงาม โดยมีพระบรมราชานุสาวรีย์ของรัชกาลที่ 3 ประดิษฐานอยู่ ณ “ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 ลานพลับพลาหาเงษฎาบดินทร์

แต่ที่เดิมที่ตรงนี้เป็นที่ตั้งของ “โรงพยาบาลนครศาลาเฉลิมไทย” ซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่สร้างขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2480 ในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงครามด้วยวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นโรงพยาบาลที่ทันสมัยและใหญ่ที่สุดในแถบอุษาคเนย์ ตามนโยบายสร้างความยิ่งใหญ่ของ “ชาติไทย” ของรัฐบาล

โรงพยาบาลแห่งนี้ แม้จะถูกทุบทิ้งไปตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 แต่ก็ยังเป็นประวัติศาสตร์คู่กับการเมืองไทยต่อไปอีกนาน เนื่องจากในวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ 8 เสด็จสวรรคต เมื่อเช้าวันที่ 9 มิถุนายน 2489 ได้มีสามจิกของพรรคก้าวหน้า ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้น (ต่อมาคือพรรคประชาธิปัตย์) ได้ไปร้องตะโกนที่โรงพยาบาลศาลาเฉลิมไทยในเวลาต่อมาว่า “ปรีดีฆ่าในหลวง” เพื่อเป็นการให้ร้ายแก่นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรีและรัฐบุรุษอาวุโส ซึ่งมีอำนาจและบารมีอยู่มากในวงการการเมืองไทยตอนนั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการป้ายสีทางการเมืองที่ได้ผลมากที่สุดอีกเรื่องหนึ่งในสังคมไทย

2.5 อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา

เลยจากอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยไปอีกไม่ไกล ก็จะถึงสี่แยกคอกวัว ซึ่งจะมี “อนุสรณ์สถานวีรชนประชาธิปไตย” หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา” ตั้งอยู่ตรงหัวมุมของสี่แยกนี้อนุสรณ์สถาน 14 ตุลานั้นเกิดขึ้น ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2517 ในสมัยนายกรัฐมนตรีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ โดยได้กำหนดให้สร้างขึ้นบริเวณดังกล่าวนี้ เพื่อเป็นอนุสรณ์สำหรับผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์วันที่ 14-16 ตุลาคม 2516 และได้เริ่มการก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2518 แต่เนื่องจากเกิดเหตุการณ์นั้นซึ่งมีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี จึงได้สั่งให้ยกเลิกโครงการสร้างอนุสรณ์สถานดังกล่าว เป็นผลให้โครงการนี้ต้องระงับไปหลายปี จนกระทั่งเริ่มรื้อฟื้นกันใหม่ เมื่อปี พ.ศ.2532 ในรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และได้ดำเนินการต่อเนื่องเรื่อยมา จนอนุสรณ์สถานแห่งนี้ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จและทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2544

ในส่วนของหลักการและความหมายของอนุสรณ์สถาน 14 ตุลานั้น ได้มีการพัฒนาแบบเดิมให้เหมาะกับยุคสมัยมากยิ่งขึ้น โดยยึดหลักการสำคัญ 2 ประการด้วยกันคือการเคารพความจริงของประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องจูงใจให้คนไทยรู้จักให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาและการต่อสู้เพื่อสิ่งที่ดีงามให้กับสังคมไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อนึ่ง ตัวอาคารอนุสรณ์สถานนั้น ได้มีการก่อสร้างโดยกำหนดให้มีประติมากรรมที่รำลึก ตั้งอยู่ตรงกลางอาคาร พื้นที่ในอาคารประกอบไปด้วยสวนหย่อม ลานกิจกรรม ห้องสมุด ห้องประชุม และพิพิธภัณฑ์ ส่วนเรื่องตัวประติมากรรมที่รำลึกนั้น ประกอบด้วยฐานทรงสี่เหลี่ยมช่วงกลางปลายสอบเข้า และยอดแหลมทรงสถูปสี่ทอง รวมความสูงทั้งสิ้น 14 เมตร โดยยอดทรงสถูปมีความหมายที่แสดงถึงจิตวิญญาณอันสูงส่งของมวลมนุษย ส่วนปลายยอดสถูปมีรอยหยักคล้ายสร้างไม่เสร็จ เพื่อสื่อความหมายว่าภารกิจการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยยังไม่สิ้นสุดยอดปลายสถูปนั้นทำด้วยวัสดุ โปรงแสงเพื่อให้เห็นแสงไฟจากพลังงานอาทิตย์ อันแผ่มาถึง ไฟแห่งประชาธิปไตยที่เป็นอมตะ ตัวฐานทั้ง 4 ด้านนูนด้วยกระเบื้องดินเผาที่แข็งแกร่ง ฐานด้านหน้ามีป้ายจารึกว่า “14 ตุลา 2516 ประชาธิปไตยของประชาชน” โดยมีรายชื่อวีรชนในเหตุการณ์ 14 ตุลาและรายชื่อผู้ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนสำหรับฐานด้านที่ 2, 3 และ 4 เป็นภาพศิลปะบนกระเบื้องดินเผา เพื่อแสดงถึงอุดมคติและแง่มุมปัญหาต่างๆของสังคมไทยจากกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในประติมากรรมนี้อย่างกว้างขวางที่สุด โดยฐานด้านที่ 2 เป็นเรื่องสังคมไทยในอุดมคติ ฐานด้านที่ 3 เป็นเรื่องความเสมอภาคและมีส่วนร่วม และด้านที่ 4 เป็นเรื่องความยุติธรรม ซึ่งเป็นหลักการนามธรรมกว้างๆ

เดินเลยจากสี่แยกคอกวัวมาตามถนนจะพบกับป้าย “สยามรัฐ” หนังสือพิมพ์คุณภาพที่มีอายุยาวนานกว่า 5 ทศวรรษ

2.6 สยามรัฐ

อาคารเลขที่ 6 ที่ทำการสำนักงานหนังสือพิมพ์สยามรัฐแห่งนี้ เดิมเคยเป็นบริษัทกลางจำกัดของนายเรือเอก หลวงวิเทศกลกิจ ซึ่งเช่าจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เพื่อทำการค้ามาก่อน จนเมื่อ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชลาออกจากการเป็นผู้แทนราษฎร เมื่อปี พ.ศ.2492 ทำให้มีเวลามากขึ้น จึงได้ขอเช่าอาคารเพื่อเป็นที่พบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง

จากที่พบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง อาคารแห่งนี้ได้กลายมาเป็นสำนักงานหนังสือพิมพ์ เมื่อนายสละ ลิขิตกุล นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นมิตรสนิทกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ได้ปรึกษาหารือกัน จนมีแนวคิดที่จะออกหนังสือพิมพ์ โดยเริ่มจาก ม.ร.ว.คึกฤทธิ์เป็นผู้ออกทุนตั้งต้นสำนักงานแห่งนี้จึงได้เริ่มผลิตหนังสือพิมพ์ “สยามรัฐ” ซึ่งเป็นชื่อที่ได้มาจากข้อความที่ปรากฏบนเหรียญ 1 บาทในสมัยนั้น ออกมาเป็นฉบับแรกเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2493

จากสำนักงานสยามรัฐเดินตามแนวถนนมาจนสุดทางอาคารห้วมุมทรงโค้งที่อยู่ทางซ้ายมือเมื่อหันหน้าสู่สนามหลวงคือ โรงแรมรัตนโกสินทร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 โรงแรมรัตนโกสินทร์ (รอยัล)

จุดเส้นทางของถนนราชดำเนินกลางตรงเชิงสะพานผ่านพิภพลีลา บริเวณสองข้างทางของถนนราชดำเนินกลาง ก่อนจะขึ้นสะพานนี้ยังมีสถานที่ที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยโดยเฉพาะในช่วง 14 ตุลาอีกแห่งหนึ่ง คือ “โรงแรมรัตนโกสินทร์” (หรือโรงแรมรอยัล)

โรงแรมนี้ตั้งอยู่ทางฝั่งซ้ายมือของถนนราชดำเนินกลาง มุมแยกเข้าสู่ถนนอัษฎางค์ เป็นโรงแรมที่มีชื่อเสียงมานาน เนื่องจากเปิดทำการอยู่ในเขตพระนครและริมถนนราชดำเนินกลางอันเป็นแหล่งใจกลางศูนย์รวมความเจริญของกรุงเทพมหานครมาแต่เดิม

โรงแรมนี้ได้มีชื่อเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย ก็ในช่วงเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 เนื่องจากเป็นสถานที่ที่ได้ใช้เป็นแหล่งหลบภัยและปฐมพยาบาลนักศึกษา ประชาชน ผู้ได้รับบาดเจ็บจากการสลายการชุมนุมโดยทหารและตำรวจ

โรงแรมรัตนโกสินทร์ก็ยังได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยที่สำคัญๆ อีกหลายครั้งในภายหลัง จนแม้กระทั่งการเปิดแถลงข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญๆ ของไทยก็มักที่จะกระทำกัน ณ โรงแรมแห่งนี้อยู่เสมอ จึงถือได้ว่า โรงแรมแห่งนี้อยู่เสมอ จึงถือได้ว่า โรงแรมรัตนโกสินทร์เองก็เป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองของไทย อีกแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่คู่กับถนนราชดำเนินสายนี้

จากด้านข้าง โรงแรมริมถนนราชดำเนินกลางมองไปทางฝั่งตรงข้ามจะเห็นป้ายบอกเลขสลากกินแบ่งรัฐบาลขนาดใหญ่ สัญลักษณ์ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

2.8 สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

คนไทยรู้จัก “ลอตเตอรี่” ครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยมีฝรั่งชาวอังกฤษชื่อ เฮนรี อาลบาสเตอร์ เป็นผู้นำลักษณะการออกรางวัลสลากแบบยุโรปมาเผยแพร่และออกลอตเตอรี่เป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2417 เนื่องในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของรัชกาลที่ 5 โดยเลขที่ออกรางวัลที่ 1 ครั้งแรกคือ 1672

จนมาถึงสมัยรัชกาลที่ 6 จึงมีการออกลอตเตอรี่กันอีกครั้งเช่น “ลอตเตอรี่เสือป่าด้านบาท” เพื่อหารายได้บำรุงกองเสือป่าอาสาสมัคร เมื่อปี พ.ศ.2466

คำว่า “ลอตเตอรี่” เปลี่ยนมา “สลากกินแบ่งรัฐบาล” เมื่อปี พ.ศ.2478 ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว กระทั่งเข้าสู่ปี พ.ศ.2482 จึงถือเป็นยุคที่สลากกินแบ่งรัฐบาลเริ่มดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะได้โอนกิจการสลากกินแบ่งรัฐบาลและสลากบำรุงเทศบาลมาสังกัดกระทรวงการคลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานแห่งนี้เคยถูกเผาทำลายทั้งในเหตุการณ์ 14 ตุลาและพฤษภาทมิฬ
ดินเลนกองสากขึ้นไปทางเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งปัจจุบันเป็นลานจอดรถนั้น
แต่เดิมที่บริเวณนี้เคยเป็นที่ตั้งของกรมประชาสัมพันธ์

2.9 ตึกกรมประชาสัมพันธ์ (หลังเก่า)

ลานจอดรถแห่งนี้เดิมเป็นอาคารที่ทำการหลังเก่าของกรมประชาสัมพันธ์ แต่เนื่องจากตัว
ตึกถูกเผาทำลายเมื่อคราวเหตุการณ์พฤษภาทมิฬปี พ.ศ.2535 จึงรื้อถอนซากอาคารและปรับปรุง
พื้นที่ใหม่เป็นสวนหย่อม แต่ปัจจุบันได้กลายเป็นที่จอดรถๆ ไปแล้ว

พื้นที่ตรงนี้ก็ก่อนที่จะเป็นที่ตั้งของกรมประชาสัมพันธ์ เคยเป็น “ห้างแบดแมนแอนด์โก”
(Messrs Herry A. Badman & Co.) ห้างชื่อดังในสมัยรัชกาลที่ 5 ห้างนี้ตามประวัติเล่าไว้ว่า นายแฮร์รี่ เอ.
แบดแมน เป็นผู้ก่อตั้งขึ้นในราวต้นสมัยรัชกาลที่ 5 เดิมที่ตั้งอยู่บริเวณแยกถนนอัษฎางค์ แต่ต่อมาได้
ย้ายมาตั้งอยู่บริเวณเชิงสะพานข้ามคลองคูเมืองเดิม (สะพานผ่านพิภพลีลาในปัจจุบัน) ตรงข้าม
กับท้องสนามหลวง ซึ่งถือได้ว่าเป็นทำเลที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ขณะนั้น ตัวอาคารของห้างที่
ปลูกสร้างใหม่มีความงดงามโดดเด่นเป็นอย่างมาก

ตึกที่ทำการของห้างแบดแมนแอนด์โก ต่อมาได้ใช้เป็นโรงเรียนสอนกฎหมายของกระทรวง
ยุติธรรมจนกระทั่งถึงปี พ.ศ.2477 จึงได้โอนตึกมาเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์
และการเมือง และท้ายที่สุดก็ถูกใช้เป็นที่ทำการของ “กรมโฆษณาการ” (กรมประชาสัมพันธ์ใน
ปัจจุบัน) เมื่อราวปี พ.ศ.2485 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม และได้ถูกรื้อทิ้งเพื่อสร้างตึก
กรมประชาสัมพันธ์หลังใหม่ในช่วงปี พ.ศ.2504

กรมประชาสัมพันธ์นั้นจัดได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทเคียงคู่กับการเมืองไทยมาโดย
ตลอดเพราะต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์นโยบายและผลงานซึ่งเป็นการสะท้อนถึงแนวคิดทาง
การเมืองของรัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยให้สาธารณชนทราบ กรมประชาสัมพันธ์เมื่อครั้งที่ยังเป็น
“กรมโฆษณาการ” ในชื่อเดิมเมื่อช่วงปี พ.ศ. 2483-2486 ถือได้ว่ามีบทบาทสร้างชื่อให้สังคมได้รู้จัก
กันมากพอสมควร เพราะได้ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้แก่รัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ใน
การเผยแพร่แนวคิด “ชาตินิยม” ได้อย่างขยันขันแข็งยิ่ง โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง
รายการ “นายมัน นายคง” แลหลังจากนั้นก็ ได้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ผลงานของรัฐบาลต่างๆ มา
อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ 14 ตุลา โดยถูกนักศึกษาและประชาชนปีโดย
บางส่วนที่ไม่พอใจรัฐบาล เข้าทำลายตึกและทรัพย์สินของกรมประชาสัมพันธ์บางส่วนให้ได้ความ
เสียหาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อยืนอยู่ตรงกลางลานจอดรถหัวมถนถนนจักรพงษ์มองไปทางฝั่งตรงข้ามจะเห็นอาคารสำนักงานของกษาปณ์ เดิมบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของกรมสรรพากร ซึ่งเป็นอาคารที่สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2491 อาคารแห่งนี้ถูกเผาทำลายไปในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ

บริเวณ โรงแรมรัตน โกสินทร์สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลนี้เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างถนนราชการดำเนินกลางและถนนราชดำเนินใน โดยมีคลองคูเมืองเดิมและสะพานผ่านพิภพลีลาเป็นจุดเชื่อม

2.10 สนามหลวง

สนามกว้างใหญ่ที่ปรากฏต่อหน้าเราในตอนนี้คือ “สนามหลวง” เป็นสนามกว้างตั้งอยู่ระหว่างพระบรมมหาราชวัง (วังหลวง) และพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า)

สนามหลวงมีมาตั้งแต่แรกสถาปนากรุงรัตน โกสินทร์ ในฤดูแล้งใช้เป็นที่สร้างพระเมรุมาศสำหรับถวายพระเพลิงพระบรมศพพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์ชั้นสูงในพระราชวงศ์ เรียกกันว่า “ทุ่งพระเมรุ” ในสมัยรัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศเรียกนามสนามนี้ว่า “ท้องสนามหลวง” แทนคำว่า “ทุ่งพระเมรุ” และ โปรดให้กั้นบริเวณไว้สำหรับการพระราชทานพิธีพิชมงคลและพิธีพืชมงคล ต่อมารัชกาลที่ 5 โปรดให้ตกแต่งบริเวณสนามหลวงให้เป็นรูปไข่และปลูกต้นมะขาม 2 แถวโดยรอบคั้งที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้

สำหรับความเกี่ยวเนื่องของสนามหลวงกับเหตุการณ์ทางการเมืองนั้น กล่าวได้ว่ามีอยู่อย่างต่อเนื่องโดยตลอด ตั้งแต่เหตุการณ์วันที่ 24 มิถุนายน 2475 จนถึงพฤษภาทมิฬ 2535 กล่าวถึงในเช้าตรู่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 ระหว่างที่คณะผู้ก่อการนำโดยพันโท พระประศาสน์พิทยายุทธ กำลังเชิญสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิตมาที่พระที่นั่งอนันตสมาคม ก็บังเอิญได้พบหลวงวิระ โยธา ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ นำทหารในบังคับบัญชามารับการฝึกอยู่ที่สนามหลวงพันโท พระประศาสน์พิทยายุทธจึงใช้อุบายหลวงหลวงวิระโยธาว่ากำลังตามไปสมทบด้วยจริงๆ ทำให้คณะราษฎรได้ กำลังพลมาเข้าร่วมรับฟังประกาศแถลงการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครองเพิ่มขึ้นอีกก็ด้วยไหวพริบของพันโท พระประศาสน์พิทยายุทธโดยแท้

บทบาททางการเมืองของสนามหลวงยังเป็น “สภาประชาชน” ด้วยถูกใช้ในวันเสาร์ที่ 27 สิงหาคม 2498 ซึ่งเป็นนโยบายที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม เริ่มนำมาใช้ภายหลังจากนำคณะเดินทางรอบโลกเพื่อกระบอบประชาธิปไตยในต่างประเทศ หลังจากนั้นสนามหลวงจึงเป็นเวทีชุมนุมทางการเมืองเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มนครวเหตุการณ์ครั้งสำคัญเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ก็ถือได้ว่าจุดเริ่มต้นของชัยชนะในการเรียกร้องประชาธิปไตยของนักศึกษาและประชาชน ก็มีจุดเริ่มในการดำเนินงานมาจากสนามหลวงนี้ด้วยเช่นกัน โดยที่ในวันเริ่มต้นแจกเอกสารเรียกร้องรัฐธรรมนูญที่เป็นชนวนเหตุอันนำมาซึ่งการจับได้รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร นั้น “กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ” ซึ่งมีแกนนำ เช่น นายธีรยุทธ บุญมี นายประสาร มฤคพิทักษ์ นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร ฯลฯ ก็ได้เริ่มแจกเอกสารให้แก่ประชาชนเมื่อเช้าวันที่ 6 ตุลาคม 2516 ก็ ณ ที่ซึ่งสนามหลวงแห่งนี้ และจบสิ้นกระบวนการเรียกร้องด้วยความเศร้าสลดโดยการเผาร่างวีรชน 14 ตุลา ที่ท้องสนามหลวงแห่งนี้ด้วย

จากท้องสนามหลวงเมื่อเราหันหน้าเข้าหาพระบรมมหาราชวังทางขวามือของเราจะเห็นแนวอาคารสีอิฐ เรียงต่อกันด้วยรั้วมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เชื่อมต่อกับรั้วโรงละครแห่งชาติเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า พื้นที่ในแนวรั้วดังกล่าวทั้งหมด เมื่อแรกสถาปนากรุงเทพฯ คือที่ตั้งของพระราชวังบวรสถานมงคล หรือรู้จักกันในนาม “วังหน้า” อันเป็นพื้นที่ซึ่งเต็มไปด้วยประวัติศาสตร์การเมืองอีกแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะภายใน “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”

2.11 สีแยกคอกวัว

เดิมเป็นที่เลี้ยงวัวของแขกอินดู ถนนที่ตัดขวางถนนราชดำเนิน คือ ถนนตะนาว ถ้าเลี้ยวไปทางขวาจะออกไปบางลำพู ส่วนทางฝั่งซ้ายตรงเข้าไปจะผ่านศาลเจ้าพ่อเสือ สามแพร่งไปออกสี่กั๊กเสาชิงช้าถนนตะนาวทางฝั่งนี้

เกิดเพลิงไหม้ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 จึงถูกรื้อทำลายอาคารทั้งหมด ปล่อยให้ว่างอยู่นานกระทั่งได้สร้างอนุสาวรีย์วีรชน 14 ตุลา นับเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของมวลชน ที่รวมตัวเดินขบวนประท้วง ตั้งแต่ พ.ศ.2516, พ.ศ.2519, พ.ศ.2535 และ พ.ศ.2549

2.12 อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นอนุสรณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากเดิม แบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นแบบประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 โดยสิ่งก่อสร้างที่เป็นองค์ประกอบของอนุสาวรีย์ มีความหมายตามสัญลักษณ์ต่างๆ ดังนี้

1. พานรัฐธรรมนูญ มีความสูง 3 เมตร สื่อถึงอำนาจธิปไตยทั้ง 3 (อำนาจอธิบัญญัติ อำนาจบริหาร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อำนาจตุลาการ) ภายใต้รัฐธรรมนูญ
2. พระบรมราชโองการ (ที่ติดอยู่ตรงฐานทรงกลมใต้พาน) หมายถึง หลัก 6 ประการ ที่เป็นนโยบายใน ความเสมอภาค เสรีภาพ เศรษฐกิจ การศึกษา และเอกราช
 3. ปีก 4 โดยรอบอนุสาวรีย์ แต่ละปีกมีความสูง 24 เมตร สื่อถึงวันที่เกิดการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง คือวันที่ 24 มิถุนายน 2475
 4. ภาพนูนต่ำบนฐานทั้ง 4 ของปีก แสดงให้เห็นถึงภาพเหตุการณ์และความพร้อมเพรียงในการ ปฏิบัติการของคณะปฏิวัติ
 5. ปืนใหญ่จำนวน 75 กระบอก (ปากกระบอกปืนฝังลงดิน) โดยรอบฐานของอนุสาวรีย์ที่มีไข่มุกเหล็ก ร้อยไว้ หมายถึงปีที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (เลข 75 เป็นเลขท้ายสองหลักของปี พ.ศ. 2475) ส่วนไข่มุกที่ร้อยไว้ด้วยกัน หมายถึงความสามัคคีพร้อมเพรียงของคณะปฏิวัติ

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ตั้งอยู่กึ่งกลางวงเวียน ระหว่างถนนราชดำเนินตัดกับถนน ประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร เป็นรูปรัฐธรรมนูญประดิษฐานบนพานแว่นฟ้า ซึ่งตั้งบนฐาน รูปทรงกลมด้านบนโค้งกลม ลานอนุสาวรีย์ยกสูงมีบันไดโดยรอบ รอบนอกลานอนุสาวรีย์มีคิริบ ทรงแบน อยู่ 4 ทิศ ที่โคนคิริบมีภาพแกะสลักลายปั้นนูน และมีรั้วเตี้ย ๆ กันโดยรอบลานอนุสาวรีย์ รั้วนี้ใช้ปืนใหญ่โบราณจำนวน 75 กระบอก (เท่ากับปี พ.ศ. 2475 อันเป็นปีที่เปลี่ยนแปลงการ ปกครอง) ฝังดิน โผล่ท้ายกระบอกขึ้นมา เป็นเสาคล้องไข่มุกเชื่อมต่อกัน อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย สร้าง ขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. 2482 เพื่อเป็นที่ระลึกในการ เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีคณะ ราษฎร ซึ่งประกอบด้วยหลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) พ.อ.พระยาทรงสุรเดช พลโท ประยูร ภมรมนตรี พระยาพลพลพยุหเสนา พันตรีหลวงพิบูลสงคราม หลวงโกวิท อภัยวงศ์ (หลวง อภัยวงศ์) นายวิลาศ โอสถานนท์ หลวงนิเทศกลการ ดร.ประจวบ บัญญาค ฯลฯ เป็นคณะผู้ เปลี่ยนแปลงการปกครอง ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นผู้ออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง อนุสาวรีย์จนแล้วเสร็จ มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2483

2.13 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยแห่งนี้สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2477 โดยมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้ ประศาสน์การ พัฒนามาจากการแยกโรงเรียนกฎหมาย คณะนิติศาสตร์และคณะรัฐศาสตร์ จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาตั้งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งใหม่ให้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง” ต่อมาในสมัยที่จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เข้าดำรงตำแหน่ง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อธิการบดีและเปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ในเดือนมีนาคม 2492 อันเป็นส่วนหนึ่งของการลดทอนบทบาทของนายปรีดี พนมยงค์ และกลุ่มปฏิปักษ์ทางการเมือง

พื้นที่ของมหาวิทยาลัย เดิมเป็นพระราชฐานชั้นในของวังหน้าต่อมา เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงยุบตำแหน่งวังหน้าลง พระบรมราชวังแห่งนี้ก็เริ่มทรุดโทรม จึงได้รื้ออาคารภายในแล้วสร้างเป็นกองพันทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์และกองพันทหารราบที่ 4 ตามลำดับจนเมื่อมีการสถาปนามหาวิทยาลัยในปี พ.ศ.2477 จึงได้ซื้อที่ดินบริเวณกองพันทหารราบที่ 4 ด้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา แล้วก่อสร้างตึกโคมขึ้นเป็นอาคารหลังแรกของมหาวิทยาลัย

บทบาทของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นเกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยมาตั้งแต่แรกเริ่มสถาปนาและคงดำรงอยู่เรื่อยมานับตั้งแต่การเดินขบวนของนักศึกษาเพื่อร่วมเรียกร้องดินแดนคืนจากอินโดจีนของฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. 2481 การเป็นที่ตั้งของกองบัญชาการขบวนการเสรีไทย การเดินขบวนประท้วงการเลือกตั้งสกปรก 26 กุมภาพันธ์ 2500 เหตุการณ์เรียกร้องรัฐธรรมนูญ 14 ตุลาคม 2516 และเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

ดังนั้นในทุกๆ ตารางนิ้วของพื้นที่แห่งนี้จึงเต็มไปด้วยประวัติศาสตร์ ซึ่งสะท้อนภาพการเมืองไทยได้เรียงมาได้ตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

1) ถนน 16 สิงหาคม

นามถนนเส้นทางนี้ตั้งชื่อเพื่อระลึกถึงวันสันติภาพ คือวันที่ 16 สิงหาคม 2488 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลไทย “ประกาศสันติภาพ” เพื่อยกเลิกประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐ ซึ่งรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามประกาศเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2485 ภายหลังจากเริ่มสงครามมหาเอเชียบูรพา เมื่อปลายปี พ.ศ.2484 และรัฐบาลไทยตัดสินใจอยู่ข้างฝ่ายอักษะ ซึ่งประกอบไปด้วย เยอรมนี อิตาลี และ ญี่ปุ่น

แนวถนนเส้นนี้พาดอยู่บนแนวกำแพงเมืองและกำแพงวังหน้า ที่เชื่อมระหว่างป้อมพระจันทร์และป้อมพระอาทิตย์ เมื่อมีการสร้างหอสมุดปรีดี พนมยงค์ และอาคาร 60 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บริเวณด้านหน้าคณะรัฐศาสตร์ จึงพบซอกกำแพงเมืองและกำแพงวังหน้าครั้งต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งปัจจุบันได้จำลองแนวกำแพงไว้ภายในหอสมุด ด้านหน้าคณะรัฐศาสตร์ และจำลองเทคนิคการก่อสร้างไว้ภายในโรงอาหาร ริมแม่น้ำเจ้าพระยา

2) ลานโพธิ์

“ลานโพธิ์” เป็นหนึ่งในสัญลักษณ์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อมธ.) ได้จัดเวทีชั่วคราวริมถนน 16 สิงหาคม (บันไดทางขึ้นอาคารอเนกประสงค์ในปัจจุบัน) เพื่อใช้เป็นเวทีอภิปรายเรียกร้องให้รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจรปล่อยตัว “13 กบฏ”

ลานโพธิ์รองรับผู้ชุมนุมอยู่ได้ราว 3 วัน ก็ต้องย้ายไปสู่สนามฟุตบอลจำนวนมากขึ้น จนต้องออกประตูดนหน้าพระอาทิตย์และเข้าสู่ถนนราชดำเนิน

หลังจากนั้น 3 ปี ในช่วงเที่ยงของวันจันทร์วันที่ 4 ตุลาคม 2519 ลานโพธิ์ได้กลายเป็นลานแห่งการต่อสู้อีกครั้ง เมื่อชุมนุมนาฏศิลป์และการละครได้จัดแสดงการถูกฆาตกรรมและแขวนคอสองพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นครปฐม ที่เดินติดโปสเตอร์ต่อต้านการกลับเข้าประเทศของจอมพลถนอม กิตติขจร วันรุ่งขึ้นภาพการแสดงนี้ ถูกตัดแปลงเพื่อใช้เป็นเหตุผลสนับสนุนการล้อมปราบผู้ชุมนุมภายในธรรมศาสตร์อย่างเหี้ยมโหด ในเช้าวันที่ 6 ตุลาคม

3) ลานปรีดี

ชื่อลานปรีดีกำเนิดขึ้นในราวปี พ.ศ.2527 ภายหลังจากปฏิวัติ 24 มิถุนายน 2475 ภายหลังพิธีเปิดอนุสาวรีย์ปรีดี พนมยงค์ บริเวณด้านหน้าตึกโคมริมน้ำเจ้าพระยา

นายปรีดี พนมยงค์ เป็นสถาปนามหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง โดยหวังให้เป็น “บ่อน้ำบำบัดความกระหาย” ทางการศึกษาของสังคมไทยและเป็นแหล่งผลิตคนรุ่นใหม่ผู้สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย ภายหลังจากปฏิวัติ 24 มิถุนายน 2475 ซึ่งนายปรีดีหรือหลวงประดิษฐมนูธรรมในขณะนั้นเป็น 1 ใน 7 ผู้ก่อตั้ง “คณะราษฎร” ที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ-ประชาธิปไตย ปรีดีดำรงตำแหน่งทางการเมืองและสังคมมากมาย จากตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ของรัชกาลที่ 8 ผู้นำขบวนการเสรีไทย ซึ่งทำให้ไทยรอดพ้นจากการตกเป็นผู้แพ้ในสงครามมหาเอเชียบูรพา และตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ภายหลังจากการสวรรคตของรัชกาลที่ 8 ตามด้วยความวุ่นวายทางการเมืองในทศวรรษ 2490 ทำให้ปรีดีกลายเป็นปีศาจคอมมิวนิสต์และกรณีสวรรคตและต้องลี้ภัยการเมืองอยู่ต่างประเทศกระทั่งเสียชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) สนามฟุตบอล

ตอนค่ำของวันพุธที่ 10 ตุลาคม 2516 การชุมนุมของนักเรียน นิสิต นักศึกษาย้ายจากลานโพธิ์มายังบริเวณสนามฟุตบอล ในขณะนั้นมีผู้ร่วมชุมนุมราว 50,000 คน หลังจากนั้นราว 2 วัน ผู้คนเดินทางจากทุกสารทิศมุ่งสู่ธรรมศาสตร์ สนามฟุตบอลในขณะนั้นมีผู้ชุมนุมเป็นจำนวนแสน

เที่ยงของวันที่ 12 ตุลาคม ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ยื่นคำขาดให้รัฐบาลปล่อยตัว “13กบฏ” ภายใน 24 ชั่วโมง ระหว่างนั้นจำนวนผู้ชุมนุมเพิ่มขึ้นเกือบ 200,000 คน เช้าของวันที่ 13 ตุลาคม จำนวนผู้ชุมนุมเริ่มทะลักออกนอกมหาวิทยาลัยและเคลื่อนออกสู่นนราชดำเนิน

วันที่ 4 ตุลาคม 2519 เวลา 19.30 น. กลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงการกลับเข้าประเทศของจอมพลถนอมกิตติขจร เคลื่อนย้ายจากสนามหลวงเข้าสู่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เวลา 05.30น. ของวันที่ 6 ตุลาคม ระเบิดเอ็ม.79 จากกลุ่มปิดล้อมยิงมาตลกกลางสนามบอลจากนั้นมีการระดมยิงเข้ามาในมหาวิทยาลัยเป็นระยะ ผู้ชุมนุมจำนวนหนึ่งถูกฆาตกรรมอย่างเหี้ยมโหด ตำรวจจู่โจมเข้ามาด้านข้างสนามฟุตบอลคณะนิติศาสตร์ เวลาประมาณ 11.00 น. นักศึกษาและผู้ชุมนุมราว 2,000 คน ถูกจับและบังคับให้ถอดเสื้อนอนคว่ำหน้ากับพื้นสนามและถูกนำไปกักขัง

4) หอประชุมใหญ่

หอประชุมนี้วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2497 ในวาระครบรอบ 20 ปีธรรมศาสตร์ สมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นอธิการบดีและนายกรัฐมนตรี

หอประชุมใหญ่ในขณะนั้นเป็นหอประชุมที่มีขนาดใหญ่และทันสมัยที่สุดในทางสถาปัตยกรรม หอประชุมนี้ยังถูกพัฒนาให้เป็นต้นแบบศาลากลางจังหวัดต่างๆ อีกด้วย

สำหรับบทบาทของหอประชุมใหญ่ในทางการเมือง ภายหลังจากเหตุการณ์ 14 ตุลา ซึ่งนับเป็นช่วงที่ประชาธิปไตยเฟื่องฟู นักศึกษาฝ่ายกิจกรรมได้ใช้หอประชุมใหญ่ในการจัดนิทรรศการ การอภิปรายเพื่อต่อต้านเผด็จการ ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย แต่แล้วในวันที่ 20 สิงหาคม 2518 นักเรียนอาชีวะกับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพ จำนวน 1,000 กว่าคน ได้บุกเข้าทำลายและเผาอาคารของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพราะไม่พอใจที่นักศึกษาเทคนิคกรุงเทพถูกยิงขณะมีการชุมนุมที่ธรรมศาสตร์ ซึ่งหอประชุมใหญ่กลายเป็นด่านแรกของการโจมตีดังกล่าวต่อมาเรียกขานเหตุการณ์นี้ว่า “บ้านเราเขাপล้น”

5) สถานประวัติศาสตร์

สถานที่แห่งนี้เกิดขึ้นจากแนวคิดการใช้พื้นที่หน้าหอประชุม เป็นพื้นที่ในการบอกเล่าประวัติศาสตร์ของธรรมชาติ โดยแบ่งงานศิลปะออกเป็น 2 กลุ่ม ตามลักษณะ คือ งานประติมากรรมและกำแพงประวัติศาสตร์ ซึ่งรวมกันแล้วทั้งสิ้น 11 ชั้น โดยแต่ละชั้นจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนบอกเล่าเรื่องราวหัวเลี้ยวหัวต่อในแต่ละช่วงเวลาของมหาวิทยาลัย ซึ่งสัมพันธ์กับการเมืองระดับประเทศด้วย โดยเริ่มจากชั้นที่ 1 การอภิวัฒน์ 2475 ชั้นที่ 2 การก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ชั้นที่ 3 ธรรมชาติกับขบวนการเสรีไทย ชั้นที่ 4 ขบวนการนักศึกษา 11 ตุลาคม 2494 ชั้นที่ 5 ขบวนการสันติภาพพฤษจิกายน 2495 ชั้นที่ 6 การเดินขบวนประท้วงการเลือกตั้งสกปรก ปี 2500 ชั้นที่ 7 ยุคสายลมแสงแดด ชั้นที่ 8 ยุคแสวงหา ชั้นที่ 9 เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ชั้นที่ 10 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 และชั้นที่ 11 เหตุการณ์จากอดีตคือปัจจุบันมุ่งสู่ออนาคต ประติมากรรมชิ้นสุดท้ายทำพิธีเปิดเมื่อปี พ.ศ.2544

3.ความเกี่ยวข้องของ ถ.ราชดำเนินกับระบอบประชาธิปไตยของไทย

พัฒนาการของการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย ที่ผู้คนมักจะ ได้ยิน ได้ฟังและและเป็นที่กล่าวขวัญถึงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะในวงวิชาการหรือตามบ้านร้านตลาดโดยทั่วไป ก็คือในช่วงเวลาดังแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 ซึ่งเป็นวันที่ “คณะราษฎร” ได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ไปจนถึงเดือนพฤษภาคม 2535 ซึ่ง”มือถือ” ได้แสดงพลังเรียกร้องอำนาจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยคืนมาจากเงื้อมมือของเผด็จการทหาร

ตลอดระยะเวลา 60 ปีดังกล่าวนี้ ได้มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาซึ่งเกิดขึ้นกับการเมืองไทย ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถจะค้นหาหาอ่านกันได้จากตำรับตำราโดยทั่วไป แต่ทั้งนี้ ฟังไม่ลืมนว่าการถือกำเนิดและการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งระบอบประชาธิปไตยในเกือบทุก ๆ ประเทศ นั้น ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับท้องถนนอยู่ด้วยเสมอ อย่างที่เคยได้ยินกันว่า “ระบอบประชาธิปไตยมักจะเกิดจากท้องถนน”

ประเทศไทยเองก็อยู่ในลักษณะนั้นเช่นกัน โดยเฉพาะในช่วงเวลาดังตั้งแต่ พ.ศ.2475-2535 ได้มีเหตุการณ์ทางการเมืองมากมายที่เกี่ยวข้องอยู่กับถนนสายหลักเส้นหนึ่งของประเทศ ที่ชื่อว่า “ถนนราชดำเนิน” ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่านอกจากความสวยงามและความเก่าแก่ทางด้านสถาปัตยกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แล้ว ถนนราชดำเนินยังเป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของการสร้างประชาธิปไตยในประเทศไทย จนสามารถกล่าวได้ว่า ถนนสายนี้คือ “ถนนทางการเมือง” ที่ทอดตัวเป็นทางเดินให้แก่สังคมไทยได้ก้าวไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างมั่นคง โดยแท้จริง

เพราะฉะนั้นกลิ่นอายทางการเมืองของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยตลอดระยะเวลา 60 ปีดังกล่าว จึงหลีกเลี่ยงมิได้ที่ข้อมจะต้องอवलแฝงอยู่ตามสิ่งก่อสร้างสองข้างทางของถนนสายนี้ นอกเหนือจากที่ติดตราอยู่กับตัวท้องถนนอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้การเที่ยวชมถนนราชดำเนินจึงช่วยย้อนรอยและทบทวนความทรงจำเกี่ยวกับการเดินทางของระบอบประชาธิปไตยของไทยได้เป็นอย่างดี พร้อมไปกับความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรมรอบข้างเป็นเครื่องเคียงประกอบไปด้วย

ความเป็นมาและลักษณะทางกายภาพของถนนราชดำเนิน

“ถนนราชดำเนิน” เป็นสถานที่สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2442 จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เพื่อใช้เป็นทางพระราชดำเนินในการเสด็จไปมาระหว่างพระบรมมหาราชวังกับพระราชวังดุสิตที่โปรดให้สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้เป็นที่พักประทับแรมและตำราญพระอิริยาบถเป็นการส่วนพระองค์

ลักษณะของถนนราชดำเนิน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือถนนราชดำเนินนอกตอนหนึ่ง ซึ่งเริ่มสร้างขึ้นก่อน โดยรัชกาลที่ 5 โปรดให้จำลองลักษณะแบบเดียวกับ “ถนนของปีเอติเช่” ในกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ด้วยการให้มีถนนสายกลาง 1 สาย และมีทางเดินเท้าสองข้างถนนสายกลาง กับมีถนนสายนอกอีก 2 สาย และมีทางเดินเท้าริมถนนสายนอกสองข้าง โดยในทางเดินเท้าสองข้างของถนนสายกลางนั้นปลูกต้นไม้สายละ 2 แถว เพื่อให้เป็นที่ร่มเย็นแก่คนเดินทาง

ต่อเมื่อการสร้างถนนราชดำเนินนอกใกล้จะเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้เริ่มสร้างถนนราชดำเนินกลางขึ้นอีกตอนหนึ่ง เมื่อปี พ.ศ.2444 และสร้างถนนราชดำเนินในขึ้นอีกตอนหนึ่ง โดยเริ่มจากมุมถนนพระลม และถนนสนามไชยมาบรรจบกับถนนราชดำเนินกลาง ที่สะพานผ่านพิภพลีลา แล้วเสร็จทั้ง 3 ตอน เมื่อปี พ.ศ.2446

และอีก 3 ทศวรรษหลังจากนั้น หมุดหมายแห่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยจึงเปิดฉากขึ้น ณ ถนนสายนี้

4. บุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยของไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) พลโทถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีระหว่าง 1 มกราคมถึง 20 ตุลาคม 2501
ภายหลังเลือกตั้ง ธันวาคม 2500 พรรคสหภูมิในการสนับสนุนของจอมพลสฤษดิ์ได้คะแนนเสียงข้าง
น้อย จึงตั้งพรรค

ชาติสังคมนิยม สมาชิกอิสระจนได้เสียงข้างมาก สนับสนุนพลโทถนอมดำรงตำแหน่ง ระหว่างที่
จอมพลสฤษดิ์ไปรักษาตัวต่างประเทศ พลโทถนอมไม่สามารถรักษาการปกครองตามระบอบ
ประชาธิปไตยได้ จอมพลสฤษดิ์จึงทำการยึดอำนาจอีกครั้ง 20 ตุลาคม 2501

2) จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 9 กุมภาพันธ์ 2502 ถึง 8 ธันวาคม 2508
ยึดอำนาจยกเลิกรัฐธรรมนูญและพรรคการเมือง ปกครองด้วยระบบเผด็จการแบบ “พ่อขุน” อาศัย
อำนาจคณะปฏิวัติและอำนาจจากมาตรา 17 สามารถสั่งประหารชีวิต ผู้ที่เห็นว่ามีภาระทำอันเป็น
การบ่อนทำลายหรือคุกคามความสงบภายในและนอกราชอาณาจักรได้ / ประกาศใช้แผนพัฒนา
เศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับแรก 2504

3) จอมพลถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 9 ธันวาคม ถึง 15 ตุลาคม 2516 หลังจาก
อสังกรรมของจอมพลสฤษดิ์สืบทอดระบบเผด็จการ / ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ 20
มิถุนายน 2511 จัดให้มีการเลือกตั้งในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน พรรคสหประชาไทยของจอมพลถนอม
ได้ที่นั่งในสภามากที่สุด จึงได้ดำรงตำแหน่งต่อ / ทำการปฏิวัติตนเองเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2514
ประกาศกฎอัยการศึกและยกเลิกรัฐธรรมนูญ / เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลา

4) นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 15 ตุลาคม 2516 ถึง 14 กุมภาพันธ์ 2518
ภายหลังจากจอมพลถนอมสืบทอดการเมืองออกนอกประเทศ เป็นรัฐบาลชั่วคราวเพื่อวางระบบระเบียบ
ทางการเมือง ยึดทรัพย์จอมพลถนอมและกลุ่ม ร่างรัฐธรรมนูญและประกาศใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2517

5) ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 15 กุมภาพันธ์ ถึง 14 มีนาคม 2518 ภายหลัง
รัฐบาลสัญญาหมดภาวะ และจัดเลือกตั้ง 26 มกราคม 2518 พรรคประชาธิปัตย์ของ ม.ร.ว.เสนีย์ได้
คะแนนเสียงมากที่สุดจึงเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลผสมและขึ้นดำรงตำแหน่ง แต่ไม่ได้รับความ
ไว้วางใจจากสภาฯ จึงต้องออกจากตำแหน่ง

6) ม.ร.ว.ถึกฤทธิ์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 17 มีนาคม 2518 ถึง 22 มกราคม 2519
พรรคกิจสังคม ได้ที่นั่งในสภาเพียง 18 ที่นั่ง แต่สามารถเป็นแกนนำตั้งรัฐบาลผสมได้ ภายหลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ไม่ได้รับความไว้วางใจ เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีน ภายหลัง สหรัฏฐดอนทหารออกจากเวียตนาม ลาว และกัมพูชา

7) ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 21 เมษายน ถึง 6 ตุลาคม 2519 ภายหลัง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ยุบสภา จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ได้ที่นั่งมากเป็นอันดับหนึ่ง / เกิด เหตุการณ์ 6 ตุลา พลเรือเอกส้งัด ซลตอยู่ ในนามคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินทำรัฐประหาร แล้ว ตั้งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ดำรงตำแหน่งนายก ฯ

8) นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 8 ตุลาคม ถึง 20 ตุลาคม 2520 ได้รับสมญา ว่า “รัฐบาลหอย” เพราะอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะปฏิรูป พลเรือเอกส้งัด / ยกเลิก พ.ร.บ. พรรค การเมือง สร้างความมั่นคงให้รัฐบาล ด้วยการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ด้วยมาตรา 21 แบบ เดียวกับมาตรา 17 ของจอมพลสฤษดิ์ / ดำเนินนโยบาย “ขวาตกขอบ” เกิดกบฏนำโดยพลเอกฉัตร หิรัญศิริ ถูกคณะปฏิรูปพลเรือเอกส้งัดยึดอำนาจอีกครั้ง 20 ตุลาคม 2520

9) พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 11 พฤศจิกายน 2520 ถึง 24 กุมภาพันธ์ 2523 ภายหลังการยึดอำนาจ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี 2520 / ออก พ.ร.บ. นิรโทษกรรม แก่ผู้ต้องหากรณี 6 ตุลา ปรับปรุงความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านอินโดจีนทั้ง 3 ประเทศ จัด เลือกตั้งทั่วไป 22 เมษายน 2522 / ลาออกจากตำแหน่ง เพราะขาดฐานสนับสนุนจากฝ่ายทหาร

10) พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 3 มีนาคม 2523 ถึง 4 สิงหาคม 2531 ดำเนินนโยบายการเมืองนำการทหาร / ออกคำสั่ง 66/2523 เปิดโอกาสให้ผู้ “หลงผิด” มอบตัวโดย ได้รับการอภัยโทษในฐานะ “ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย” นิสิต นักศึกษา กรรมกร ที่หนีเข้าป่าหลัง 6 ตุลา เดินทางออกมาเกือบหมดยุติในตำแหน่งจนครบวาระ จัดให้เลือกตั้งต้นปี พ.ศ.2526 ขึ้นดำรง ตำแหน่งอีกครั้ง โดยการสนับสนุนของพรรคกิจสังคม ประชาธิปัตย์ ประชากร และชาติ ประชาธิปไตย

11) นายธีรยุทธ บุญมี รักรการอ่านมาแต่เด็ก จนเพื่อนบ้านที่เป็นหนอนหนังสือยกหนังสือให้ ๑ ลัง ตอนย้ายบ้าน รวมกับของที่บ้านเป็น ๒ ลัง เป็นคนหัวดี และเรียนเก่ง เรียนระดับมัธยมที่โรงเรียน สวนกุหลาบ ได้มีโอกาสนั่งคุยแลกเปลี่ยนกับนักวิทยาศาสตร์รุ่นพี่ศิษย์เก่า อย่างศ.ดร. ระวี ภาวิไล ศ. ดร. สิปปนนท์ เกตุทัต เพราะมีความสนใจด้านวิทยาศาสตร์ ตอนม. ๔ - ๕ ก็เขียนนิยายวิทยาศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร	อดีตอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและอดีต นักการเมืองแห่งขบวนการรัฐบุรุษ
นายนพพร สุวรรณพานิช	ประจำกองบรรณาธิการนิตยสาร มหาราชภัฏ
นายทวี หมี่นนิกร	อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายมนตรี จึงศิริอารักษ์	นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ปี 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นายปรีดี บุญซื่อ	นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ปี 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายชัยรัตน์ สุระวิชัย	วิศวกรสุขาภิบาล (จุฬา) และอดีตกรรมการบริหารศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
นายบุญส่ง ชเลธร	นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ปี 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นายวิสา คัญทัพ	นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ปี 3 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นายบัณฑิต เองนิรัตน์	นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ปี 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายธัญญา ชุนชฎาธาร	นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ปี 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นายไฉแสง สุกใส	นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ปี 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นายก่อเกียรติ คงคา	นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ปี 2 มหาวิทยาลัยรามคำแหง

5. ปรัชญาทางการเมืองของบุคคลสำคัญ

To get through the hardest journey we need take only one step at a time,
but we must keep on stepping.

Chinese Proverbs quotes.

การเดินทางที่ยากที่สุด คือการเริ่มก้าวสักก้าว แต่ต้องไม่หยุดก้าว
ภาษิตจีน

All the great things are simple, and many can be expressed in a single
word : freedom; justice; duty; mercy; hope

Winston Churchill quotes

ทุกสิ่งที่ยิ่งใหญ่นั้นเรียบง่าย และหลายๆอันสามารถถ่ายทอดออกมาด้วยคำๆเดียว : อิสรภาพ, ยุติธรรม, หน้าที่,
เมตตา, ความหวัง
วินสตัน เชอร์ชิล

Fights would not last, if only one side was wrong

Francois de la Rochefoucauld quotes.

การต่อสู้ไม่มีวันสิ้นสุดได้ ถ้าไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ผิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Your journey never ends. Life has a way of changing things in incredible ways.

Alexander Volkov quotes

การเดินทางของคุณไม่มีวันสิ้นสุด ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงอันน่าอัศจรรย์เสมอ

อเล็กซานเดอร์ โวลคอฟ

On life's journey faith is nourishment, virtuous deeds are a shelter, wisdom is the light by day and right mindfulness is the protection by night. If a man lives a pure life, nothing can destroy him.

Buddha quotes

ในการเดินทางแห่งชีวิต ความเชื่อคือสิ่งบำรุงกำลัง บุญคือที่พัก สมาธิคือแสงยามกลางวัน และความตั้งใจมั่นคือสิ่ง

ที่ปกป้องยามกลางคืน ถ้ามนุษย์มีชีวิตอย่างบริสุทธิ์ ไม่มีอะไรที่จะทำร้ายเขาได้

พระพุทธเจ้า

If you don't know where you're going, any road will take you there.

Proverb quotes

ถ้าคุณไม่รู้ว่าคุณกำลังไปไหน ถนนไหนๆก็พาคุณไปถึง

สุภาษิต

We know what we are, but know not what we may be.

William Shakespeare quotes

เราทุกคนรู้ว่าเราเป็นใคร แต่ไม่มีใครรู้ว่าเราจะเป็นอะไรได้บ้าง

วิลเลียม เชกสเปียร์

I can't change the direction of the wind, but I can adjust my sails to always reach my destination.

Jimmy Dean quotes

ฉันไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทิศทางของสายลมได้ แต่ฉันสามารถปรับหางเสือเรือให้ไปถึงจุดหมายของฉันได้

จิมมี่ ดีน

The one duty we own to history is to rewrite it.

Oscar Wilde quotes

Similar Quotes

หน้าที่หนึ่งที่เราต้องทำให้กับประวัติศาสตร์ คือการเขียนมันขึ้นมาใหม่

ออสการ์ ไวลด์

I don't believe in accidents. There are only encounters in history. There

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

are no accidents.

Pablo Picasso quotes

ฉันไม่เชื่อในเหตุบังเอิญ มีเพียงแค่การปะทะกันในประวัติศาสตร์ ไม่มีเหตุบังเอิญในประวัติศาสตร์

พablo ปิกัสโซ

You may write me down in history

With your bitter, twisted lies,

You may trod me in the very dirt

But still, like dust, I'll rise.

Woifdyke

Maya Angelou quotes

คุณอาจไปปิดถึงฉันในประวัติศาสตร์ด้วยความแสนสันต์

คุณอาจเหยียบย่ำฉันด้วยความโสมม

แต่ก็เช่นกัน เช่นเดียวกับผงธุรี มันยังทำให้ฉันยังคุ้งขึ้นอีก

Dictatorship naturally arises out of democracy, and the most aggravated
form of tyranny

And slavery out of the most extreme liberty.

Plato quote

ระบอบเผด็จการก็เกิดจากระบอบประชาธิปไตย และการปกครองแบบทรราชย์ทำให้มันดูแย่ลง และตกเป็นทาส
ที่ยิ่งห่างไกลเสรีภาพอย่างสุดโต่ง

Just as treasure are uncovered from the earth, so virtue appears from good
deeds, and wisdom appear from a pure and peaceful mind. To walk safely
through the maze of human life, one needs the light of wisdom and the
guidance of virtue.

Buddha quotes

เช่นเดียวกับกับสรรพสิ่งทุกสิ่งบน โลก คุณความดีเกิดขึ้นจากการทำดีและสมาธิเกิดจากจิตที่บริสุทธิ์ผ่อง การที่
จะเดินผ่านเขาวงกตแห่งชีวิต ได้อย่างปลอดภัย จำเป็นต้องมีแสงแห่งสมาธิและคุณงามความดีนำทางพระพุทธเจ้า

สังคัมที่สามารถก้าวไปข้างหน้าคือสังคัมที่สามารถจดจำอดีต

ประชา สุวิธานนท์

การมีชีวิตอยู่เพียงเพื่ออยู่รอด

ไม่ใช่เรื่องยากเย็นอะไรเลย

เพียงแต่ปรับตัวเข้ากับคนอื่นเรื่อยไปก็อยู่ได้

แต่คนที่ยึดมั่น เชื้อมั่น และยึดในหลักการนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หาและทำยาก

แต่มันไม่ได้หมายความว่า

การทำยากจะทำไม่ได้

ธีรยุทธ บุญมี

เข้าเคยแล้วหรือยัง

ตายเพื่อสร้าง

ตายเพื่อสร้างเสรี

มือเปล่าตีเงินเปล่าหัวหาญ

แกว่งกระบองคดลูกกลานกลางถนน

นี่คือ...พลังของประชาชน

ทุกคนสืบลือคางระจัน

ธีรยุทธ บุญมี

มนุษย์ต้องเสรีภาพ

ดูตะวันเปล่งปลามประกายฉาย

ความเป็นตนมั่นคง ไม่กลอนคลาย

เสรีภาพไม่ตายไปจากคน

มิใช่เสรีตามอำนาจกิเลส

เป็นเสรีที่จะพ้นความค้ำทราวม

ต้องต่อสู้เพื่อมีเสรีภาพ

ดูพิราบแห่งฟ้ากล้าฝ่าข้าม

วีรภาพแห่งประชาสง่างาม

ศักดิ์ศรีความเป็นตนในตนตัว

เราต้องเชิดชูเสรีภาพ

ร่วมกำจัดความบาปและความชั่ว

พ้นจากความพินาศพ้นหวาดกลัว

พ้นมือม้าวสู่เสรีที่แท้จริง

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล

ที่ผ่านมาเขาค้นพบว่า พันธนาการนั้นยังคงอยู่ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำตาของคนกล้า...คือรศทนของแผ่นดิน
 หยาดน้ำตาบนแผ่นดินแก้มของกาลเวลา
เสกสรรค์ ประเสริฐกุล

นี่คือ...คำตอบ
 ชีวิตมอบไว้แก้ปัญหา
 ต้องสู้ ต้องทำ รับคำท้า
 เบื้องหน้าคืออะไร ไม่พรันเลย
จิระนันท์ พิตรปรีชา

บาดแผลของแผ่นดิน
 มีรูลึนเมื่อวันใด
 อำนาจทมิฬใคร
 ทะมึนฆ่าประชาชน
จิระนันท์ พิตรปรีชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหนังสือ

บทบาทและความสำคัญของหนังสือ

งานด้านการออกแบบกราฟฟิก เป็นการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการออกแบบสำหรับพิมพ์หนังสือ, นิตยสาร, หนังสือพิมพ์, วารสาร ตลอดจนเอกสาร ตำราทางวิชาการต่างๆ ซึ่งจัดว่าเป็นช่างงานที่มีการผลิตเป็นจำนวนมาก ตามสภาพของความเจริญก้าวหน้าและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งมีความต้องการที่จะเผยแพร่ออกไป แต่ไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ หรือผลประโยชน์ด้านใดก็ตาม สิ่งสำคัญของการเผยแพร่คือ ความต้องการให้เกิดการรับรู้ในข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวาง หนังสือและเอกสารการพิมพ์ในแบบต่างๆ จึงเกิดขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางรองรับความต้องการด้านการเผยแพร่ที่ต้องอาศัยวิธีการผลิตซ้ำ (Reproduction) ทางกรพิมพ์มาช่วยในการเพิ่มปริมาณของข่าวสารหรือข้อมูล และอาศัยวิธีการออกแบบมาช่วยเพื่อสร้างเสริมข่าวสารด้วยการจัดหน้า (Page Layout) หรือพื้นที่ในส่วนต่างๆ ของหนังสือให้เกิดความสวยงาม น่าสนใจ และอ่านได้ง่าย โดยใช้องค์ประกอบพื้นฐานสำคัญ 2 ประการ คือ ตัวอักษร และภาพประกอบต่าง ๆ มาสร้างสรรค์ขึ้น

โครงสร้างของหนังสือ

โครงสร้างเป็นตัวแสดงรูปแบบของหนังสือ ซึ่งจะมีโครงสร้างเฉพาะตัวในโครงสร้างส่วนรวม (Structure as a whole) ย่อมประกอบด้วยโครงสร้างรอง (Structure) จากวิวัฒนาการทางความคิดเกี่ยวกับหนังสือ ได้เกิดรูปแบบโครงสร้างของหนังสือเป็นรูปแบบสากล (Universalization) ในหนังสือเล่มหนึ่ง ๆ สามารถวิเคราะห์โครงสร้างได้ 3 ลักษณะ โครงสร้าง ดังนี้

1. โครงสร้างของรูปเล่มหนังสือ (Book Design) ประกอบด้วย

- 1.1 ส่วนปก เช่น ปกหน้า ปกหลัง ปกครอง ปกลอย
- 1.2 ส่วนรองปก เช่น หน้าลิขสิทธิ์ หน้าอุทิศ หน้านิยม หน้าคำนำ
- 1.3 ส่วนสารบัญ เช่น สารบัญเรื่อง สารบัญภาพ
- 1.4 ส่วนเนื้อหา เช่น ภาค บท
- 1.5 ส่วนเสริมเนื้อหา เช่น บรรณานุกรม วรรณคดี
- 1.6 ส่วนประกอบภายในเนื้อหา เช่น ภาพ สถิติ เเงอรรถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. โครงสร้างของเค้าโครงเรื่อง (Plot Design) ประกอบด้วย

- 2.1 ตัวเค้าโครง (plot)
- 2.2 แก่นสาระ (Theme)
- 2.3 ฉาก (Setting)
- 2.4 ตัวละคร (Character)
- 2.5 ภาพพจน์ (Figure of Speech)

3. โครงสร้างของต้นฉบับ (Manuscripts) ประกอบด้วย

- 3.1 รูปแบบ (Format)
- 3.2 เนื้อเรื่อง (Mastery of Content)
- 3.3 ข้อมูลหลักฐาน (Fact)
- 3.4 รูปแบบของความคิด (Concept)
- 3.5 ถ้อยคำภาษา (Wording)

องค์ประกอบของหนังสือ

ส่วนประกอบหลักของหนังสือ คือ ปก สารบัญ เนื้อเรื่อง สำหรับส่วนประกอบของเนื้อเรื่อง อาจจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามประเภทของหนังสือ เช่น นิตยสาร, หนังสือวิชาการ (Text Book) หนังสือแถวข่าวรายงาน (Journal), หนังสือแจ้งข่าวองค์การ (Gazette) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือในระบบสากลมีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ส่วนปก (Cover)

1.1 ประกอบด้วยใบหุ้มปก Book Jacker)เป็นกระดาษหุ้มอยู่นอกปกหนังสือเป็นแผ่นกระดาษโคด ๆ ที่ไม่ได้เย็บติดกับตัวเล่มหนังสือ ใช้หุ้มด้านหน้า โดยพับปีก 2 จ้างหุ้มปกด้านหน้าและด้านหลังไว้ มีประโยชน์ คือ

- ก. เพื่อป้องกันปกหนังสือไม่ให้ชำรุด รักษาปกหนังสือให้ยังคงใหม่เสมอ รักษาสภาพหนังสือในขณะที่หนังสือยังไม่ถูกจำหน่าย
- ข. ดึงดูดให้คนสนใจดูหนังสือ และซื้อหนังสือ อันเป็นการตกแต่งหนังสือเพื่อเพิ่มคุณค่าของหนังสือนั้น ๆ บางเล่มปกหน้าอาจจะไม่มีการพิมพ์ตกแต่งใด ๆ ใช้การตกแต่งรูปเล่มที่ใบหุ้มปกเพียงอย่างเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ปกด้านหน้า – เป็นชื่อเรื่อง (Headline) อาจมีข้อความเพื่อขยายความ หรือชื่อเรื่องเล็กน้อย (Subhcad) และชื่อผู้แต่ง ส่วนปกหลังเป็นชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง บางเล่มมีชื่อสำนักพิมพ์ด้วย

ส่วนพับด้านหน้า – บางเล่มให้ Concept ของเรื่อง บางเล่มมีรูปของผู้แต่งแต่โดยปกติถ้ามีการตกแต่งส่วนพับด้านหน้าจะเป็นชื่อผู้แต่ง ผู้พิมพ์ สำนักพิมพ์ พ.ศ. ที่พิมพ์

ปกด้านหลัง – การพิมพ์รูปด้านหน้าบางเล่มครอบคลุมถึงส่วนหลังด้วย ส่วนบางเล่มปล่อยวางไว้ หรือบางเล่มมีการตกแต่งรูป หรือเครื่องหมายการค้า หรือชื่อสำนักพิมพ์

ส่วนพับด้านหน้า – มักจะทิ้งว่างไว้ เพราะเป็นจุดที่ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

1.1 ปกหนังสือ (Binding Cover)

- ปกหน้า และกระดาษพลิกด้านในปก (Cover or Front Cover and End Paper) ปกติจะต้องใช้วัสดุแข็งที่สุดในการทำปกหนังสือ ปกหน้ามีชื่อเสียง ชื่อผู้เขียน หน้าที่ปก

ก. เป็นส่วนหน้าของหนังสือ

ข. ป้องกันรักษาตัวหนังสือทั้งหมดจากความชำรุดด้วยการกระแทก

ค. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวหนังสือ

- ปกหลัง (Back Cover)

- สันปก จะต้องมียชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง (บางเล่มมีชื่อผู้พิมพ์ด้วย) การพิมพ์สันปกพิมพ์ได้ทั้งแนวตั้ง และแนวนอน

1.2 ปกสอย (Fly Leaf) เป็นกระดาษว่างที่ติดอยู่กับกระดาษแผ่นเดียวกับ End Paper ทำหน้าที่ยึดเล่มปก และปกป้องเล่มหนังสือในเวลาที่ปกขาด

1.3 ภาพนำเรื่อง (Frontispiece) ภาพนำเรื่องเป็นสภาพสรุปนำเรื่อง (มีเป็นบางเล่ม)

1.4 ปกรองหรือปกใน (Tile page) มีชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และชื่อสำนักพิมพ์

2. ส่วนประกอบหน้า (Front Part)

2.1 หน้าที่ลิขสิทธิ์ (Copyright Page) แสดงข้อมูลการพิมพ์ และลิขสิทธิ์

2.2 หน้าที่อุทิศ (Dedication Page) เป็นข้อเขียนสั้น ๆ ของผู้เขียนแสดงเจตน์จำนงค์มอบผลงานให้เป็นอนุสรณ์

2.3 หน้านิยม (Foreword) เป็นหน้าแสดงความนิยมจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 หน้าประกาศคุณูปการ (Acknowledgement) เป็นหน้าประกาศคำขอบคุณต่อผู้มีอุปการคุณ (มีเป็นบางเล่ม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.5 คำนำ (Preface or Introduction) เป็นหน้าประกาศคำขอบคุณต่อผู้มีอุปการคุณ (มีเป็นบางเล่ม)
- 2.6 ใบแก้คำผิด (Errata) เป็นใบแทรก หรือบางเล่มพิมพ์ไว้ด้วยอาจจะมีในกรณีจำเป็นเท่านั้น โดยปกติไม่ค่อยมี

3. ส่วนสารบัญ (Table of Content)

มีลักษณะเป็นบัญชีเรียงตามลำดับภาพก่อนหลังเพื่อความสะดวกในการค้นหา

3.1 สารบัญเรื่อง (Table of Content)

3.2 สารบัญภาพ (Table of Illustration)

3.3 สารบัญสถิติ (Table of Statics)

4. ส่วนเนื้อเรื่อง (Content)

4.1 บทนำ (Leading Chapter)

4.2 บทเนื้อหา (Book Body) แบ่งออกได้เป็น

- ภาค (Part)
- ตอน (Section)
- บทที่ (Chapter)
- อนุบท (Sub- Chapter)

4.3 ปัจฉิมบท (Ending Chapter)

5. ส่วนประกอบด้านหลัง (Book Part)

5.1 บรรณานุกรม หรือหนังสืออ้างอิง (Bibliography) เป็นการอ้างอิงหนังสือที่นำมาอ้างอิงว่าเนื้อเรื่องตอนใด มาจากหนังสือเล่มใด ถ้าต้องการอ้างอิงน้อยอาจทำเป็นFoot Noteในหน้านั้น ๆ แต่ถ้ามากเล่มต้องทำเป็นบรรณานุกรมท้ายบท ท้ายตอน โดยอ้างอิงชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้พิมพ์ ปีที่พิมพ์ หรือถ้าอ้างบทใดต้องบอกรายละเอียดบรรณานุกรมนี้รวมถึงเอกสาร หรือวัสดุที่ใช้ประกอบรายงานแม้แต่โสตทัศนศึกษา

5.2 ภาคผนวก (Appendix) เป็นการอธิบายเรื่องราวเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่องไม่เกี่ยวกับเนื้อหาโดยตรง ตัวหนังสืออาจใช้น้ำหนักเดียวกับเนื้อเรื่อง หรือลดน้ำหนักลงบ้างเล็กน้อย

5.3 ภาคเบ็ดเตล็ด (Miscellaneous Part)

5.4 ภาคอภิธานศัพท์ (Glossary) คำอธิบายศัพท์เฉพาะเรียงตามตัวอักษร

5.5 ดัชนี (Index) เป็นการจัดเรียงหัวข้อสำคัญของเรื่องในหนังสือ ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ หรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อรายละเอียดที่สำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาจัดเรียงตามตัวอักษร

5.6 ประวัติผู้เขียน (Biography)

5.7 หน้าบันทึกความจำ (Membrane)

5.8 โคลophon (Colophon) เป็นหน้าสุดท้ายของเล่มที่ปกหลัง ซึ่งจะบอก โดยเฉพาะว่าพิมพ์ที่โรงพิมพ์ใด ใครพิมพ์ พิมพ์เมื่อไร ใช้เครื่องพิมพ์ชนิดใด หมึกอะไร กระดาษอะไร หนังสือที่มีรายละเอียดของโคลophonสมบูรณ์มักเป็นหนังสือ

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นสิ่งที่พบอยู่ในหนังสือ ซึ่งบางเล่มอาจจะไม่มีทั้งหมด โดยตัดหน้าใดหน้าหนึ่งที่เห็นว่าไม่จำเป็นออก ดังนั้นจึงไม่ใช่กฎตายตัวที่หนังสือที่สมบูรณ์ต้องมีทุกหน้า เช่น หน้าโคลophon, หน้าบันทึกความจำ หรือภาคเปิดเตี๊ยมอาจจะไม่มีก็ได้

6. ส่วนประกอบอื่นๆ

6.1 หมายเลขหนังสือ (ISBN)

หมายเลขหนังสือเกิดจากการทำให้หนังสือที่ผลิตขึ้นทั่วโลกมีหมายเลขมาตรฐาน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการใช้ระบบธุรกิจ และศึกษาค้นคว้าได้ทั้งในด้านการผลิต, การพิมพ์, การจัดจำหน่าย, เผยแพร่ และการแลกเปลี่ยนวิทยาการความรู้ระหว่างประเทศ ซึ่งบริษัท W.H Smith & Son Ltd. เป็นเริ่มจัดทำหมายเลขหนังสือต่อมาสมาคมผู้พิมพ์ และจำหน่ายแห่งสหราชอาณาจักร ดังนั้นในปี 2510 อังกฤษได้ประกาศใช้หมายเลขหนังสือที่เรียกว่า “The British Scheme” ปี 2511 มีการประชุมที่กรุงลอนดอน ประเทศที่เข้าร่วมประชุมมีสหรัฐอเมริกา, สหราชอาณาจักร, ไอร์แลนด์, เนเธอร์แลนด์, นอร์เวย์ และเดนมาร์ก ซึ่งที่ประชุมตกลงยอมรับมาตรฐาน “The British Scheme” เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ ปี 2511 ได้ประชุมที่กรุงเบอร์ลินรวม 40 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยด้วย ข้อตกลงนั้นได้ร่างเป็นประกาศหลักคำแนะนำเรียกว่า “ISO Recommendation 2108” หมายเลขหนังสือระหว่างประเทศแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

6.1.1 ประเภทหนังสือเล่มเรียกระบบ ISBN (International Standard Book Number)

สำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี

6.1.2 ประเภทหนังสือวารสารเรียกระบบ ISSN (International Standard Serial Number)

สำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เป็นสมาชิก ISBN และ ISSN ในปี พ.ศ.2518 (ค.ศ.1975) โดยใช้หมายเลข ISSN 0125 และ ISBN 974 ระบบหมายเลขมีความหมายดังนี้
เป็นตัวเลข 10 หลัก แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม

- รหัสกลุ่ม 1 ชื่อประเทศ (Group Identify)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- รหัสกลุ่ม 2 ชื่อสำนักพิมพ์ (Publish Identify)
- รหัสกลุ่ม 3 ชื่อหนังสือ (Title Identity)
- รหัสกลุ่ม 4 เลขตรวจสอบ (Check Identify)

6.2 หมายเลขหน้า (Page Number)

6.3 เฉียงอรธ (Foot Note)

6.4 ภาพประกอบ (Supplementary Picture)

6.5 ตารางสถิติ (Statistic Tables)

6.6 แผนภูมิ (Charts)

6.7 แผนผัง (Diagrams)

การออกแบบหนังสือ

ในการออกแบบจัดวางองค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสือต้องให้เหมาะสม และสวยงามตามคุณลักษณะของหนังสือ และลักษณะของผู้บริโภค โดยแสดงรายละเอียดให้เห็นอย่างชัดเจน วิธีการออกแบบ และจัดการวางรูปแบบตลอดจนข้อกำหนดอื่น ๆ มีหลักที่ต้องพิจารณาดังนี้

1. **พิจารณาประเภทของหนังสือ** หนังสือแต่ละประเภทจะมีลักษณะเฉพาะ และรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างมาก วัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือไม่เหมือนกัน เช่น หนังสือที่เป็นตำราอ้างอิง หนังสือวิชาการ หนังสือกึ่งแบเรียน หนังสือที่ผลิตขึ้นในโอกาสพิเศษ หนังสืออ่านเสริมสำหรับนักเรียน นวนิยาย นิทานสำหรับเด็ก หนังสือภาพ หนังสือภาพ หนังสือบันเทิงรมย์ หนังสือกีฬา เป็นต้น การออกแบบหนังสือทางวิชาการ หรือแบเรียนจะมีลักษณะแบบเป็นทางการ รูปแบบตัวอักษร และรูปภาพจะต้องเป็นแบบเรียบ ๆ เช่น ตัวอักษรแบบราชการ การจัดวางมักจะเป็นแบบจัดระเบียบ หรือเป็นการกำหนดภาพให้อยู่ในกรอบ หรือมีเฉพาะตัวอักษรข้อความ และชื่อผู้ประพันธ์เท่านั้น ส่วนหนังสือประเภทบันเทิงรมย์ กีฬา นวนิยาย หรือสารคดี มักจะมีรูปแบบค่อนข้างเป็นอิสระ มีการออกแบบชื่อหนังสือที่แปลกตาออกไป การออกแบบจัดภาพประกอบปกก็จะเน้นไปทางความสวยงามมากกว่าการถ่ายทอดเนื้อหา เน้นที่สีสันสดใสสะดุดตา การจัดวางรูปแบบจะแตกต่างกันไปตามแต่ละลักษณะหนังสือ ถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กก็จะเน้นรูปภาพประกอบที่มีความสวยงามเป็นหลัก ตัวอักษรเป็นแบบที่เรียบง่าย ดูสบายตา ไม่นิยมการจัดระเบียบ และกำหนดกรอบ ใช้สีสันคมเข้ม ฉูดฉาด รูปภาพคมชัด แสดงสาระของเรื่องราวอย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **พิจารณาบุคลิกของหนังสือ** บุคลิกของหนังสือจะมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของสาระเนื้อหา และเทคนิควิธีการออกแบบ เนื่องจากปัจจุบันภาวะการแข่งขันทางการตลาดเพิ่มขึ้น จึงทำให้หนังสือบางประเภทมีการแข่งขันกันที่สูงมาก มีหนังสือที่มีเนื้อหาสาระคล้ายคลึงกันเกิดขึ้นตาม ๆ กันมาเป็นอย่างมาก จึงต้องออกแบบสร้างสรรค์สร้างบุคลิกภาพของหนังสือให้สวยงาม และมีความโดดเด่นแปลกตามากกว่าคู่แข่ง จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของการสร้างบุคลิกเฉพาะของปกหนังสือ ไม่เพียงแต่จะช่วยส่งเสริมคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์แล้ว ยังเป็นการสร้างเสริมความน่าเชื่อถือให้แก่หนังสืออีกด้วย
3. **พิจารณาแนวสร้างสรรค์** รูปแบบการสร้างสรรค์หนังสือเป็นหลักการ 3 ประการ คือ “หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์” เพื่อคุณค่าทางความสวยงามของรูปเล่ม ประการที่ 2 คือ “หลักออกแบบรูปภาพ” การกำหนดลักษณะของภาพที่จะนำมาใช้ทำ และ “การกำหนดแบบตัวอักษร” ทั้งนี้ หลักการทั้งหมดจะต้องให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับประเภทของหนังสือ และต้องสร้างรูปแบบที่แปลกใหม่ เพื่อให้เกิดเป็นบุคลิกเฉพาะของหนังสือด้วย
4. **พิจารณาวิธีการผลิต** วิธีการผลิตและระบบวิธีการพิมพ์ในปัจจุบัน มีความสะดวกคล่องตัว สามารถตอบสนองความต้องการการผลิตงานได้อย่างเต็มที่ การออกแบบหนังสือที่ดีต้องไม่สร้างความยุ่งยากลำบากต่อการพิมพ์ และการผลิต ความสับสนเกิดขึ้นได้เสมอถ้าผู้ออกแบบมีคำสั่งมาก หรือใช้วิธีการหลายแบบ

หลักการจัดหนังสือ

การจัดรูปแบบของขนาด, พื้นที่, สิ่งพิมพ์ เป็นการกำหนดขนาดของคอลัมน์ และขอบล่าง ซึ่งในปัจจุบันจะเน้นความสวยงามและประหยัดควบคู่กันไปด้วยเสมอ คือมุมที่จะใช้เนื้อที่ของกระดาษให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยยังคงมีความสวยงาม หนังสือจะมีหน้าซ้าย และหน้าขวาดัดกันเป็นคู่ การกำหนดรูปแบบจึงต้องคำนึงถึงลักษณะหน้าคู่ ให้ผู้อ่านเห็นแล้วรู้สึกว่ามันเป็นเดียวกัน ไม่ได้แบ่งแยกออกจากกัน การเว้นขอบว่างด้านใน คือ ช่องว่างระหว่างหน้าซ้ายและหน้าขวา จึงต้องน้อยกว่าหน้าอื่นๆ เมื่อเย็บเข้าเล่มแล้ว แต่ไม่ควรให้ชิดกันมากจนดูแยกหน้าลำบาก

รูปแบบที่ดีของหนังสือควรที่จะเป็นรูปแบบที่อ่านได้ง่ายและมีระเบียบ มีความประณีตสวยงามชัดเจน รูปแบบของหนังสือต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันกับประเภทของหนังสือ สัดส่วนที่เหมาะสมของหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์โดยทั่วไป นิยมสัดส่วน 2:3, 3:4, 3:5 และ 13:21

ส่วนประกอบที่ปรากฏซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการจัดหน้ากระดาษที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่

1. ส่วนข้อความพาดหัว (Head Line)
2. ก๊อปปี้บล็อก (Copy Block or Column)
3. อาร์ตเวิร์ค (Art Work)
4. เส้น และ พื้นผิว (Line & Texture)
5. ความต่อเนื่อง (Continuity)

การออกแบบจะต้องนำเอาส่วนต่าง ๆ มาประกอบกันอย่างมีแบบแผน และมีหลักการได้แก่ การสร้างดุลยภาพ, การกำหนดสัดส่วน, พื้นที่ว่าง, จังหวะลีลา หรืออื่นๆ องค์ประกอบต่างๆ เมื่อนำมาจัดรวมกันควรมีพื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด การร่างแบบขั้นต้นอาจแสดงเป็น โครงร่างหยาบๆ ก่อน เพื่อหาตำแหน่งความเหมาะสมและความสวยงาม หลังจากนั้นจึงนำมากำหนดทีละส่วน ดังนี้

1. ส่วนข้อความพาดหัว (Head Line) ได้แก่ ข้อความหัวเรื่อง และส่วนที่เป็นหัวเรื่องรองให้เขียนร่างลักษณะอย่างหยาบ ๆ โดยกำหนดขนาดความสูงของตัวอักษร, แบบตัวอักษร ตลอดจนการกำหนดขนาด, น้ำหนักความเข้ม-อ่อนของตัวอักษร, พิจารณาตำแหน่งของการจัดวาง, การแบ่งพื้นที่ส่วนที่ใช้นำเสนอข้อมูล และการเว้นพื้นที่ว่าง

วิธีการจัดวางตำแหน่งของข้อความพาดหัว

ตำแหน่งของการจัดวางข้อความพาดหัว หรือหัวเรื่องมีความสำคัญมาก เพราะการนำเสนอต้องการให้ข้อความพาดหัวเป็นตัวกำหนด, การชี้แนะ, สาระหลัก และข้อมูลอื่น ๆ การออกแบบจัดวางตำแหน่งที่ดี นอกจากจะทำให้งานออกแบบดูสวยงามแล้วยังทำหน้าที่ในการนำเสนอสาระได้อย่างเต็มที่อีกด้วย การจัดวางตำแหน่งหัวเรื่องในปัจจุบันได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป และมีแนวโน้มว่าหัวเรื่องไม่จำเป็นต้องอยู่ส่วนบนสุดของหน้าหนังสือ หรืออยู่ตำแหน่งตรงกลางของหน้ากระดาษเสมอไป ไม่ว่าจะงานออกแบบสื่อใด ๆ ก็ตามด้วยวิธีการ การออกแบบจึงมุ่งเน้นที่จะสร้างความน่าสนใจให้ชมมองด้วยการกำหนดตำแหน่งของหัวเรื่อง ดังนี้

- 1.1 การวางตำแหน่งไว้ทางด้านข้างของเนื้อหา การออกแบบจัดให้มีตำแหน่งของหัวเรื่องอยู่ทางด้านข้างของเนื้อหา เหมาะอย่างยิ่งสำหรับงานออกแบบที่มีเนื้อที่ในแนวนอน พื้นที่ประมาณ 30 % อาจจะเป็นส่วนของหัวเรื่อง และพื้นที่ว่างของภาพประกอบ และเนื้อหาสาระ
- 1.2 การวางตำแหน่งหัวเรื่องดัชแวร์ป (Dutch Wrap) จะเป็นลักษณะการจัดวางหัวเรื่องไว้ตรงส่วนบนก่อนไปทางซ้าย หรือทางขวาบนเนื้อหาสาระ หรือภาพประกอบ เป็นการเน้นสำหรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดหน้านิยสาร, หนังสือพิมพ์, หรือการออกแบบจัดเป็นหน้าคู่ เนื้อที่ในส่วนที่เหลือจะ
ช่วยเน้นข้อความให้เด่นชัดขึ้น

- 1.3 การจัดวางตำแหน่งหัวเรื่องแบบตัวยู (U-Shape Wrap) จะเป็นการออกแบบจัดวางหัวเรื่องให้
อยู่ตรงกลางด้านส่วนบนของหน้ากระดาษ และมีส่วนอื่น ๆ อยู่รอบหัวเรื่อง การจัดแบบนี้
นิยมใช้กับงานที่เน้นเป็นการเป็นงาน องค์ประกอบของหน้ากระดาษเป็นแบบสมดุล
(Symmetry Balance)
- 1.4 การวางตำแหน่งหัวเรื่องรีเวอร์ส คิกเกอร์ (Reverse Kicker) เป็นลักษณะของการจัดหน้าโดย
เน้นการจัดวางตำแหน่งแบบนี้ใช้กับหัวเรื่องที่มีข้อความสั้น ๆ โดยใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่
และเว้นว่างไว้ขีดซ้ายมือ และใช้ตัวอักษรเล็กกว่า และบางกว่าสำหรับหัวเรื่องรองวางไว้ขีด
ขวา จะใช้การจัดแบบนี้เมื่อมีสระยาว ๆ หรือขาดภาพประกอบการจัดแบบนี้จะทำให้เกิดพื้นที่
ว่าง 2 จังหวะ จึงเป็นการเน้นหัวเรื่องได้มากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการจัดหน้าในพื้นที่
แนวนอน
- 1.5 การจัดวางตำแหน่งหัวเรื่องแบบไทรพอด (Tripod Headline) มีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัด
แบบรีเวอร์ส คิกเกอร์ แต่จะเน้นถึงความตัดกัน (Contrast) ของขนาดและความเข้มของ
ตัวอักษร ซึ่งการจัดวางหัวเรื่องรองที่มีขนาดยาวแบ่งเป็น 2 บรรทัดรวมกับหัวเรื่องหลักอีก
หนึ่งบรรทัดจึงทำให้มีลักษณะ 3 ขา และตำแหน่งของหัวเรื่องก็ไม่เน้นว่าจะต้องอยู่ส่วนบน
ของหน้ากระดาษเสมอไป จึงทำให้มีอิสระในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์โฆษณาใน
หนังสือพิมพ์ และการออกแบบโปสเตอร์

2. **คอลัมน์ หรือก๊อปบล็อก (Column or Copy Block)** การกำหนดขนาดของคอลัมน์จะขึ้นอยู่กับ
อับองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนแรก ได้แก่ การพิจารณาถึงขนาดของข้อความมีมากน้อยหรือไม่
ในการออกแบบจะกำหนดขนาดของคอลัมน์ให้เป็นอย่างไร จึงต้องพิจารณาถึงความสะดวกใน
การอ่าน ความสวยงามของการออกแบบนำเสนอ ซึ่งแนวคิดดังนี้

- 2.1 กรณีที่มีเนื้อหาสาระค่อนข้าง การกำหนดคอลัมน์ควรกำหนดในลักษณะแนวนอนจะ
เหมาะสมกว่าแนวตั้ง เพราะว่าการใช้พื้นที่ในแนวนอนจะใช้น้อยกว่าการออกแบบ
กำหนดคอลัมน์ในแนวตั้ง ซึ่งจะทำให้รู้สึกว่เนื้อหาหายวไม่อ่าน
- 2.2 การกำหนดขนาดของคอลัมน์กว้างสำหรับงานที่มีเนื้อหาสาระยาว จะทำให้การใช้เนื้อที่
น้อยกว่าการกำหนดคอลัมน์แคบ และขนาดของคอลัมน์จะทำให้รู้สึกว่อ่านมากกว่า
- 2.3 ขนาดของคอลัมน์จะต้องสัมพันธ์กับสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะของสื่อ ไม่ว่าจะกำหนดให้
กว้าง หรือแคบเท่าใด จะต้องพิจารณาถึงขนาดพื้นที่ทั้งหมดตามมีลักษณะของสื่อแต่ละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทซึ่งมีขนาดไม่แน่นอน เช่น งานออกแบบฉลาก, งานออกแบบบรรจุภัณฑ์, งานออกแบบนิตยสาร ตลอดจนงานออกแบบโฆษณา

2.4 การกำหนดรูปแบบของคอลัมน์แบบสลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่มีเนื้อหาสาระยาวขนาดของคอลัมน์ที่มีความแตกต่างกันจะช่วยให้แนวทางการออกแบบ และการจัดวางภาพดูน่าสนใจและไม่เบื่อ

2.5 การกำหนดขนาดของคอลัมน์จะต้องสัมพันธ์ และสอดคล้องกับแนวทางการออกแบบ จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ หัวเรื่องภาพประกอบ, รูปแบบการจัดวางพื้นที่ว่าง และส่วนตกแต่งต่างๆ บนงานนั้น

3. อาร์ตเวิร์ก (Art Work) ลักษณะของงานศิลปะ หรือต้นฉบับอาร์ตเวิร์กจะครอบคลุมตั้งแต่การออกแบบ, การกำหนดส่วนต่าง ๆ ลงในพื้นที่ที่กำหนด และการดำเนินการจัดทำต้นฉบับ เพื่อส่งพิมพ์ต่อไป

การจัดวางส่วนภาพประกอบ มีแนวทางสร้างสรรค์ดังนี้

- 3.1 การใช้ภาพเด่นเพียงภาพเดียว และการใช้ภาพอื่นเป็นส่วนประกอบเสริม
- 3.2 การใช้ผสมผสานแนวการจัดระเบียบแนวนอนกับแนวตั้ง
- 3.3 การเว้นพื้นที่ว่างล้อมรอบพร้อมกับการจัดกลุ่มภาพ และข้อมูลเข้าไว้ด้วยกัน
- 3.4 พยายามหลีกเลี่ยงการจัดให้องค์ประกอบต่าง ๆ ให้ประกอบกันอยู่ในกรอบรูปสี่เหลี่ยมเสมอ
- 3.5 การจัดวางภาพให้เป็นตัวนำพาสู่เนื้อหารายละเอียดอย่างแยกกันไม่ออก
- 3.6 การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ในลักษณะการตัดกันอย่างชัดเจน
- 3.7 ไม่ควรใช้เส้นหนาหรือเข้มดำ หรือรูปแบบกรอบสี่เหลี่ยมที่สวยงามที่จะดึงความสนใจออกจากจุดที่ต้องการเน้น
- 3.8 แสดงการจัดวางโดยเน้นลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นพิเศษ ได้แก่ การจัดให้เป็นแบบแนวตั้ง, แนวนอน, หรือแนวเฉียง เป็นต้น

4. เส้นและพื้นผิว (Line & Texture) อาจจะเป็นขอบ หรือกรอบภาพ หรือเส้นเพื่อการตกแต่งงานออกแบบจัดหน้า, การแสดงลักษณะของเส้น, การกำหนดขนาด หรือ ความเข้มและการใช้สีเส้นที่เหมาะสมจะช่วยสนับสนุนให้งานหน้าจัดหน้ามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นการใช้ในการแบ่งคอลัมน์เนื้อหาจะช่วยให้ผู้อ่านข้อความ ได้สบายตามากยิ่งขึ้น หรือจะใช้เส้นแสดงหน้าที่ในการชี้นำไปสู่เนื้อหาหลักได้อย่างดี ส่วนการกำหนดเกี่ยวกับพื้นผิวก็สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำมาใช้ในการเน้นภาพ หรือข้อสาระได้อย่างดี พื้นผิวจะเป็นลักษณะอย่างใดจะสร้างสรรค์ ขึ้นด้วยวิธีการเทคนิคทางศิลปะหรืออาจเป็นการกำหนดด้วยวิธีการคัดเลือกวัสดุต้นแบบ (Original Material) เช่น พื้นผิวของกระดาษต้นแบบที่มีให้เลือกใช้อย่างมากมาย นอกจากนี้ การใช้เส้นในการออกแบบและการสร้างพื้นผิวยังสามารถที่นำมาช่วยสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างหน้าต่อหน้า การออกแบบงานสิ่งพิมพ์ที่เป็นเล่มได้เป็นอย่างดี

5. ความต่อเนื่อง (Continuity) ได้แก่ การสร้างความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นภายในชิ้นงาน การสร้างความต่อเนื่องระหว่างหน้า หรือการออกแบบหน้าคู่ (Double Truck) ในการออกแบบหน้าคู่ (หน้าซ้าย-ขวา) จะต้องสร้างความต่อเนื่องให้ดูเสมือนว่าเป็นหน้าเดียว หมายถึง การสร้างความมีเอกภาพให้เกิดขึ้น ความต่อเนื่องอาจจะมีสร้างขึ้นโดยวิธีการออกแบบ, การตกแต่ง อาร์ตเวิร์ค, การใช้เส้น, องค์ประกอบศิลป์, การกำหนด โครงสี และอื่นๆ

สรุปประเด็นของการออกแบบหนังสือ

งานออกแบบหนังสือนั้นถึงแม้จะมีรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ที่ต่างกับงานออกแบบ สิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ แต่สิ่งสำคัญในการออกแบบยังคงอาศัยหลักการออกแบบทั่วไปที่ต้องคำนึงถึงคือ ความเป็นเอกภาพ (Unity) ของหนังสือคือ ความเป็นหน่วยเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการออกแบบที่จะต้องควบคุมรูปแบบที่กระจกระบายบนหน้ากระดาษ และการสร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของแต่ละหน้า เช่น ภาพประกอบ, หัวเรื่อง หรือคอลัมน์ บรรจุเนื้อหา การสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เกิดขึ้นได้จากการใช้ องค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ จุด, เส้น, สี, รูปร่าง, พื้นผิว หรือการใช้โครงสร้างของกริด และการใช้ Motif รวมถึงการสร้างมิติของหนังสือร่วมกัน เพื่อสื่อให้เห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องของภาพ และเรื่องราวกับหน้าต่อ ๆ ไป

บทที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงเลือกนำเสนอข้อมูลเพียง 2 เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์ 14 ตุลา และเหตุการณ์ 6 ตุลา เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกันแต่เกิดในสถานที่เดียวกัน และเหตุผลที่เลือกเพียง 2 เหตุการณ์นี้มาเนื่องจากทั้ง 2 เหตุการณ์มีความต่อเนื่องของเหตุการณ์รวมทั้งบุคคลในเหตุการณ์ และทั้ง 2 เหตุการณ์ยังเกี่ยวเนื่องกับการเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน นิสิต นักศึกษาอย่างเห็นได้ชัด และต้องการสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวในเหตุการณ์มากขึ้น

เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 251

ภายหลังอัฐกรรมของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปลายปี พ.ศ.2506 จอมพลถนอม กิตติขจร ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่ออำนาจเผด็จการ จนกระทั่งปี พ.ศ.2511 จึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบเกือบ 10 ปี ทำให้บรรยากาศทางการเมืองดูเป็นประชาธิปไตยขึ้นมา

จอมพลถนอมได้ตั้งพรรค “สหประชาไทย” ซึ่งได้นั่งในสภามากที่สุด และดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง แม้จะไม่ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเอง รัฐบาลชุดนี้อยู่ได้ราว 2 ปี จอมพลถนอมก็ทำการปฏิวัติรัฐบาลตนเองเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514 และตั้งสภาบริหารคณะปฏิวัติเพื่อปกครองประเทศ กลายกลับเข้าสู่วงจรอุบาทว์ทางการเมืองอีกครั้ง

ภายใต้รัฐบาลเผด็จการที่สืบทอดอำนาจมาตั้งแต่จอมพลสฤษดิ์ผู้จอมพลถนอมและมีที่ท่าว่าจะไปสู่จอมพลประภาส จารุเสถียร ราวต้นทศวรรษ 2510 เยาวชนคนหนุ่มสาวเริ่มเข้าไปมีบทบาททางการเมืองมากขึ้น เกิดการรวมกลุ่มอิสระตามสถาบันการศึกษาต่างๆ และมีกิจกรรมทางการเมือง ทั้งออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต่อต้านการครอบงำทางเศรษฐกิจ เช่น การรณรงค์ต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนความไม่พอใจของคนหนุ่มสาวในการส่งต่ออำนาจเผด็จการภายในกลุ่มผู้ปกครอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นเดือนพฤษภาคม 2516 หนังสือพิมพ์หลายฉบับพาดหัวข่าวที่เสียดสีต่อปเตอร์ตกลกลางทุ่งนา จังหวัดนครปฐม และพบซากสัตว์ป่ากระจายออกจากตัวเครื่อง ผลจากการสืบสวนพบว่าเป็นซากสัตว์ที่นายทหารและตำรวจชั้นผู้ใหญ่ใช้อาวุธสงครามของราชการ ไปล่ามาจากทุ่งใหญ่นเรศวร จังหวัดกาญจนบุรี

จาก “เหตุการณ์ทุ่งใหญ่นเรศวร” นี้ได้กลายเป็นชนวนแห่งการรวมตัวของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน เพื่อต่อต้านการใช้อำนาจอย่างฟุ้งเฟ้อของรัฐบาลคณะปฏิวัติ เริ่มจากนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในนามของชมรมคนรุ่นใหม่ได้ออกหนังสือชื่อ มหาวิทยาลัยที่ยังไม่มีคำตอบ ซึ่งถูกระบุว่ามีข้อความด่าทอรัฐบาลกรณีล่าสัตว์ที่ทุ่งใหญ่นเรศวร ทำให้นักศึกษาจำนวน 9 คนถูกตัดชื่อออกจากมหาวิทยาลัย เพื่อคัดค้านการกระทำดังกล่าว นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พร้อมด้วยการสนับสนุนของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย และนิสิตนักศึกษาจากทุกสถาบัน ได้รวมตัวประท้วงที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ระหว่างวันที่ 21-22 มิถุนายน 2516 เพื่อเรียกร้องให้นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้ง 9 คนได้กลับเข้าเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้ง 9 คนได้กลับเข้าเป็นนักศึกษาและให้อธิการบดีลาออก ต่อมาเป้าหมายการชุมนุมขยายไปสู่การเรียกร้องให้รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญภายใน 6 เดือน มีผู้ร่วมชุมนุมในครั้งนี้อาสา 50,000 คน

จากเหตุการณ์นี้ทำให้เกิด “กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญ” นำโดยธีรยุทธ บุญมี บัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญและสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นฐานของระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

09.14 น. ของวันที่ 6 ตุลาคม 2516 กลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญได้แจกใบปลิวและหนังสือเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและการปกครองแบบประชาธิปไตยให้กับประชาชนบริเวณอนุสาวรีย์ทหารอาสา และจากเหตุการณ์นี้สมาชิกกลุ่มจำนวน 13 คน ถูกตำรวจจับกุมและกลายเป็น “13กบฏ”

ในระหว่างนั้นมีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านการกระทำดังกล่าว จนวันอังคารที่ 9 ตุลาคมจึงได้เริ่มการชุมนุมบริเวณลานโพธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเรียกร้องให้ปล่อยตัว 13 กบฏ จำนวนผู้คนที่มาชุมนุมมากขึ้นจนย้ายการชุมนุมจากลานโพธิ์ไปสู่สนามฟุตบอล ผู้คนจากทั่วทุกสารทิศเดินทางมาร่วมชุมนุมที่ธรรมศาสตร์ จนเริ่มล้นออกนอกมหาวิทยาลัย

เที่ยงของวันที่ 13 ตุลาคม ผู้ชุมนุมจากภายในธรรมศาสตร์จึงได้เริ่มเคลื่อนขบวนออกทางประตูถนนพระอาทิตย์เข้าสู่ถนนราชดำเนิน โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยและลานพระบรมรูปทรงม้า ในขณะนั้นมีผู้ชุมนุมกว่า 500,000 คน จนกระทั่งประมาณ 18.00 น. รัฐบาลจึงยอมปล่อยตัว “13 กบฏ” อย่างไม่มีเงื่อนไข

เหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นในตอนเช้าของวันที่ 14 ตุลาคม เมื่อฝูงชนที่ชุมนุมยึดเยื่ออยู่เริ่มสลายตัว แต่กลับเจอแนวปิดกั้นของตำรวจบริเวณถนนพระราม 5 มุ่งสู่สี่แยกคูสิต ทำให้ด้านหน้าของขบวนเริ่มปะทะกับตำรวจเพื่อให้เปิดทางแต่ทางตำรวจได้รับคำสั่งไม่อนุญาตให้เปิดแนวปิดกั้นให้ประชาชน และต่อมาได้รับคำสั่งให้ใช้กำลังกับพวกเดินขบวนได้ การปะทะกัน ณ บริเวณสวนจิตรลดาได้ขยายวงกว้างขึ้น

รัฐบาลใช้กำลังทหารตำรวจปราบปรามผู้ชุมนุมอย่างรุนแรง ฝ่ายผู้ชุมนุมระบายนความโกรธแค้นด้วยการทำลายอาคารสถานที่ราชการ การปะทะจนถึงขั้นนองเลือดเกิดขึ้นตลอดแนวถนนราชดำเนิน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บางลำพู การจลาจลกลางเมืองเกิดขึ้นกว่า 10 ชั่วโมง ราว 18.00 น. จอมพลถนอม กิตติขจร ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่การต่อสู้ยังไม่ยุติ ตลอดคืนวันที่ 14 ตุลาคม ค่ำวันไฟและเสียงปืนยังคงปรากฏอยู่ตลอดแนวถนนราชดำเนิน

บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ประชาชนราว 50,000 คน ยังคงชุมนุมกันอยู่ จนกระทั่งหัวค่ำของวันที่ 14 ตุลาคม กรมประชาสัมพันธ์จึงได้ประกาศข่าวการหนีออกนอกประเทศของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร วันอังคารที่ 16 ตุลาคม กรุงเทพฯ เริ่มกลับเข้าสู่ภาวะปกติ

เหตุการณ์ครั้งนี้กลายเป็นการแสดงพลังนิสิต นักศึกษา ประชาชน ครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์และเป็นจุดเริ่มของการแสดงสิทธิเสรีภาพตามแนวประชาธิปไตย ก่อนที่จะจบลงไปในอีก 3 ปีข้างหน้า

เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

ชัยชนะของนักศึกษา ประชาชนในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2519 นักการเมืองไทยเข้าสู่สมัยการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและความยุติธรรม ขบวนการนักศึกษาได้รับการยกย่องชื่นชมจากผลงานที่สามารถขับไล่ผู้นำเผด็จการออกไปได้ รัฐบาลเสรีนิยมของนายสัญญา ธรรมศักดิ์ (ตุลาคม 2516-กุมภาพันธ์ 2518) ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน โดยเฉพาะสิทธิของกรรมกรชาวนาในการนัดหยุดงาน หรือชุมนุมแสดงพลัง ในช่วงนี้จึงปรากฏการชุมนุมประท้วงและนัดหยุดงานของผู้เสียเปรียบทางสังคมจำนวนมาก โดยมีขบวนการนักศึกษาเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการต่อสู้ของกรรมกรในเมืองและชาวนาในชนบท

แต่เดือนตุลาคม 2516 ไม่เพียงแต่เป็นเดือนแห่งชัยชนะของนักศึกษา ประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นเดือนที่เกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน ที่ยิ่งซ้ำเติมภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจของไทยให้ทรุดตัวลงอีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหวาดกลัว “คอมมิวนิสต์” ยิ่งรุนแรงขึ้นเมื่อเวียงจันทน์พมเปญ และไซ่ง่อน ถูกพิชิตโดยกองกำลังคอมมิวนิสต์ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2518 อุดมการณ์สังคมนิยมที่แพร่หลายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลา การชุมนุมประท้วงและนัดหยุดงานของกรรมกรโรงงาน ด้วยการสนับสนุนของนักศึกษาถูกฝ่ายอำนาจเก่าตราว่าเป็นตัวแทนของ “คอมมิวนิสต์” ซึ่งจะต้องกำจัดด้วยความรุนแรง อันนำมาสู่ “ขบวนการขวาพิฆาตซ้าย”

ตั้งแต่ช่วงกลางปี 2517 ฝ่ายอำนาจเก่าเริ่มฟื้นตัวและพยายามทำให้ขบวนการศึกษาอ่อนแอลงด้วยการสร้างความแตกแยกระหว่างพลังนักเรียนอาชีวะกับขบวนการนักศึกษา ด้วยการจัดตั้งกลุ่มกระทิงแดง (2518) เพื่อคอยก่อความวุ่นวายแก่นักศึกษา นอกจากนั้นยังมีกลุ่มพลังอื่นๆ ของฝ่ายอำนาจเก่า เช่น นวพล (2519) ถูกเสื่อ ชาวบ้าน ชมรมแม่บ้าน ชมรมวิฑูเสรี พร้อมทั้งโฆษณาชวนเชื่อว่าเป็นฝ่ายต่อต้านต้องการล้มล้างสถาบันกษัตริย์ ในช่วงเวลานี้เกิดการลอบสังหารผู้นำนักศึกษา กรรมกร และชาวนาเป็นจำนวนมาก

บรรยากาศดังกล่าวเริ่มขมวดเกลียวและนำมาสู่เหตุการณ์ 6 ตุลา เมื่อมีรายงานข่าวในวันที่ 15 สิงหาคม 2519 ว่าจอมพลประภาส จารุเสถียร ลอบกลับเข้าประเทศไทย นักศึกษาได้ชุมนุมประท้วงบริเวณลานโพธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จนสุดท้ายจอมพลประภาสต้องเดินทางออกนอกประเทศไปหลังจากนั้นราว 1 เดือน จอมพลถนอมได้บรรพชาเป็นสามเณรที่สิงคโปร์ แล้วเดินทางเข้าประเทศไทย โดยจำวัดอยู่ที่วัดบวรนิเวศวิหาร

ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.) ซึ่งมีนายสุธรรม แสงประทุม เป็นเลขาธิการ และกลุ่มพลังต่างๆ เริ่มเคลื่อนไหวต่อต้านการกลับเข้าประเทศของสามเณรถนอม ในขณะที่เดียวกันทางฝ่ายรัฐบาลก็เริ่มปล่อยกระแสโจมตีการเคลื่อนไหวของ ศนท.

แล้วเวลา 08.00 น. ของวันที่ 24 กันยายน ก็มีผู้พบศพชาย 2 คนถูกแขวนคอที่จังหวัดนครปฐม พิสูจน์พบว่าทั้งสองเป็นพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนครปฐม และเป็นแนวร่วมผู้รณรงค์ต่อต้านการกลับเข้าประเทศของสามเณรถนอม โดยก่อนตายทั้งสองกำลังเดินติดโปสเตอร์ประท้วง

ศนท. และกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้จัดการชุมนุมที่ท้องสนามหลวง มีผู้ชุมนุมประท้วงราว 20,000 คน เพื่อเรียกร้องให้สามเณรถนอมเดินทางออกนอกประเทศและจับกุมฆาตกรสังหารพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นครปฐม คำวันเดียวกัน ศนท.ประกาศสลายการชุมนุม ภายหลังยึดเวลาการตัดสินใจให้รัฐบาลออกไปเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม ส่วนที่หน้าทำเนียบรัฐบาล กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ประชาชนราว 400 คน เดินทางไปให้กำลังใจญาติวิธชน 14 ตุลาที่ถืออาหารประท้วงสามเณรถนอม

วันที่ 4 ตุลาคม ชมรมนาฏศิลป์และการละครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดแสดงละครกรรมนิพนธ์พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นครปฐม ถูกแขวนคอ โดยให้นายอภิรักษ์ บัวภักดีและนายวิโรจน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตั้งวานิชแสดงเป็นผู้ถูกแขวนคอในช่วงบ่ายวันนั้น ประชาชนกลับมาชุมนุมที่สนามหลวงอีกครั้งในตอนหัวค่ำเกิดฝนตกหนัก เพื่อความปลอดภัยกลุ่มผู้ชุมนุมจึงย้ายเข้าไปชุมนุมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

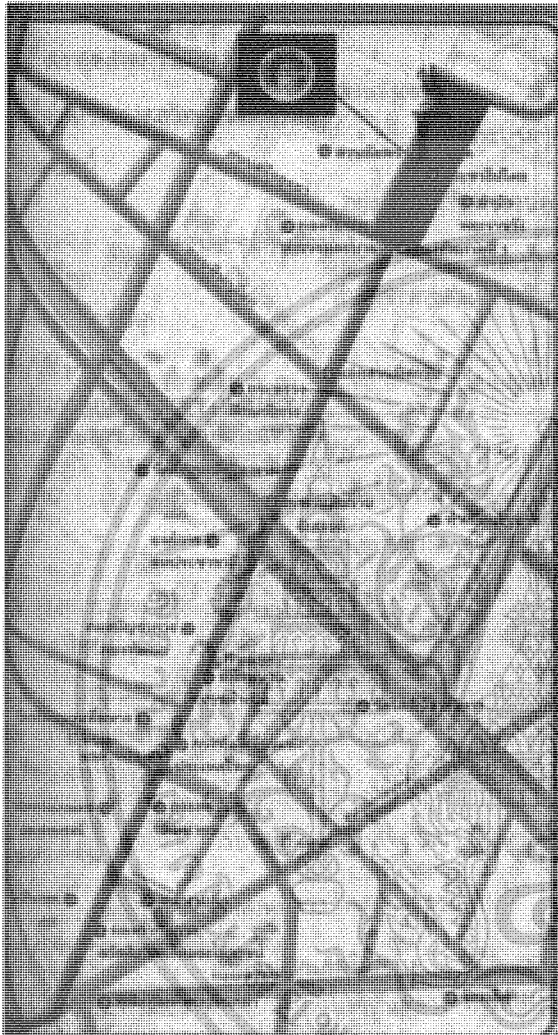
วันที่ 5 ตุลาคม มีการปรับคณะรัฐบาลโดยแต่งตั้งให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่แทน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้เคลื่อนขบวนมุ่งสู่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยยืนยันว่าจะไม่สลายการชุมนุมจนกว่าสามเณรนอน กิตติขจร จะเดินทางออกนอกประเทศ หนังสือพิมพ์ดาวสยามและบางกอกโพสต์ตีพิมพ์ภาพการแสดงละครกรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนครปฐม ที่ลานโพธิ์ โดยกล่าวหาว่าเป็นการแสดงที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ โดยจงใจเลือกผู้แสดงที่มีใบหน้าคล้ายกับองค์รัชทายาท

ขณะเดียวกันสถานีวิทยุและโทรทัศน์ต่างประ โคมข่าวว่าการชุมนุมภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านสามเณรนอน แต่หวังที่จะทำลายชาติศาสนา และพระมหากษัตริย์ที่ลานพระบรมรูปทรงม้ากลุ่มถูกเสื่อชาวบ้านและชมรมแม่บ้านได้รวมตัวกันประท้วงการดำเนินการของ สนท.

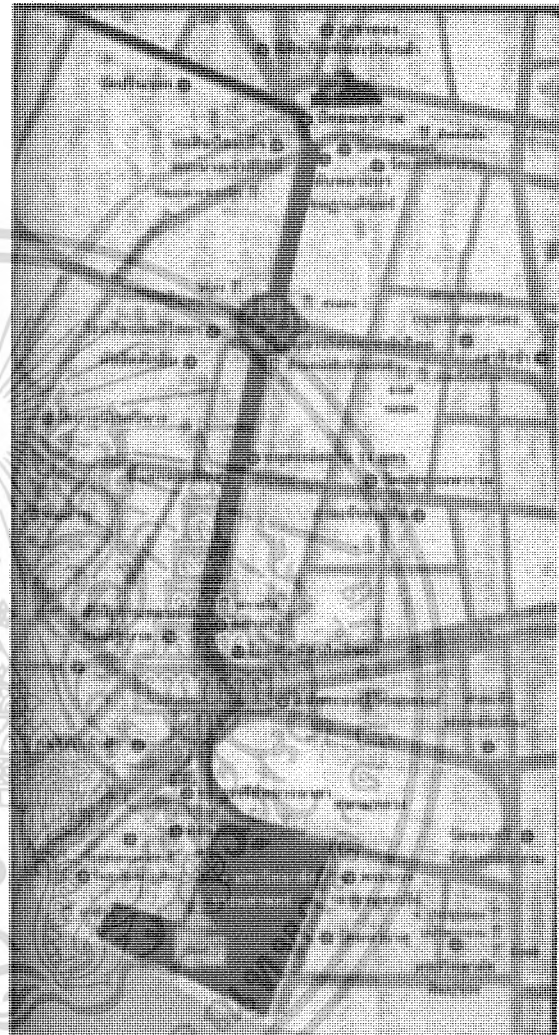
ราวตีหนึ่งของวันที่ 6 ตุลาคม เริ่มมีเสียงปืนดัง ผู้คนที่สนามหลวงเริ่มมากขึ้น กลุ่มคนราว 100 คน เริ่มก่อความวุ่นวายด้วยการเผาป้ายโปสเตอร์และป้ายยามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้านสนามหลวง สถานการณ์ตึงเครียดตลอดคืน จนกระทั่งเช้าเวลา 08.10 น. ตำรวจตระเวนชายแดนและตำรวจนครบาลบุกเข้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปราบปรามผู้ชุมนุมด้วยอาวุธสงคราม มีผู้เสียชีวิตจำนวนมากจากการล้อมปราบ และมีผู้ถูกจับกุมจากการชุมนุมภายในมหาวิทยาลัย 3,000 กว่าคน

ช่วงเย็นของวันที่ 6 ตุลาคม คณะทหารนำโดยพลเรือเอกสัจด์ ชลออยู่เข้ายึดอำนาจ โดยเรียกตัวเองว่าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน หลังจากนั้นเกิดการกวาดล้างครั้งใหญ่ หนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมนิยมกลายเป็นหนังสือต้องห้าม ผู้ที่มีแนวคิดขัดกับรัฐบาลกลายเป็นผู้มีภัยต่อสังคม ปัญญาชนจำนวนมากที่มีแนวคิดขัดกับรัฐบาลต้องหนีเข้าป่าเป็นแนวร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

แผนที่ ถ.ราชดำเนิน

ถ.ราชดำเนินนอก

ถ.ราชดำเนินกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางในการออกแบบหนังสือ “ราษฎร์ดำเนิน”

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า การจะศึกษาหรือถ่ายทอดเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ซึ่งในที่นี่เกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ควรออกแบบหนังสือให้มีความน่าสนใจและเข้าใจได้ง่ายขึ้น เหมาะสมกับเด็กหรือผู้คนที่สนใจว่าหนังสือที่มีจำหน่ายอยู่ในปัจจุบัน ข้าพเจ้าจึงมีความสนใจที่จะนำเรื่องราวดังนั้นมาเรียบเรียงทำขึ้นใหม่ในรูปแบบที่น่าสนใจขึ้น ด้วยการเลือกเล่าเรื่องราวผ่านเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกันแต่เกิดในสถานที่เดียวกัน นั่นคือ เหตุการณ์ 14 ตุลา และเหตุการณ์ 6 ตุลา

และเหตุผลที่เลือกเพียง 2 เหตุการณ์นี้มาเนื่องจากทั้ง 2 เหตุการณ์มีความต่อเนื่องของเหตุการณ์รวมทั้งบุคคลในเหตุการณ์ และทั้ง 2 เหตุการณ์ยังเกี่ยวเนื่องกับการเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน นิสิต นักศึกษาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งข้าพเจ้าใช้วิธีการนำเสนอเปรียบเสมือนผู้อ่านได้เดินทางไปพร้อมกับเหตุการณ์และสถานที่ในอดีต พร้อมทั้งมีการสรุปเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้ รวมถึงต้องการสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวในเหตุการณ์มากขึ้น

โครงสร้างของหนังสือ

โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนและไว้คนละด้านของหนังสือ ซึ่งสามารถเปิดได้ทั้ง 2 ด้าน โดยแบ่งออกเป็น ดังนี้

ส่วนที่ 1 เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

- บทที่ 1 ก่อนก้าวเดิน
- บทที่ 2 ก้าวขึ้นไปพร้อมกับอดีต
- บทที่ 3 ก้าวต่อไป

ส่วนที่ 2 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

- บทที่ 1 ก่อนก้าวเดิน
- บทที่ 2 ก้าวขึ้นไปพร้อมกับอดีต
- บทที่ 3 ก้าวต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

แนวทางและขั้นตอนในการออกแบบ

แนวความคิดรวบยอดของผลงาน

แนวความคิดในการออกแบบหนังสือ “ราษฎรดำเนิน”

มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย ด้วยการเล่าเรื่องราวผ่านเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ต่างกันแต่เกิดในสถานที่เดียวกัน นั่นคือ เหตุการณ์ 14 ตุลา และเหตุการณ์ 6 ตุลา ซึ่งเปรียบเสมือนผู้อ่านได้เดินทางไปพร้อมกับ เหตุการณ์และสถานที่ในอดีต โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนและไว้คนละด้านของหนังสือ ซึ่งสามารถเปิดได้ทั้ง 2 ด้าน และเหตุผลที่เลือกเพียง 2 เหตุการณ์นี้มาเนื่องจากทั้ง 2 เหตุการณ์มีความต่อเนื่องของเหตุการณ์รวมทั้งบุคคลในเหตุการณ์ และทั้ง 2 เหตุการณ์ยังเกี่ยวเนื่องกับการเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน นิสิต นักศึกษาอย่างเห็นได้ชัด พร้อมทั้งมีการสรุปเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไว้ รวมถึงต้องการสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญในเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องราวในเหตุการณ์มากขึ้น

และที่มาของชื่อหนังสือ “ราษฎรดำเนิน” มาจากโดยส่วนมากเหตุการณ์ของการถือกำเนิดและการต่อสู้เพื่อให้มาซึ่งประชาธิปไตยในเกือบทุกประเทศนั้น ล้วนแต่มีความเกี่ยวข้องกับท้องถนนอยู่เสมออย่างที่เราเคยได้ยินกันว่า “ประชาธิปไตยเกิดจากท้องถนน” ซึ่งประเทศไทยเราเองก็เป็นเช่นนั้น ตลอด 70 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองก็มีเหตุการณ์ทางการเมืองของไทยมากมายที่เกิดขึ้นบนถนนสายสำคัญสายหนึ่ง ถนนสายนั้นก็ชื่อ “ถ.ราชดำเนิน” และเรื่องราวในเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงประชาธิปไตยล้วนมีความเกี่ยวเนื่องกับราษฎร ประชาชนเสมอ เนื่องจากระบอบประชาธิปไตยเป็นอำนาจของประชาชนเพื่อประชาชน จึงนำมาเป็นที่มาของความคิดในการทำหนังสือเล่มนี้ จึงนำทั้ง 2 สิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกันมาตั้งเป็นชื่อของหนังสือ โดยอาศัยการเล่นคำระหว่าง “ราษฎร” + “ถ.ราชดำเนิน” รวมกันออกมาเป็น “ราษฎรดำเนิน”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวความคิดย่อในแต่ละหัวข้อในหนังสือ

ส่วนที่ 1 เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

บทที่ 1 ก่อนก้าวเดิน

เป็นบทที่เกริ่นถึงเหตุการณ์ โดยต้องการให้ทราบถึงเรื่องราวในเหตุการณ์ และคำพูดของบุคคลสำคัญ พร้อมทั้งดึงเอาปรัชญาที่เกี่ยวกับการเมืองและการเดินทางของผู้ที่มีชื่อเสียงเพื่อจะสื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องราว

บทที่ 2 ก้าวย้อนไปพร้อมกับอดีต

เป็นบทที่ต้องการนำเสนอเรื่องราวในเหตุการณ์ โดยเล่าผ่านสถานที่แต่ละที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น เปรียบเสมือนผู้อ่านเดินทางไปพร้อมกับเรื่องราวในเหตุการณ์และสถานที่นั้นๆ พร้อมทั้งมีแผนที่แสดงเหตุการณ์โดยสรุป เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

บทที่ 3 ก้าวต่อไป

เป็นบทที่ต้องการที่นำเสนอว่าเหตุการณ์ทางการเมืองบน ถ.ราชดำเนินยังไม่จบลงเพียงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ แต่เรื่องราวยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นบทที่รวบรวมสถานที่ต่างๆ บน ถ.ราชดำเนินในปัจจุบัน เพื่อสื่อว่าเหตุการณ์ยังคงดำเนินอยู่ เราก็คือคนหนึ่งที่ยืนอยู่ในปัจจุบัน เหตุการณ์ที่เราทำในวันนี้ต่อไปก็จะกลายเป็นประวัติศาสตร์ต่อไป

ส่วนที่ 2 เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

บทที่ 1 ก่อนก้าวเดิน

เป็นบทที่เกริ่นถึงเหตุการณ์ โดยต้องการให้ทราบถึงเรื่องราวในเหตุการณ์ และคำพูดของบุคคลสำคัญ พร้อมทั้งดึงเอาปรัชญาที่เกี่ยวกับการเมืองและการเดินทางของผู้ที่มีชื่อเสียงเพื่อจะสื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องราว

บทที่ 2 ก้าวย้อนไปพร้อมกับอดีต

เป็นบทที่ต้องการนำเสนอเรื่องราวในเหตุการณ์ โดยเล่าผ่านสถานที่แต่ละที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น เปรียบเสมือนผู้อ่านเดินทางไปพร้อมกับเรื่องราวในเหตุการณ์และสถานที่นั้นๆ พร้อมทั้งมีแผนที่แสดงเหตุการณ์โดยสรุป เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

บทที่ 3 ก้าวต่อไป

เป็นบทที่ต้องการที่นำเสนอว่าเหตุการณ์ทางการเมืองบน ถ.ราชดำเนินยังไม่จบลงเพียงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ แต่เรื่องราวยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นบทที่รวบรวมสถานที่ต่างๆ บน ถ.ราชดำเนินในปัจจุบัน เพื่อสื่อว่าเหตุการณ์ยังคงดำเนินอยู่ เราก็คือคนหนึ่งที่ยืนอยู่ในปัจจุบัน เหตุการณ์ที่เราทำในวันนี้ต่อไปก็จะกลายเป็นประวัติศาสตร์ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โทนของงาน

จะแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ โดยถ่ายทอดผ่านเรื่องราวและเหตุการณ์ผ่านสถานที่ที่ทั้ง 2 เหตุการณ์ได้เกิดขึ้น และใช้โทนสีที่สามารถถ่ายทอดความเป็นประวัติศาสตร์และเรื่องราวการเสียสละ การต่อสู้ของบรรพชนในอดีต โดยใช้โทนสีเพียง 3 สีคือ สีดำ สีเทาและสีแดง โดยนำหลักการทางจิตวิทยามาใช้ เพื่อแสดงถึง ดังนี้

สีดำ – สื่อแทนความเป็นระบอบประชาธิปไตย และสื่อแทนสถาบันพระมหากษัตริย์

สีเทา – สื่อแทนระบอบประชาธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์ (ระบอบประชาธิปไตยไม่เต็มใบ) และสื่อมวลชนที่ไม่ชัดเจน สื่อที่มักถูกใช้เป็นเครื่องมือของฝ่ายเผด็จการที่ในมักจะเสนอข่าวบิดเบือน

สีแดง – สื่อแทนเลือดเนื้อของผู้คนที่ต้องเสียไปเพื่อแลกมาด้วยประชาธิปไตย อิสระ เสรีภาพให้เราในปัจจุบัน สื่อถึงความเปราะบาง

styleของภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้ ใช้เป็นภาพเหมือนจริงและมีการตกแต่งให้ภาพเป็น Hi-Contrast พร้อมทั้งออกแบบภาพประกอบเพิ่มเติมด้วยลายเส้น illustration

ภาพประกอบในหนังสือ

จากข้อมูลและภาพถ่ายที่ได้มา พบว่ายังขาดภาพถ่ายในมุมมองที่ต้องการ ทำให้ข้าพเจ้าต้องมีการถ่ายรูปสถานที่จริงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มุมมองที่ตรงกับที่ต้องการจะนำมาออกแบบหนังสือ โดยอาศัยข้อมูลจากหนังสือเป็นฐานหลักในการไปถ่ายภาพเพิ่มเติม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนการออกแบบ

1. การสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล - ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในหนังสือ โดยในหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าเลือกที่จะหยิบยกเรื่องราวเฉพาะเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

เหตุผลที่เลือกเพียงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เนื่องจากทั้ง 2 เหตุการณ์มีความต่อเนื่องของเหตุการณ์รวมทั้งบุคคลในเหตุการณ์ และทั้ง 2 เหตุการณ์ยังเกี่ยวเนื่องกับการเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน นิสิต นักศึกษาอย่างเห็นได้ชัด และทั้งสองเหตุการณ์สามารถเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของฝั่งอำนาจ คือ ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ก่อเกิดมาจากพลังของนักศึกษาที่ต่อต้านอำนาจเผด็จการของรัฐบาลในสมัยนั้น ซึ่งเป็นพลังของนักเรียน นักศึกษา นักศึกษาอาชีวะ รวมไปถึงประชาชนที่ให้ความร่วมมือกับนักศึกษาด้วยและความสำเร็จในคราวนั้นอยู่ที่ฝ่ายนักศึกษาที่สามารถโค่นล้มอำนาจเผด็จการนั้น ได้สำเร็จจนจอมพลถนอมต้องลี้ภัยออกนอกประเทศ ซึ่งต่างจากเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ที่มีความแตกแยกกันเองในหมู่นักศึกษา เริ่มจากมีเกิดกลุ่มนักศึกษาหรือกลุ่มกระทิงแดงขึ้นมาก่อวินาศกรรม และการบิดเบือนข่าวของสื่อทำให้ประชาชนเข้าใจกลุ่มนิสิต นักศึกษาผิดและก่อให้เกิดความไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมนักศึกษา แม้เหตุการณ์นั้นจะสามารถจับไล่จอมพลถนอมอีกครั้งก็ตาม แต่ก็เห็นว่าอำนาจเผด็จการยังคงแอบแฝงอยู่ในระบอบประชาธิปไตยของบ้านเรา อันจะเห็นได้จากหลังจากนั้นเกิดการกวาดล้างทุกอย่างที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมนิยมและการไล่ล่าปัญญาชนที่มีแนวคิดขัดกับรัฐบาล จนต้องหลบหนีเข้าป่า ซึ่งทั้ง 2 เหตุการณ์มีความเหมือนและความต่างที่น่าสนใจ รวมทั้งมีความเกี่ยวเนื่องกันทั้งเรื่องราวในเหตุการณ์และบุคคลในเหตุการณ์ และทั้ง 2 เหตุการณ์ต่างเกิดจากพลังนักเรียน นักศึกษา ซึ่งน่าจะมีความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายมากกว่าและทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาได้มากกว่าเหตุการณ์อื่นๆ ข้าพเจ้าจึงเลือกเพียง 2 เหตุการณ์นี้มานำเสนอ

เหตุผลที่ไม่นำเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน 2475 และเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เนื่องจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน 2475 เกิดขึ้นค่อนข้างนานแล้ว และเป็นความขัดแย้งระหว่างฝ่ายคณะราษฎรซึ่งมีฐานกำลังมาจากฝ่ายทหารกับฝ่ายรัฐบาล ซึ่งอาจไกลตัวกลุ่มเป้าหมายผู้อ่านที่เป็นนิสิต นักศึกษา อาจขาดความ

น่าสนใจและเข้าถึงเนื้อหาได้ไม่เท่ากับ 2 เหตุการณ์ที่เลือก ส่วนเหตุผลที่ไม่นำเรื่องราวในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ก็เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดจากพลังของประชาชนล้วนๆ กับฝ่ายรัฐบาล และค่อนข้างเป็นเหตุการณ์ที่มีรายละเอียดมากกว่าที่จะนำมารวมกับเหตุการณ์อื่นๆ ได้ ถ้าจะทำน่าจะหยิบยกมาทำเพียงเหตุการณ์เดียวเลยมากกว่า ข้าพเจ้าจึงเลือกเพียงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519

2. วิเคราะห์รูปแบบการจัดวาง และการนำเสนอ เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาในหนังสือ และผู้รับสารมากที่สุด

ในหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้าเลือกที่จะหยิบยกเรื่องราวเพียงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 จึงนำเนื้อหาทั้ง 2 เหตุการณ์มาแยกนำเสนอคนละด้านของหนังสือ โดยหนังสือเล่มนี้สามารถเปิดอ่านได้ทั้ง 2 ด้านของหนังสือ โดยด้านหนึ่งเป็นเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และอีกด้านเป็นและเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ซึ่งแบ่งเนื้อหาของทั้ง 2 เหตุการณ์อย่างละครึ่งเล่มและมีการเชื่อมทั้ง 2 เหตุการณ์ด้วย ถ.ราชดำเนินในปัจจุบัน สถานที่เกิดทั้ง 2 เหตุการณ์และเพื่อสื่อว่าเหตุการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตยของเมืองไทยยังไม่ได้จบลงแต่เพียงเหตุการณ์ในอดีตแต่ยังคงสืบเนื่องมาในปัจจุบัน

เหตุผลที่เลือกนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ ผ่านสถานที่สำคัญที่เกิดเหตุการณ์โดยย่อเป็นแต่ละสถานที่ ก็เนื่องจากต้องการให้ผู้อ่านได้รู้สึกเหมือนกับเดินทางไปพร้อมกับเรื่องราว เหตุการณ์และสถานที่ในเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้มากขึ้น พร้อมกับได้ความรู้สึกและบรรยากาศในเหตุการณ์นั้นๆ

เหตุที่เลือกจะหยิบยกประวัติของบุคคลสำคัญในเหตุการณ์มาเพิ่มเติมเป็นส่วยย่อยของหนังสือ โดยทำเป็นหนังสือเล่มเล็กประกอบกับหนังสือในหน้าช่วงที่นำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ผ่านสถานที่ ก็เนื่องจากต้องการให้ผู้อ่านที่กำลังอ่านเรื่องราวเหตุการณ์ได้เกิดเข้าใจในเหตุการณ์มากขึ้น คือเมื่อพบเหตุการณ์ของบุคคลสำคัญผู้นั้น เมื่อต้องการทราบข้อมูลในบุคคลนั้นก็สามารเปิดหาจากหนังสือเล่มเล็กไปพร้อมๆกัน โดยไม่จำเป็นต้องอ่านถึงเหตุการณ์ใดๆ ก็ตามก็สามารถเปิดอ่านเพิ่มเติมได้เลยตามความสนใจของผู้อ่าน

3. สรุปขอบเขตของโครงการและลักษณะของงานโดยรวม

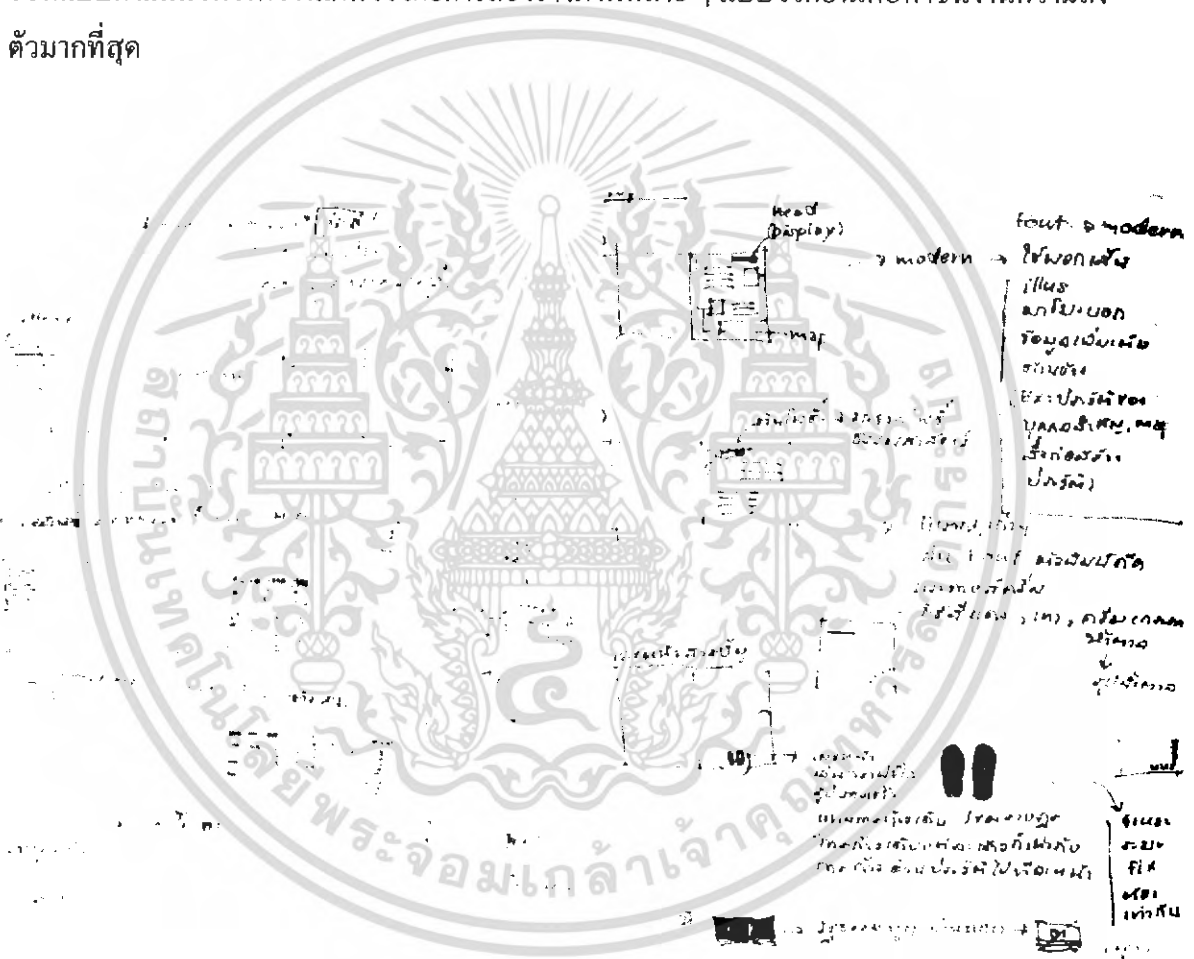
ออกแบบหนังสือ “ราษฎร์ดำเนิน” ขนาด 20.5 x 23.5 cm. จำนวน 85 หน้า จำนวน 1 เล่ม

4. สร้างแนวความคิดรวบยอด

5. ออกแบบตามแนวทางที่วางไว้

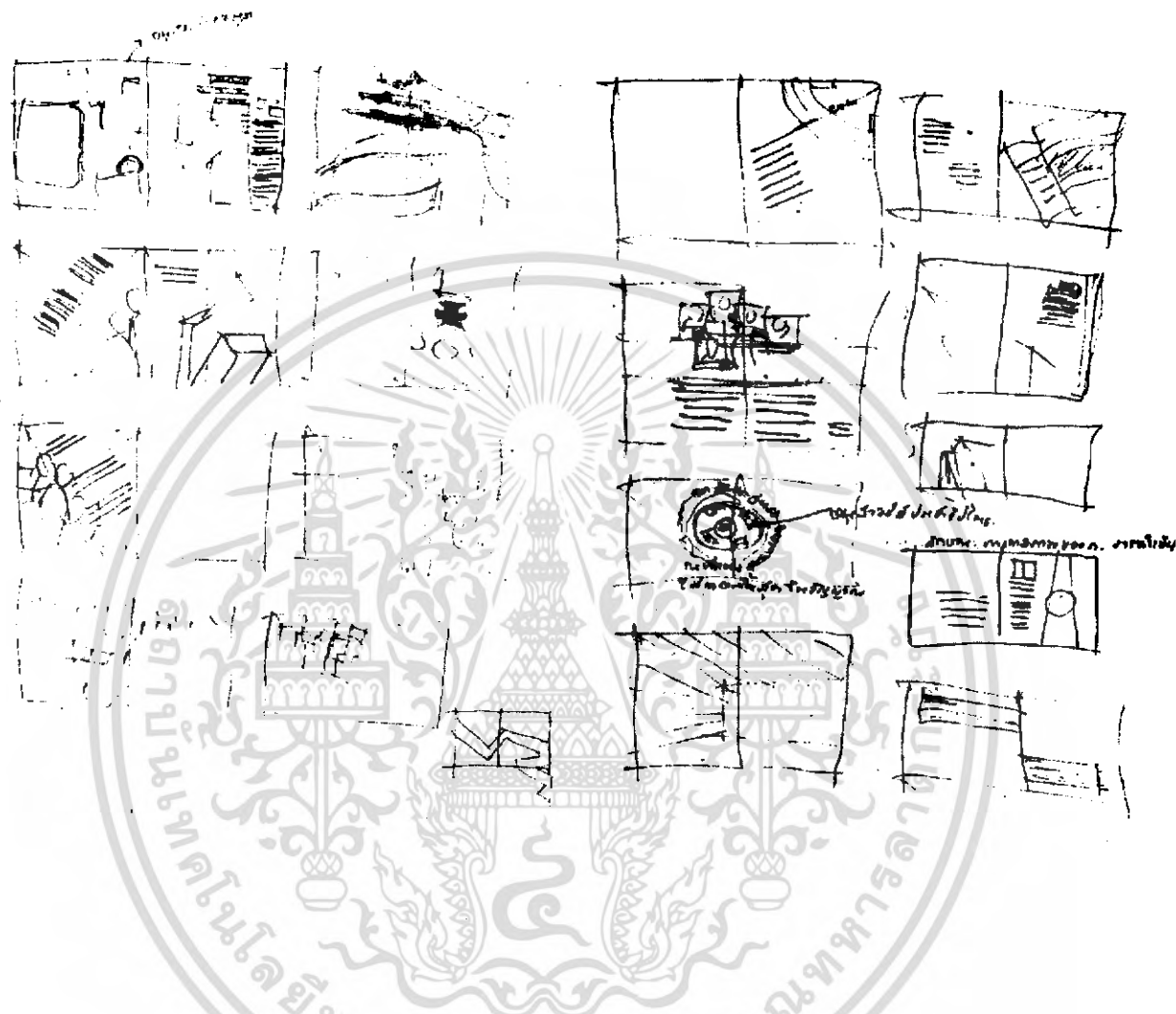
ภาพร่างครั้งที่ 1

ออกแบบตามแนวทางที่วางแผนไว้โดยการลงร่างภาพหลายๆ แบบไว้ก่อนเพื่อหาชิ้นงานความลงตัวมากที่สุด

แบบร่าง Graphic element และ lay out ภายในหนังสือ เช่น เลขสารบัญ ตัวอักษรของชื่อหนังสือ เลขวันเวลาในเหตุการณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบร่าง lay out ภายในหนังสือ อาทิเช่น หน้าที่สุดถึงปรัชญาทางการเมือง หน้าแสดง
ลักษณะของ ถ.ราชดำเนิน หน้าแสดงสถานที่ในเหตุการณ์ต่างๆ มีการนำไปพัฒนาการออกแบบ
ต่อไป

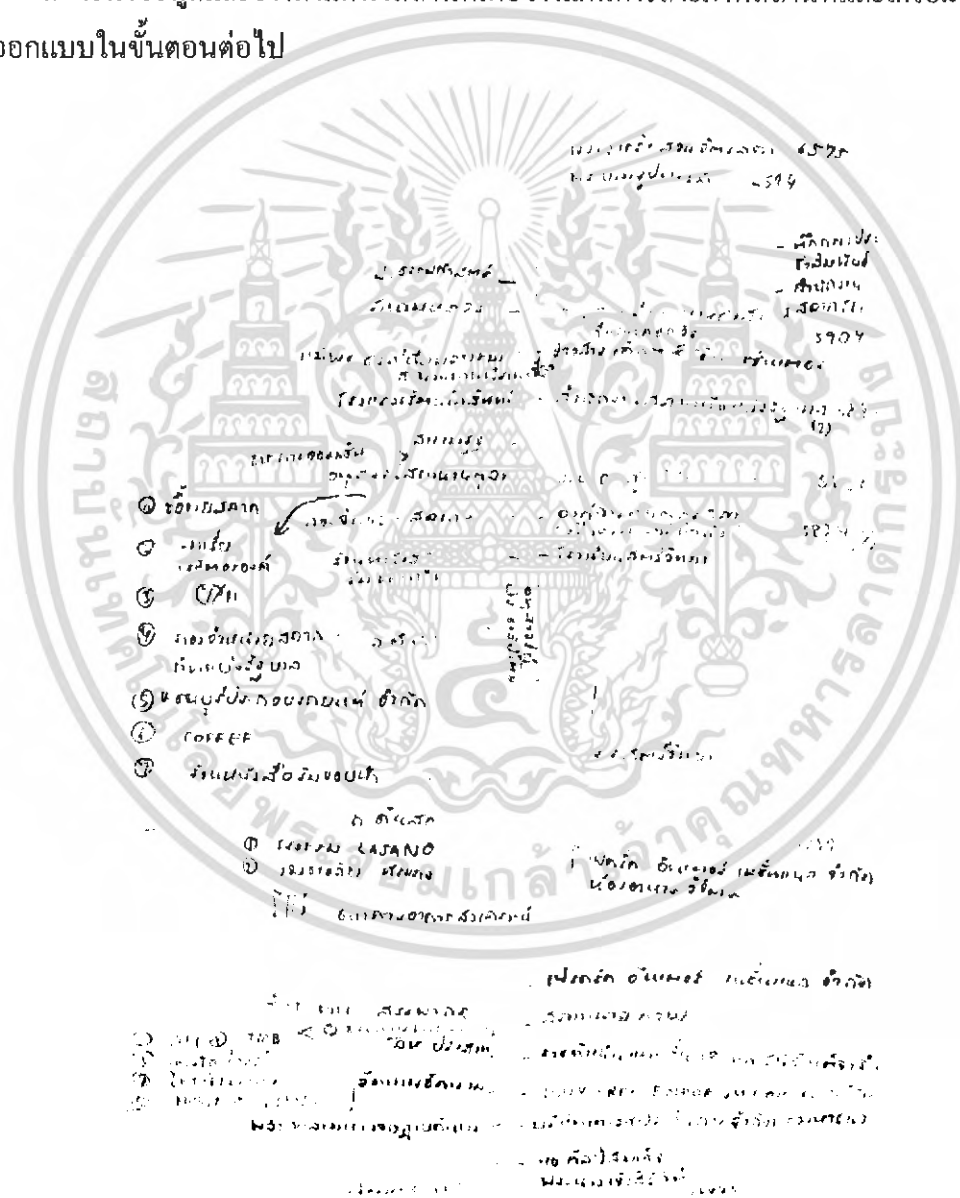
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพร่างแผนที่

จากข้อมูลและภาพถ่ายที่ได้มา พบว่ายังขาดภาพถ่ายในมุมมองที่ต้องการ ทำให้ข้าพเจ้า ต้องมีการถ่ายรูปสถานที่จริงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มุมมองที่ตรงกับที่ต้องการจะนำมาออกแบบหนังสือ โดยอาศัยข้อมูลจากหนังสือเป็นฐานหลักในการไปถ่ายภาพเพิ่มเติม

แบบร่างครั้งที่ 1

มีการหาข้อมูลและร่างตำแหน่งสถานที่เพื่อวางแผนการถ่ายภาพสถานที่และเตรียมสำหรับการออกแบบในขั้นตอนต่อไป

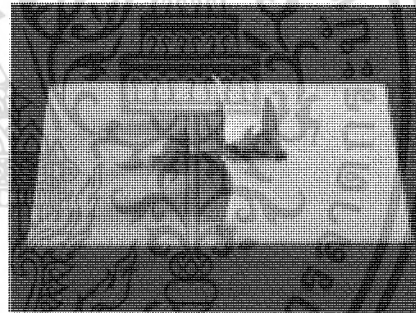
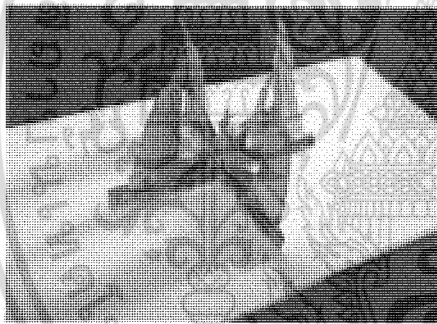

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แตกต่างของสีท้องฟ้าและสีของอาคาร ซึ่งภาพที่นำมาลงในตอนแรกยังขาดการแต่งสีภาพจึง
 ประสบปัญหาความจืด และไม่น่าสนใจในตัวเอง จึงนำไปปรับปรุงในแบบร่างครั้งต่อไป

ทำการถ่ายภาพเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขบางภาพที่ยังมีความไม่ลงตัว พร้อมทั้งลองนำภาพทั้งหมดไป
 ตกแต่งสีใหม่เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในตัวเองมากขึ้น ซึ่งมีการเพิ่มจุดเริ่มต้นของเส้นทางและ
 ปลายทางเพื่อความเข้าใจเส้นทางได้ง่ายขึ้น พร้อมทั้งเปลี่ยนรูปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมานำเสนอ
 ในแบบPOP-UPแทนที่จะเป็นภาพ 2 มิติ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความเหมือนจริงยิ่งขึ้น

เมื่อนำรูปอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยมานำเสนอในแบบPOP-UP จึงประสบปัญหาที่บริเวณที่
 เชื่อมระหว่างตัวPOP-UP กับเส้นทางถนนและเพื่อเพิ่มความสมจริงจึงพยายามทำภาพเส้นทางให้
 โค้งล้อมรอบอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และทำการเพิ่ม Graphic element และคำอธิบายสถานที่ของ
 ถนนให้มีความเหมาะสมและลงตัวมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

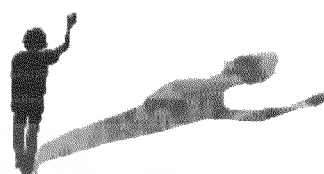

แบบร่างครั้งที่ 2 พบความไม่ลงตัวขององค์ประกอบศิลป์ และยังขาดความน่าสนใจจึงมีการปรับปรุงต่อไป

หน้าก่อนก้าวเดิน

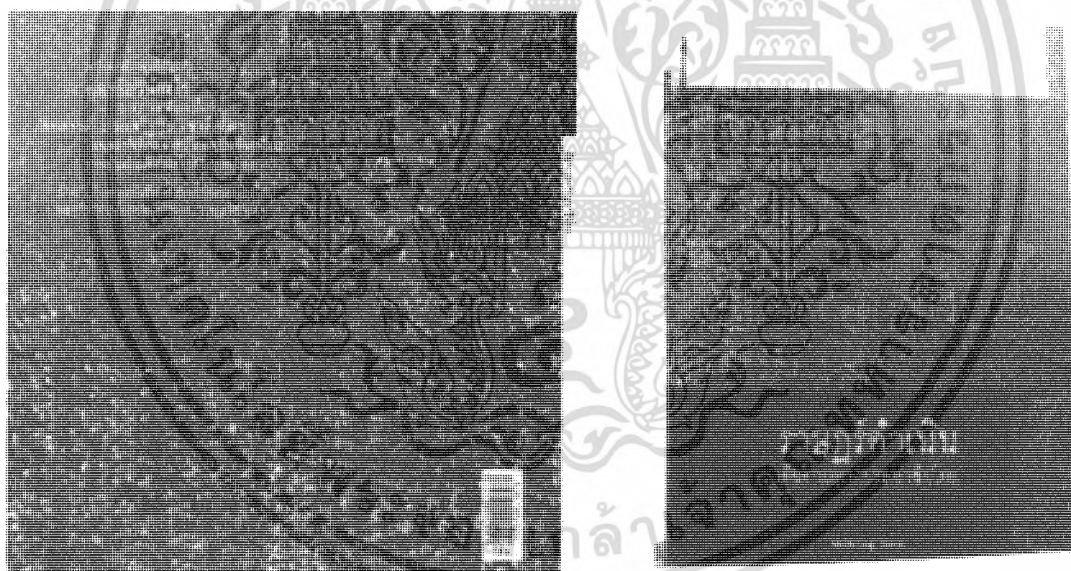
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อนก้าวเดิน

ในหน้าจั่นก่อนก้าวเดินพบปัญหาว่ามีพื้นที่เหลือว่างมากเกินไปและภาพยังไม่สื่อความหมายของบทต่อไปได้ดังนั้นจึงทำการออกแบบปรับปรุงใหม่ต่อไป

ปก

ปกในตอนแรกต้องการสื่อถึงความไม่ชัดเจนของสื่อ และการให้ข้อมูลข่าวสารจนเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น แต่เนื่องจากพอศึกษาประเด็น ประเด็นของสื่อยังไม่ใช่ประเด็นหลัก และพบว่าการออกแบบดังกล่าวยังขาดความน่าสนใจและดึงดูดใจผู้อ่านเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

ผลสรุปและข้อเสนอแนะ

การที่ได้ศึกษาและทำศิลปนิพนธ์ในครั้งนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น การคิดวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์แก่นของงาน ได้นำความรู้ในสาขาวิชากราฟิกดีไซน์มาประยุกต์ใช้ กับงาน รวมถึงปัญหาและข้อผิดพลาดมากมาย ทั้งในเรื่องของเทคนิคต่างๆ ในขั้นตอนการทำงาน การบริหารเวลาในการทำชิ้นงาน และการสื่อสารให้ผู้อื่นได้เข้าใจในสิ่งที่ตนเองนั้นทำออกมา ได้ ทดลองทำและค้นพบวิธีการทำงานในรูปแบบอื่นๆ ที่ต่างออกไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้เรียนรู้กระบวนการคิดในการทำงาน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้สามารถคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น
2. มีความเข้าใจในการเลือกและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ รวมทั้งการนำมาประยุกต์ใช้
3. รู้จักการจัดระเบียบทางความคิด แยะแยะความคิดออกเป็นหมวดหมู่
4. ได้นำความรู้ในสาขาวิชากราฟิกดีไซน์มาประยุกต์ใช้กับงาน โดยตรง
5. ได้ทดลองหาแนวทางทางด้านart direction ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของหนังสือ

ปัญหาและการแก้ปัญหา

1. ปัญหาจากข้อมูลและภาพถ่ายที่ได้มา พบว่ายังขาดภาพถ่ายในมุมมองที่ต้องการ ข้าพเจ้าจึง แก้ไขปัญหาโดยการถ่ายรูปสถานที่จริงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มุมมองที่ตรงกับที่ต้องการจะนำมา ออกแบบหนังสือ โดยอาศัยข้อมูลจากหนังสือเป็นฐานหลักในการไปถ่ายภาพเพิ่มเติม
2. ปัญหาจากการออกแบบในบทที่ 2 ก้าวย้อนไปพร้อมกับอดีต ที่การออกแบบในตอนแรก ต้องการที่จะนำเสนอในรูปแบบแผ่นใส โดยมีสถานที่ที่เหตุการณ์นั้นเดินทางผ่านเพื่อให้ เปรียบเสมือนผู้อ่านได้เดินทางไปพร้อมกับเหตุการณ์ในเรื่อง แต่ประสบปัญหาให้การสร้าง ภาพให้ทับซ้อนกัน ได้ทั้งหน้าคู่ จะทำได้เพียงเป็นหน้าเดี่ยวซึ่งก่อให้เกิดปัญหาภาพคู่ถนน2 ข้างทางที่เล็กลงไป ไม่เหมาะสมแก่การให้ข้อมูลกับผู้อ่าน และประสบประสบปัญหาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิมพ์หน้า-หลังจะก่อให้เกิดภาพที่ทับซ้อนไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ข้าพเจ้าพยายามแก้ปัญหาเพื่อให้ยังใช้แผ่นใสได้แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จจึงเกิดการปรับเปลี่ยนมาเป็นกระดาษปรกติ แต่ใช้ Art directionของภาพช่วยในการสื่อสารกับผู้อ่านแทน โดยการใช้ภาพที่ตกแต่งให้อยู่ในมุมมองเหมือนสองข้างทางของถนน

3. ปัญหาจากการขั้นตอนการพิมพ์จริง จึงพบปัญหาในขั้นตอนการพิมพ์จริงในโรงพิมพ์ในเรื่องของเวลาและขั้นตอนการเตรียมไฟล์ การแก้ไขก็คือต้องมีการบดลูฟี่ระหว่างเครื่องเรา กับโรงพิมพ์เสียก่อน มีการการเตรียมไฟล์ให้เรียบร้อยก่อนจะส่งไปยังโรงพิมพ์ รวมถึงต้องมีการวางแผนล่วงหน้าในเรื่องของเวลา เนื่องจากโรงพิมพ์ระบบออฟเซตจำเป็นต้องใช้เวลามากกว่าการพิมพ์ในรูปแบบอื่นๆ
4. ปัญหาในเย็บรูปเล่ม เนื่องจากก่อนที่จะไปเย็บรูปเล่มเราจำเป็นต้องทำปกให้เรียบร้อยและเผื่อพื้นที่ที่สันปกให้พอดีกับความหนาของหนังสือ และในหนังสือเล่มนี้มีหน้ากลางที่เป็น POP-UP ดังนั้นต้องมีการคิดเผื่อในการเย็บเล่มของหนังสือเล่มนี้รวมถึงวิธีการเย็บ ข้าพเจ้าจึงเลือกที่จะเย็บด้วยวิธีเย็บด้ายแล้วนำมาใส่กาวเพื่อให้หนังสือและตัวPOP-UPสามารถเปิดได้และกางออกได้

อย่างไรก็ตาม ผลงานที่สำเร็จออกมายังมีความบกพร่องอยู่บ้าง แต่ข้าพเจ้าก็มั่นใจว่างานชิ้นนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนางานของตน ได้ดียิ่งขึ้นไป

ประวัติผู้เขียน

นางสาวดุขฎิ มุฑุกันต์

เกิดวันที่ 9 เมษายน 2527 ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนสุรนารีวิทยา

จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสุรนารีวิทยา

สำเร็จการศึกษาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตจากสถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประสบการณ์

พ.ศ. 2547 ฝึกงานในตำแหน่ง Graphic Designer กับบริษัท INDUSTRIAL DESIGN NETWORK จำกัด และนิเทศสาร iDESIGN

พ.ศ. 2548 ฝึกงานในตำแหน่ง Art director ฝ่าย Creative กับบริษัท Results Advertising Ltd. และบริษัท Ogilvy & Mather Advertising

พ.ศ. 2548 ฝึกงานในตำแหน่ง Art director และ Stylist กับบริษัท JINKS FILM HOUSE LIMITED PARTNERSHIP

พ.ศ. 2548 ฝึกอบรมในฐานะผู้ผลิตสื่อ จากการร่วมมือของบริษัท The nation , สถาบันพัฒนาบุคลากรสายอาชีพบัณฑิต GEN X ACADEMY และสถาบันภัทราวดี

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2547 Graphic Designer ของบริษัท GEO decore co.ltd. ในเครือ Lips magazine

พ.ศ. 2547 Graphic Designer ของบริษัท botanique company limited

พ.ศ. 2548 Designer และ Account Executive Manager ของบริษัท C.D.S. RESTAURANT co.,ltd ในเครือบริษัท Central จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- นิภาพร รัชงพัฒนากุล, เทอดพงศ์ คงจันทร์ . ทองน่องทองเที่ยวประวัติศาสตร์การเมืองไทย.
 กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, 2548
- จรัล คิชฐาภิรักษ์. ก่อนจะถึง 14 ตุลา. กรุงเทพฯ : เมฆขาว, 2546
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, ชำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. จาก 14 ถึง 6 ตุลา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำรา
 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2544
- ชำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. ประวัติศาสตร์ การเมืองไทย : จากปฏิวัติ 2475 ถึง 14 ตุลา 2516-6 ตุลา 2519.
 กรุงเทพฯ : มติชน, 2547
- สมศักดิ์ เข็มธีรสกุล. ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง : รวมบทความเกี่ยวกับกรณี 14 ตุลา และ 6 ตุลา.
 กรุงเทพฯ : 6 ตุลารำลึก, 2544
- ยุทธนา วรณปิติกุล, สุพิศา เรืองจิต. สำนักพลเมือง. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์, 2542
- เสกสรร ประเสริฐกุล. ตัวตนและจิตวิญญาณ. กรุงเทพฯ : สามัญชน, 2544
- หอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 สถาบันปริทัศน์มยงค์
 Wallpaper*
www.14tula.com
www.2519.net
www.eduzone.com
www.school.net.th
www.prd.go.th

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้